

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ PROGRAMI**

**ROMANTİK İLİŞKİSİ OLAN VE OLMAYAN
BEKAR KADINLARDA BEDEN ALGISININ
PSİKOPATOLOJİK SEMPTOM DÜZEYLERİ
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MAKBULE YILDIRIM

İSTANBUL, 2021

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ PROGRAMI**

**ROMANTİK İLİŞKİSİ OLAN VE OLMAYAN
BEKAR KADINLARDA BEDEN ALGISININ
PSİKOPATOLOJİK SEMPTOM DÜZEYLERİ
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**MAKBULE YILDIRIM
(180131035)**

**Danışman
(Doç. Dr. İtir TARI CÖMERT)**

DÜZELTİLMİŞ TEZ

İSTANBUL, 2021

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Psikoloji Anabilim Dalı'nda 180131035 numaralı Makbule YILDIRIM'ın hazırladığı “Romantik İlişkisi Olan ve Olmayan Bekar Kadınlarda Beden Algısının Psikopatolojik Semptom Düzeyleri Açısından İncelenmesi “ konulu Klinik Psikoloji Yüksek Lisans tezi ile ilgili 2. Tez Savunma Sınavı, 12/03/2021 Cuma günü saat 13:00 'da yapılmış, sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜNE** karar verilmiştir.

Düzeltilme verilmesi halinde:

Adı geçen öğrencinin Tez Savunma Sınavı .../.../20... tarihinde, saat ...:.... da yapılacaktır.

Tez Adı Değişikliği Yapılması Halinde: Tez adının “Romantik İlişkisi Olan ve Olmayan Bekar Kadınlarda Beden Algısının Psikopatolojik Semptom Düzeyleri Açısından İncelenmesi” şeklinde değiştirilmesi uygundur.

Jüri Üyesi	Tarih	İmza
(Danışman) Doç. Dr. İtir TARI CÖMERT	12/ 03/2021	KABUL
Dr. Öğr. Üyesi Melek ASTAR	12/03/2021	KABUL
Dr. Öğr. Üyesi Güliz KOLBURAN	12/03/2021	KABUL
(İkinci Danışman) *	.../ .../20...	.....
*	.../ .../20...	.....

*2. Danışman varsa doldurulacak

BEYAN/ ETİK BİLDİRİM

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bağlı olduğum üniversite veya bir başka üniversitedeki başka bir çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

Makbule YILDIRIM

DÜZELTME METNİ

- 1) Bir önceki tezin yöntem bölümünde bağımlı ve bağımsız değişkenler hatalı alınmışken düzeltilmiş tezde bağımlı ve bağımsız değişkenler çalışmanın amacına uygun olarak ele alınmış ve bu doğrultuda İki Yönlü Varyans Analizi ve Bağımsız Örneklem t Testi yapılmıştır.
- 2) Yöntem bölümünde yapılan değişiklikler sonucunda çalışmanın sonuçları tartışma bölümünde yeniden ele alınmıştır.
- 3) Bu sonuçlara bağlı olarak sonuç ve öneriler bölümü yeniden düzenlenmiştir.
- 4) Yapılan tüm değişiklikler sonucunda tezin Türkçe ve İngilizce özet bölümlerinde de gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

TEŞEKKÜR

Öncelikle bu çalışma süresinde deneyimleri ve bilgisiyle bana desteğini sunan değerli tez danıŐmanım Doç. Dr. İtır Tarı Cömert'e teŐekkürlerimi sunarım. Ayrıca analiz sürecinde vermiş olduğu desteklerden ötürü saygıdeğer Dr. Öğr. Üyesi Melek Astar'a teşekkür ederim. Varlığını her zaman hissettiğim ve hep yanımda olan biricik aileme ve bu süreçte birlikte yol aldığımız canım arkadaŐım Diyar Kerein'e çok teşekkür ederim.

Makbule YILDIRIM

ROMANTİK İLİŞKİSİ OLAN VE OLMAYAN BEKAR KADINLARDA BEDEN ALGISININ PSİKOPATOLOJİK SEMPTOM DÜZEYLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Makbule YILDIRIM

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, romantik ilişkisi olan ve olmayan bekar kadınlarda beden algısının psikopatolojik semptom düzeyleri açısından incelenmesidir. Çalışma 150 romantik ilişkisi olan ve 150 romantik ilişkisi olmayan toplam 300 bekar kadınla yürütülmüştür. Katılımcıların yaşları 18-40 yaş aralığındadır. Çalışmada sosyodemografik bilgi formu, İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği ve Belirti Tarama Listesi Ölçeği (SCL-90-R) kullanılarak katılımcılardan anket formu aracılığıyla veri toplanmıştır. Verilerin analizinde İki Yönlü Varyans Analizi ve Bağımsız Örneklem t Testi kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda; Psikopatolojik semptom düzeylerine göre beden imgesi görünüm puanı incelendiğinde somatizasyon, obsesif kompulsif, kişilerarası duyarlık, depresyon, düşmanlık, fobik kaygı, paranoid düşünce ve psikotizm düzeylerinde farklılık bulunmuştur. Çalışma sonuçlarına göre psikopatolojik semptom düzeyi düştükçe beden imgesi görünüm puanı artmaktadır. İkinci işlem olarak psikopatolojik semptom düzeylerine göre beden imgesi işlevler puanı incelendiğinde somatizasyon, obsesif kompulsif, kişilerarası duyarlık, depresyon, kaygı, düşmanlık, fobik kaygı, paranoid düşünce ve psikotizm düzeylerinde farklılık bulunmuştur. Bu sonuçlara göre psikopatolojik semptom düzeyi düştükçe beden imgesi işlevler puanı artmaktadır.

Sosyodemografik gruplara göre hem beden imgesi görünüm hem de beden imgesi işlevler puanı ayrı ayrı incelendiğinde sadece gelir durumu ve kilo memnuniyeti gruplarında farklılık bulunmuştur. Bu sonuçlara göre gelir durumu iyi olan ve kilosundan memnun olanların hem beden imgesi görünüm hem de beden imgesi işlevler puanı yüksektir.

Anahtar kelimeler; *beden algısı, romantik ilişki, psikopatolojik semptomlar, bekar kadınlar, benlik saygısı*

THE EXAMINATION OF BODY PERCEPTION IN TERMS OF PSYCHOPATHOLOGICAL SYMPTOM LEVELS IN SINGLE WOMEN WITH AND WITHOUT A ROMANTIC RELATIONSHIP

Makbule YILDIRIM

ABSTRACT

The aim of this study is to examine body perception in terms of psychopathological symptom levels in single women with and without a romantic relationship. The study was conducted with a total of 300 single women with 150 romantic relationships and 150 non-romantic relationships. Participants are between 18-40 ages. In the study, data were collected from the participants through a questionnaire using a sociodemographic information form, Two Dimensional Body Image Scale and Symptom Checklist Scale (SCL-90-R). Independent Sample t Test and Two Way Analysis of Variance were used in the analysis of the data. As a result of statistical analysis, when psychopathological symptom levels were examined in terms of body image appearance score, a difference was found in the levels of somatization, obsessive compulsive, interpersonal sensitivity, depression, hostility, phobic anxiety, paranoid thought and psychotism. According to the study findings, as the level of psychopathological symptoms decreases, body image appearance score increases. As the second procedure, when psychopathological symptom levels were examined in terms of body image functions score, a difference was found in the levels of somatization, obsessive compulsive, interpersonal sensitivity, depression, anxiety, hostility, phobic anxiety, paranoid thought and psychotism. According to these results, as the level of psychopathological symptoms decreases, body image functions score increases.

When sociodemographic groups were examined separately in terms of both body image appearance and body image functions scores, a difference was found only in income level and weight satisfaction groups. According to these results, both body image appearance and body image function scores of those who have a good income and are satisfied with their weight are high.

Keywords: *body perception, romantic relationship, psychopathological symptoms, single women, self respect*

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın amacı, romantik ilişkisi olan ve olmayan bekar kadınlarda beden algısının psikopatolojik semptom düzeyleri açısından incelenmesidir. Çalışma 150 romantik ilişkisi olan ve 150 romantik ilişkisi olmayan toplam 300 bekar kadınla yürütülmüştür. Çalışmada sosyodemografik bilgi formu, İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği ve Belirti Tarama Listesi Ölçeği (SCL-90-R) kullanılmıştır.

Çalışmada anket formunun katılımcılara elden dağıtılması ve gönüllü katılımcı bulmanın zor olması uygulamayı biraz zorlaştırmıştır. Ayrıca anket formunun çok uzun olduğunda dair katılımcılardan geri bildirim alınmıştır.

Bu çalışma sürecinde anlayışı ve desteğiyle yardımlarını esirgemeyen danışman hocama ve aileme çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
ÖNSÖZ.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xvi
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	2
1. KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR	2
1.1. ROMANTİK İLİŞKİ.....	2
1.2. BEDEN ALGISI.....	5
1.2.1. Beden Algısı Kavramı.....	5
1.2.2. Beden Algısı ve Benlik Saygısı	9
1.2.3. Beden Algısıyla İlgili Problemler	10
1.3. PSİKOPATOLOJİK SEMPTOMLAR.....	16
1.3.1. Somatizasyon.....	16
1.3.2. Obsesif Kompulsif Bozukluk	19
1.3.3. Kişilerarası Duyarlık	22
1.3.4. Depresyon	23
1.3.5. Kaygı	27
1.3.6. Düşmanlık.....	30
1.3.7. Fobik Kaygı	32
1.3.8. Paranoid Düşünce	34
1.3.9. Psicotizm.....	36
1.4. AMAÇ	38

İKİNCİ BÖLÜM	39
2. YÖNTEM	39
2.1. KATILIMCILAR	39
2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	39
2.2.1. Sosyo-Demografik Form	39
2.2.2. İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği	39
2.2.3. Belirti Tarama Listesi Ölçeği (SCL-90-R)	40
2.3. UYGULAMA.....	40
2.4. VERİLERİN ANALİZİ.....	40
2.5. SONUÇLAR	41
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	74
3. TARTIŞMA	74
SONUÇ VE ÖNERİLER	87
KAYNAKÇA	89

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1.	Örneklemin Çeşitli Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından Dağılımı.....	41
Tablo 2.	Çalışmada Kullanılan Ölçek Alt Boyutlarının Güvenirlik Analizi Sonuçları	42
Tablo 3.	Ölçek Alt Boyutlarının Toplam Puanlarının Betimleyici İstatistik Değerleri.....	43
Tablo 4.	Bağımsız Değişkenlerin Betimleyici İstatistik Değerleri.....	44
Tablo 5.	Belirti Tarama Listesi Ölçeği (SCL-90-R) Alt Boyut Gruplarının Sayı ve Yüzde Dağılımları	45
Tablo 6.	İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği ile Belirti Tarama Listesi Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Analizi	46
Tablo 7.	SCL-90-R Ölçeği Somatizasyon Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	47
Tablo 8.	SCL-90-R Ölçeği Somatizasyon Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	48
Tablo 9.	SCL-90-R Ölçeği Obsesif Kompulsif Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	49
Tablo 10.	SCL-90-R Ölçeği Kişilerarası Duyarlık Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	49
Tablo 11.	SCL-90-R Ölçeği Kaygı Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	50
Tablo 12.	SCL-90-R Ölçeği Kaygı Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	51

Tablo 13. SCL-90-R Ölçeği Düşmanlık Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	51
Tablo 14. SCL-90-R Ölçeği Düşmanlık Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	52
Tablo 15. SCL-90-R Ölçeği Fobik Kaygı Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	53
Tablo 16. SCL-90-R Ölçeği Paranoid Düşünce Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	54
Tablo 17. SCL-90-R Ölçeği Psikotizm Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	55
Tablo 18. Yaş ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	56
Tablo 19. Yaş ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması.....	57
Tablo 20. Eğitim Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	59
Tablo 21. Eğitim Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	59
Tablo 22. Gelir Durumu ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	60
Tablo 23. Gelir Durumu ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	61
Tablo 24. İş Durumu ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	61
Tablo 25. İş Durumu ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	62

Tablo 26. Kilo Memnuniyeti ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması.....	62
Tablo 27. Kilo Memnuniyeti ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	63
Tablo 28. Diyet Durumu ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	64
Tablo 29. Diyet Durumu ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	65
Tablo 30. Spor Yapma ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	65
Tablo 31. Spor Yapma ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	66
Tablo 32. Estetik Operasyon ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması.....	67
Tablo 33. Estetik Operasyon ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	68
Tablo 34. Beden Kitle İndeksi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması.....	68
Tablo 35. Beden Kitle İndeksi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması	69
Tablo 36. İlişkisi Olan ve Olmayan Grupta Obsesif Kompulsif Düzeyine Göre Oluşturulan Grupların İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanının Bağımsız Örneklem t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması	70
Tablo 37. İlişkisi Olan ve Olmayan Grupta Kişilerarası Duyarlık Düzeyine Göre Oluşturulan Grupların İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanının Bağımsız Örneklem t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması	70
Tablo 38. İlişkisi Olan ve Olmayan Grupta Depresyon Düzeyine Göre Oluşturulan Grupların İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Alt Boyut Puanının Bağımsız Örneklem t-Testi Analizi Karşılaştırılması.....	71

- Tablo 39.** İlişkisi Olan ve Olmayan Grupta Fobik Kaygı Düzeyine Göre Oluşturulan Grupların İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanının Bağımsız Örneklem t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması 72
- Tablo 40.** İlişkisi Olan ve Olmayan Grupta Paranoid Düşünce Düzeyine Göre Oluşturulan Grupların İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanının Bağımsız Örneklem t-Testi Analizi Karşılaştırılması 72
- Tablo 41.** İlişkisi Olan ve Olmayan Grupta Psicotizm Düzeyine Göre Oluşturulan Grupların İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanının Bağımsız Örneklem t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması 73

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

- Şekil 1.** İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından Paranoid Düşünce Düzeyi ve Romantik İlişki Gruplarının Ortak Etki Grafiği 55
- Şekil 2.** İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından Yaş ve Romantik İlişki Gruplarının Ortak Etki Grafiği..... 57
- Şekil 3.** İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından Yaş ve Romantik İlişki Gruplarının Ortak Etki Grafiği..... 58
- Şekil 4.** İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından Spor ve Romantik İlişki Gruplarının Ortak Etki Grafiği 66

GİRİŞ

Bireylerin, benliklerini tanımlamalarında, kendisiyle ilgili kimlik oluşumunda ve bedenlerini değerlendirmesinde fiziksel görünüm oldukça önemli bir yere sahiptir. Bireyler çevrelerinde olumlu bir izlenim uyandırmak isterler. Günümüzde neredeyse her toplumda, bireylerin fiziksel görünümü hayatlarında önemli bir yer tutar. Birçok toplumda bireyler çevrelerinde iyi bir etki bırakmak ve kendi bedenleriyle ilgili olumlu algı oluşturmak için fiziksel görünümünü önemserler (Tatar, Saltukoğlu, Aksu, Haşlak, Zekioğlu, Kılıç ve Bekiroğlu, 2017). Beden algısı bireyin psikolojik durumunu içeren kendi bedenini nasıl gördüğü ve nasıl hissettiği olarak kavramlaştırılmaktadır. Bu algı bireyin sosyal hayat içerisinde diğerleriyle olan etkileşimi ve deneyimleriyle şekillenmektedir (Danis, Jamaludin, Majid ve Isa, 2016).

Yakın ilişkiler içinde değerlendirilen romantik ilişkilerin bireylerin beden algılarının şekillenmesinde önemli bir etkiye neden olduğu bilinmektedir. Romantik ilişki yaşayan bireylerin fiziksel görünümünü partnerleriyle yaşadıkları ilişkiyle nitelendirdikleri bilinmektedir (Bektaş, 2004). Yapılan çalışmalarda partnerlerinden dış görünümüyle ilgili yıkıcı eleştiri alan bireylerin romantik ilişkilerine yönelik değerlendirmeleri olumsuz olmaktadır. Diğer taraftan ise partnerlerinden dış görünümüyle ilgili yapıcı eleştiri alan bireylerin romantik ilişkilerine yönelik değerlendirmeleri ise olumlu olmaktadır (Kozan ve Hamarta, 2017).

Romantik ilişki yaşamanın depresyon riskini azalttığı yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır. Bununla birlikte romantik bir ilişkiye sahip olmanın bireyin sosyal kaygısını azalttığı ve diğerleriyle sağlıklı ilişkiler kurduğunu göstermektedir. İlişki sürecinde kendini rahatlıkla ifade edebildiğini düşünen bireylerin yüksek benlik saygısına sahip oldukları belirlenmiştir (Bayhan ve Işıtan, 2010).

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

1.1. ROMANTİK İLİŞKİ

Bireylerin hayatlarında önemli bir yere sahip olan yakın ilişkiler, sevilen birisiyle karşılıklı olarak anlaşma ve sağlıklı iletişim kurmayla gerçekleşmektedir. Yakın ilişkilerin içerisinde ele alınan romantik ilişki kavramı ise her iki cinsiyet arasında gerçekleşen yoğun tutku, birbirine ait olma ve bağlanmanın eşlik ettiği bir ilişki türü olarak bilinmektedir (Gizir, 2013). Sağlıklı kurulan romantik ilişkilerin bireyin meslek hayatında, eğitim hayatında ve sosyal hayatında daha başarılı olmasına neden olduğu bilinmektedir (Kansky, Allen ve Diener, 2019).

Romantik ilişki çiftlerden her ikisinin de bir ilişki yaşamaya istekli olması ve bu durumu kabul etmesi olarak belirtilmekte ve romantik ilişkinin katılım, bireyin kendi eşini seçebilmesi, ilişkinin içeriği, ilişkinin kalitesi ve ilişkinin bilişsel ve duygusal süreçleri şeklindeki beş bileşenden oluştuğu şeklinde tanımlanmaktadır (Saraç, Hamamcı ve Güçray, 2015). Başka bir tanım olarak ise romantik ilişki, evli bireyler ya da flört eden çiftlerin kendi istekleriyle kabul ettikleri, bağlanma, yoğun bir tutku ve yakın olmanın temelde olduğu bir birliktelik sürecidir (Sümer ve Arıcak, 2018).

Romantik ilişkiler bireyin hayatını etkileyen en önemli dönem olan ergenlik döneminde ortaya çıkmaya başlamaktadır. Bu dönemde bireyin yaşadığı romantik ilişkilerin onun hayatının ilerleyen yaşlarında yaşayacağı diğer ilişkilerine karşı bakışını, algısını ve beklentilerinin nasıl olması gerektiğiyle ilgili bakış açısı kazanmasına yardımcı olur (Yavuzer, 2017). Ergenlik döneminde kurulan romantik ilişkilerde başarılı olma bireyin psikolojik iyi oluşunu desteklemekte ve gelecekte yaşayacağı ilişkilerde uyum sağlamasını kolaylaştırmaktadır (Reid, Halgunseth, Hernandez, Csizmadia, ve Card, 2019). Duygusal ilişkilerin ergenlik ve genç

yetişkinlikte bireyin gelişiminde önemli bir rol oynadığı vurgulanmaktadır. Romantik ilişkiye sahip olan birey gelişimin üç temel görevi olan kimlik oluşturma, ilişki becerilerini geliştirme ve cinsel dürtüleriyle sağlıklı başa çıkma becerisini yerine getirebilmektedir (Saraç ve ark., 2015). Bununla birlikte bireylerin ergenlik döneminden itibaren sağlıklı romantik ilişkiler kurması özgüvenlerini arttırmakta ve bireylerin psikososyal gelişimlerinde önemli bir katkı sağlamaktadır (Gizir, 2013). Romantik ilişkisi olan çiftlerin birbirlerine karşı yapması gereken bazı görevleri olduğu bilinmektedir. Bu da bireyde sorumluluk duygusunun gelişmesine katkı sağlamaktadır (Garcia ve Soriano, 2017).

Romantik ilişkiler ele alındığında üzerinde en çok durulan değişkenlerin başında bağlanma gelmektedir. Bağlanma bireyin romantik ilişki yaşadığı süreçteki düşünce, duygu ve davranışlarına yön vermektedir. Bağlanma kavramı ise bebeklikte anne veya bakım sağlayan kişinin bebekle arasında kurmuş olduğu, yoğun güven duygusunun eşlik ettiği ve bebeğin kendini emniyette hissettiği duygusal bağ olarak tanımlanmaktadır (Sümer ve Arıca, 2018). Bağlanma bireyin ilerleyen yaşamındaki diğer insanlarla kurduğu ilişkilerini ve onlara karşı olan davranışlarını etkilemektedir (Schröder, Lüdtke, Fux, Izat, Bolten, Tippelt, Suess ve Schmid, 2019). Bireyin bebeklikte geliştirdiği bağlanma stilinin ilerleyen yaşlarda kurmuş olduğu romantik ilişkideki partnerleriyle olan ilişkilerini belirlediği öne sürülmektedir (Atak ve Taştan, 2012). Bebeklikte kaygılı bağlanma yaşayan bireylerin ilerleyen yıllarda romantik partnerlerine karşı kaygılı olduğu ve terk edilmekten korktukları ifade edilirken, kaçınan bağlanma yaşayanlar ise yetişkinlikte partnerlerinden kaçındıkları onlara tam olarak yakın olamadıkları bilinmektedir. Diğer yandan güvenli bağlanma yaşayan bireylerin ise partnerlerine güvendiği ve onlarla yakınlık kurmada başarılı olduğu belirtilmektedir (Maister ve Tisakiris, 2016). Romantik ilişkiyi etkileyen diğer önemli değişken ise romantik ilişki doyumu olarak bilinmektedir. Romantik ilişki doyumu bireylerin ilişkilerini yaşadıkları süreçteki duygu, düşünce ve davranışlarını içermekte olup ilişkideki memnuniyeti kapsamaktadır (Satıcı ve Deniz, 2018).

Romantik ilişki yaşamının bireyin beden algısı üzerinde çok önemli bir etkiye sahip olduğu bilinmektedir. Bireyler fiziksel görünümünü karşı cinsle

yaşadıkları ilişkileriyle nitelendirmektedir. Yapılan bir çalışmada 200 ergen kızın romantik ilişkileri ve cinsel deneyimlerinin kilo üzerindeki etkisini incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuca göre kilolu olmanın romantik ilişkiyi engelleyen olumsuz bir etmen olduğunun düşünüldüğü belirlenmiştir. Bununla birlikte zayıf olan ergen kızların karşı cinsle romantik ilişki yaşama şansının kilolu olan kızlara oranla daha yüksek olacağı düşünülmektedir (Bektaş, 2004). Obeziteye yakalanma riski yüksek olan bireylerin sağlığının ve beden algısının olumsuz yönde etkilendiğini fark ederek bunu önlemek için düzenli egzersiz ve diyet yaptıkları bilinmektedir. Birey böylece psikolojik sağlığını koruyarak depresif belirtiler göstermemekte hem de romantik ilişki yaşama şansını artırmaktadır (Matias, Lopes, Mello ve Silva, 2019). Beden algısı bireyin diğerleriyle olan ilişkilerini önemli derecede etkilemekte ve diğer bireylerin de kişinin bedenine yönelik yaptığı olumsuz eleştiriler bireyin benlik saygısını olumsuz yönde etkilemektedir. Romantik ilişki yaşayan kadınların partnerlerinden fiziksel görünümüleriyle ilgili olumsuz eleştiri aldıklarında ilişkideki gereksinimleri ve beden algıları ile ilgili tutumları olumsuzken, partnerlerinden fiziksel görünümüyle ilgili olumlu eleştiri aldıklarında bedenleriyle ilgili memnuniyetleri daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca romantik ilişki sırasında partnerin vermiş olduğu geri bildirim bireyin kendi bedenini değerlendirmesine yönelik tutumlarında oldukça önemli bir etkiye sahiptir (Kozan ve Hamarta, 2017).

Bireylerin romantik ilişki yaşamasının depresyon üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Kadınların romantik ilişki yaşama konusundaki deneyimlerinin az olmasının onlarda depresyonu tetiklediği belirlenmiştir. Bununla birlikte romantik ilişkiyi başlatma ve sürdürme becerilerinin zayıf olması durumunun da bireyde depresyona neden olacağı bilinmektedir. Ayrıca bireyin romantik partnerinin onu terk etmesi de depresyona girmesine neden olmaktadır (Bayhan ve Işıtan, 2010). Diğer yandan yapılan diyetlerin ve egzersizlerin bireyin beden memnuniyetinin artmasına buna bağlı olarak da romantik ilişki yaşama şansının artmasına neden olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte romantik ilişki yaşayan bireylerin depresyona yakalanma riskinin daha düşük olduğu saptanmıştır (Berge, Christoph, Winkler, Miller, Eisenberg ve Sztainer, 2019). Bireyler yakın ilişki içinde bulunduğu diğer

insanların kendi bedenleriyle ilgili olumsuz düşünceleri olduğunu öğrendiklerinde kaygıları artmaktadır. Bedeniyle ilgili olumsuz yargılara sahip olan kadınlarda bu durumla birlikte fiziksel kaygının gelişmesine zemin hazırlamaktadır (Kozan ve Hamarta, 2017). Ergenliğin son döneminde yaşanan romantik ilişkilerdeki eşit şartlara sahip olma durumunun ilişkiye dair olumlu bakış açısı kazanmasını sağladığı ve ergenlerin romantik ilişki sürecine karşı hissettikleri kaygılarının azalmasına neden olduğu belirlenmiştir. Romantik ilişki yaşama sürecinde partnerle rahat ve sağlıklı iletişim kurulması da bireylerin benlik saygılarının daha yüksek olmasına neden olduğu belirlenmiştir (Bayhan ve Işıtan, 2010). Alanyazında yapılan çalışmalarda sağlıklı romantik ilişkilerin bireyin problem çözme becerilerinin gelişmesine ve psikolojik iyi oluşunu desteklediğine diğer yandan zayıf ve başarısız olan romantik ilişkilerin ise zihinsel sağlığı olumsuz yönde etkilediği saptanmıştır (Kansky ve ark., 2019).

1.2. BEDEN ALGISI

1.2.1. Beden Algısı Kavramı

Beden algısı kavramı bireyin kendi bedeniyle alakalı olumlu düşünceleri olmasıyla tanımlanır. Ancak bu tanım yetersiz kalmaktadır. Bu tanıma ek olarak bireyin dışarıdan üçüncü bir kişinin gözüyle kendi bedenini değerlendirmesini içeren bazı zihinsel resimler şeklindeki algılarını da içinde barındırır (Okumuşoğlu, 2017). Günümüzde beden algısı tanımının ele aldığı esas nokta bireyin bedeninin ağırlığı ve dış görünüşünden ne kadar memnun olduğudur. Beden algısı kavramı iki bileşenden oluşmaktadır. Birinci bileşen vücut ölçüsüyle ilgili bilgileri barındırırken diğer bileşen ise vücuda yönelik duygular ve tutumları içerir (Tatar ve ark., 2017). Beden algısı bireyin bilinçli olarak bedenini tanıması ve aynı zamanda bedenine yönelik duygusal ve estetik kaygıları içinde barındırmaktadır (Fuentes, Longo ve Haggard, 2013).

Beden algısı kavramı için dört özelliğin incelenmesi gerekir. Bunlar, beden biçimsel özellikleri (giyim, vb), beden bulduğu sınırlar, bedenin içsel öğeleri ve bedenin fonksiyonlarıdır. Günümüzde her toplumda, bireylerin bedeninin fiziksel veya biçimsel özelliklerine ek olarak sosyal özellikleri de önemlidir (Aslan, 2004).

Bireylerin içinde buldukları sosyal çevre ile olumlu bir etkileşime girmesi için kendi bedeninin özelliklerini ve durumunu bilmesi gerekmektedir (Brun, Giorgi, Pinard, Gagne, McCabe ve Mercier, 2018). Bu nedenle bireyin kendi bedeniyle ilgili izlenimlerinden oluşmakta olan beden algısı onun hayatını çok önemli oranda etkilemektedir (Ghezselflo, Younes ve Amani, 2013).

Günümüzde beden algısı kavramı, bireylerin kendi bedenleriyle ilgili yaşadıkları tecrübelerini, bedeniyle ilgili birtakım duygularını ve takındıkları tutumlardan oluşmaktadır. Ayrıca bununla birlikte, bireylerin kendisi ve diğerlerinin bedenlerinde olan değişimleri gözlemleyerek bu değişimler hakkında yorum yapmalarında içinde buldukları çevrenin ve kültürün de önemli rol oynadığı bilinmektedir (Aslan, 2004). Beden algısı bireylerin kendi bedenine yönelik deneyimleriyle ve bedenini algılayıp hayatı tüm yönleriyle nasıl yaşadıklarını belirleyen bir kavramdır. Beden algısının iyi olması bireyin sosyal çevresindeki özelliklerden farklı olsa bile bedenini sevmesi, saygı duyması ve kendini olduğu gibi kabul etmesi olarak ifade edilebilir (Tiggemann ve Hage, 2019).

Beden algısı, küçük yaştaki bir çocuğun kendisini diğerlerinden farklı olduğunu kavrayıp ayırt etmeye başladığı birinci yaştan itibaren belirginleşip gelişmeye başlamaktadır. Gelişmeye başlayan beden algısı kavramı hayat boyu sürmektedir. Aslında birey kendi vücudunun fiziksel özelliklerinin ne kadar önemli olduğunu çok erken yaşlarda medya aracılığıyla kavramaya başlamaktadır (Abakay, Alıncak ve Ay, 2017). Günümüzde medya hayatımızın içinde çok büyük oranda yer almakta ve bireylere beden algısının nasıl şekillenmesi gerektiğine dair hem görsel hem de işitsel birçok mesaj sunmaktadır (Oktan ve Şahin, 2010). Yapılan araştırmalarda medyanın özellikle kadınların beden algısı üzerinde çok fazla etkisi olduğu ve bununla birlikte medyada sunulan ideal güzellik ölçülerine sahip olamayan bazı kadınların bedenlerinden memnun olmadığı görülmektedir (McComb ve Mills, 2020). Televizyon reklamları, magazin programları ve dergilerdeki kadın ve erkeğin bedenine yönelik verilen güzellik tüyoları bireylerin beden algısını olumsuz yönde etkilemektedir. Son yıllarda buna sosyal medya da eklenmiştir. Sosyal medyada diğerleri tarafından beğenilmek isteyen birey fit bir vücut yapısına sahip olmak için spor merkezlerine gitmekte daha güzel görünmek ve diğerleri tarafından daha fazla

fotoğraflarının beğenilmesi için estetik cerrahların kapısını çalmaktadır (Saiphoo ve Vahedi, 2019).

1960'lı yıllardan beri Avrupa'da zayıflığın kültürel açıdan sürekli gündeme getirilmesi özellikle de kadınları etkilemeye ve onlar arasında gittikçe yayılmaya başlamıştır. Bireyler kendilerini şişman olarak algılamakta bunun sonucunda da zayıflamak için çaba sarf etmektedirler. Avrupa'da yapılan araştırma bulgularına göre zayıf kızların yaklaşık %60'ından fazlası kendisini kilolu olarak algılamakta ve bu yönde bir tutum sergilemektedir (Aslan, 2004). Beden algısı bireyin bütün hayatı süresince benliğine verdiği değer ve ruh sağlığının önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Beden algısının kendini kabullenme, güvenme ve karşı cinsle olan iletişimde önemli bir etkidir (Oktan ve Şahin, 2010).

Çocuğa bakım veren ailesi, akrabaları, sürekli iletişim içinde olduğu akranları ve medya gibi etmenler beden ile ilgili algılamaları etkilemektedir. Bununla birlikte magazin programları ve reklamlarda çok yakışıklı ve güzel bireylerin ön plana çıkarılması, bu kişilerin bedenlerinin çok zayıf ve belirli kalıplaşmış standartlara göre olması, çocukların küçük yaşlardan itibaren buna maruz kalması bedeniyle ilgili olumlu ve olumsuz değerlendirme yapmasına neden olabilir (Aydın ve Vural, 2018). Olumlu beden algısına sahip olan bireylerin yapılan deneysel çalışmalara göre medyadaki beden algısı ile ilgili vurgulanan etmenlere önem vermedikleri kendi bedenleriyle barışık oldukları saptanmıştır (Tiggemann ve Hage, 2019). Diğer yandan medyada kadın ve erkek bedeni üzerinde sunulan bilgilere aşırı önem veren bireylerde olumsuz beden algısının oluştuğu belirlenmiştir. Özellikle bedenin şekli, kilo durumu ve kaslı, fit bir vücuda sahip olma ile ilgili verilen mesajlar buna sahip olmayan bireylerin bedeninden memnun olmamasına neden olmaktadır (McLean ve Paxton, 2019).

Bireyin bedenine yönelik tutumu beden algısı ve beden memnuniyetini içerir. Beden algısı bireyin bedenini fiziksel yönden dışarıdan bir gözlemci olarak değerlendirmesini içerirken beden memnuniyeti ise bu değerlendirmenin olumlu olması ile ilişkilendirilir. Bu ilişkilendirme hem beden memnuniyeti hem de beden memnuniyetsizliği şeklinde görülebilir (Danis ve ark., 2015). Beden memnuniyetsizliği bireyin kendi bedeniyle ilgili sahip olduğu olumsuz düşüncelerin

kaza geçirip sakat kalarak daha sonradan da kazanılabileceği gibi doğuştan sahip olduğu birtakım eksikliklerden dolayı da olabilir. Alanyazında bireyin bedeninden hoşnut olmamasının kültürel, kişilerarası tecrübeler ve fiziksel özelliklerinin neden olduğu birçok çalışma ile görülmektedir (Doğan, Sapmaz ve Totan, 2011). Diğer yandan beden memnuniyeti son yıllarda araştırmacıların üzerinde daha çok durduğu bir konudur. Olumlu beden algısı bireyin kültürün empoze etmeye çalıştığı yargılardan soyutlanarak kendi bedenini beğenmesini içermektedir (Markey, Dunaev ve August, 2020).

Tüketim kültürü bireylerin şişman, yavaş hareket eden ve kendi öz bakımını sağlamada yetersiz kalan bireyler olması yerine zayıf, canlı, enerjik ve bakımlı olmasını beklemektedir. Bunu medya aracılığıyla sağlamaktadırlar. Ayrıca güzel giyinmek olumlu beden algısının oluşmasına neden olan unsurlardan biridir (Öngören, 2015). Medya, kadınların daha zayıf ve güzel olmaları erkeklerin ise kaslı bir vücuda sahip olmalarının diğer insanlar tarafından daha çok beğenilecekleri yönünde bilgiler sunmaktadır (Moehlecke, Blume, Cureau, Kieling ve Schaan, 2019). Bireyler toplum içinde diğer insanlar arasında olumlu bir etki uyandırmak ve daha çekici görünmek istemektedirler. Yapılan çalışmalara göre toplum çekici bireylerle daha fazla iletişim kurmaya eğilimlidir. Bu durum da bireylerin bedenlerine daha fazla odaklanmalarına neden olmaktadır (Özcan, Subaşı, Budak, Çelik, Gürel ve Yıldız, 2013). Ergenlik dönemiyle birlikte bireylerde cinsellik algıları ve beden algıları arasındaki ilişkiyi gösteren çalışmalar vardır. Yapılan bir çalışma sonucunda kadınların bedenlerine yönelik çekici olma algısının cinsel yönden çekici olmaları, doğurgan olmaları ve iyi bir anne olma gibi değişkenlerle açıklanırken, erkeklerin bedenlerine yönelik çekici olma algısının sadece yüzlerine yansıyan duygularıyla açıkladıkları saptanmıştır (Bektaş, 2004).

Günümüzde bireylerin dış görünüşlerine verdikleri önem dünyanın her yerinde üzerinde durulan bir konudur. Bireyler sahip oldukları bedenlerini istedikleri forma sokmak için pek çok yöntem başvurmaktadırlar. Bu konuda özellikle kadınlar zayıf bir bedene sahip olmak isterken erkekler ise daha kaslı bir vücut yapısına sahip olmak için uğraşmaktadır (Altıntaş ve Aşçı, 2005). Güzellik algısının toplumda bireyler üzerindeki etkisi onların bedenlerinden memnun olmadıkları kısımları

değiştirmeye çalışmasına neden olmaktadır. Estetik kaygılardan kurtulmak isteyen birey kozmetik, güzellik merkezleri ve plastik cerrahların kapısını çalmaktadır. Son yıllarda yapılan çalışmalarda estetik operasyon geçiren birey sayısının gittikçe arttığı görülmektedir (Sarwer, 2018).

İncelenen olgularda ve yapılan çalışmalarda beden algısına fiziksel aktivite yapmanın katkısı olmaktadır. Ayrıca fiziksel aktivite yapan bireylerin diğer insanlar tarafından bedenleri değerlendirilmek istendiğinde fiziksel aktivite yapmayan bireylere göre daha az kaygılandıkları ortaya konmaktadır (Altıntaş ve Aşçı, 2005). Yapılan bir boylamsal çalışmada 11-17 yaşları arasında 6630 Alman kız ve erkek çocuklarının düzenli olarak fiziksel aktivite yapmalarının olumlu beden algısının oluşmasına katkı sağladığını göstermiştir (Kantanista, Osinski, Borowiec, Tomzcek ve Zielinska, 2015).

1.2.2. Beden Algısı ve Benlik Saygısı

Beden algısı kavramı bireyin zihninde şekillendirdiği ve ona göre bedeninin nasıl olduğudur ve benlik saygısı ile yakın bir ilişkisi vardır (Hamurcu, Öner, Telatar ve Yeşildağ, 2015). Benlik saygısı kavramı bireyin kendini değerlendirmesi neticesinde elde ettiği benlik kavramını olumlu olarak değerlendirip, kendisini içinde bulunduğu koşullardan ve çevresinden üstün ya da aşağı görmeden kendinden hoşnut olma, kendini olumlu değerlendirme, sevilmeye layık görme ve kendine değer vermesi olarak tanımlanmaktadır (Özcan ve ark., 2013). Bireyin kendi bedenine ilişkin algıladığı yeterli olma ve değerli olma duygusu benlik saygısı kavramının zeminini oluşturur. Benlik saygısını içinde barındıran bu duygular, bireyin kendisi ve çevresine olan bakış açısı ve davranışlarında önemli bir rol oynar. Bu sebeple bireyin benlik saygısının yüksek ya da düşük olması hayatını önemli derecede etkilemektedir (Oktan ve Şahin, 2010). Olumlu beden algısına sahip olan bireylerin benlik saygıları daha yüksek, olumsuz beden algısına sahip olan bireylerin ise benlik saygılarının daha düşük olduğu yapılan çalışmalarla da kanıtlanmıştır (Park ve Epstein, 2013).

Olumsuz beden algısının oluşmasında sosyal etkenler çok önemli bir yere sahiptir. Akranları, ailesi veya romantik partnerin bireyin bedenine yönelik geri bildirimde bulunması beden algısının şekillenmesini etkilemektedir. Özellikle

akranları ve romantik partnerleri tarafından olumsuz geri bildirimde bulunma bireyin bedeninden memnun olmamasına neden olmaktadır. Kiloları yüzünden akranları tarafından alay edilen veya romantik partneri tarafından bedeniyle ilgili olumsuz eleştirilerde bulunulan bireylerde beden memnuniyetsizliği görülmektedir. Buna bağlı olarak da bu bireylerde benlik saygısının düşük olduğu yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır (Herbozo ve Thompson, 2006). Düşük benlik saygısına sahip olan bireylerde yeme bozuklukları başta olmak üzere, depresyon, kaygı bozuklukları ve intihar eğilimi ile ilişkili olduğu bilinmektedir. Ayrıca düşük benlik saygısı olan bireyler başarılarını küçümseyerek başarısızlıklarını abartma eğilimindedir (Oktan ve Şahin, 2010).

Alanyazında yapılan çalışmalarda olumlu beden algısına sahip olan bireylerin kendilerini sevdikleri ve benlik saygılarının yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bireylerin daha iyimser, insanlarla olan ilişkilerinde daha başarılı oldukları belirlenmiştir. Diğer yandan olumsuz beden algısına sahip olan bireylerin kendilerini daha az sevdikleri ve düşük benlik saygısına sahip olduğu bulunmuştur (Seekis, Bradley ve Duffy, 2017).

1.2.3. Beden Algısıyla İlgili Problemler

Ergenlik dönemi bireyin beden algısıyla ilgili problemler ve yeme sorunlarının en sık görüldüğü dönem olarak kabul edilmektedir. Bu dönemde sosyokültürel etmenlerin neden olduğu ideal güzellik algısı ergen bireylerde beden görüntüsünden memnun olmama ve buna bağlı olarak da depresyonu getirmektedir (Calderon, Testal, Garcelan ve Perpina, 2017). Bireyin beden görüntüsüne özellikle ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde çok fazla önem verdiği ve gündelik hayatındaki davranışlarını etki altına aldığı görülmektedir. Bu dönemde bireyin kendi bedeninin farkında olması kimlik gelişimi ve davranışlarına yön vermektedir (Todd, Aspell, Barron ve Swami, 2019). Bireylerin kendi bedenlerini nasıl algıladıklarının yanında, toplumdaki diğer bireylerin de onları nasıl algıladıkları önemli bir yer tutmaktadır. Bu sebeple bazı insanlar fiziksel görünümünün başkaları tarafından nasıl algılandığıyla ilgili olarak kaygılanabilirler. Bundan dolayı çevrelerindeki diğer bireylere karşı uygun olan izlenimi oluşturmakta başarısız olanlar olumsuz değerlendirmeler yapabilir (Altıntaş ve Aşçı, 2005).

Bireylerin beden algılarıyla ilgilenmeleri ve bu yönde birtakım çabalar içine girmeleri sadece medya veya yakın çevreyle ilgili değil bireyin kişilik özellikleriyle de ilgilidir. Beden memnuniyetsizliği ve yeme bozukluklarının bireyin benlik saygısının az olmasıyla ilişkili olduğu belirlenmiştir (Bektaş, 2004). Beden algısı ve kişilik yapıları arasındaki ilişkiyi incelemek için birçok çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda kişilik yapıları ile beden algısının yüksek ya da düşük olması arasında ilişki olduğu belirlenmiştir. Nevrotizmi yüksek olan bireylerin daha hassas bir yapıda oldukları ve olumsuz beden algısı için risk altında oldukları saptanmıştır. Diğer yandan dışadönük bireylerin daha konuşkan, sosyal ilişkilerinde daha başarılı ve başkalarından gelen eleştirilere açık olmalarının bu bireylerin olumlu beden algısına sahip olmasına neden olduğu saptanmıştır (Allen ve Walter, 2016).

Beden algısı ve psikolojik belirtilerle ilgili yapılan çalışmaların çoğu kadınlar üzerinde yapılmıştır. Bu durumun ise kadınların beden algısına yönelik olarak sosyokültürel etmenlerden daha fazla etkilendiği düşünülmektedir. Alanyazında kadın örneklemeler üzerinde yapılan çalışmalarda beden algısından memnun olmamanın depresyona girme ile pozitif ilişki gösterdiğine dair bulgulara rastlanmaktadır (Altınok ve Kara, 2017). Diğer yandan yapılan çalışmalarda ise bedeninden memnun olan kadınların benlik saygılarının yüksek olduğu ve depresyon belirtilerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Romantik çiftler üzerinde yapılan bir çalışmada erkeklerde düşük benlik saygısı depresyona neden olurken, bedenlerinden memnun olmayan kadınların yaptığı aşırı ve uygunsuz diyetler depresyona girmelerine neden olmaktadır (Bayes, Fletcher ve Latner, 2007). Bunun yanı sıra yapılan diğer çalışmalarda yaşın ilerlemesiyle birlikte kadınların bedenlerine yönelik olan estetik kaygılardan kurtulmak için daha fazla cerrahi operasyonlara başvurdukları görülmüştür. Bunun olmasının en önemli nedenlerinden biri toplum içinde yerleşmiş olan ideal güzellik algısıdır (Chrisler ve Ghiz, 2015). Yaşlanmayla birlikte bireyin bedeninde birtakım değişiklikler olarak vücudun kırışması, beden esnekliğini kaybetmesi, kilo alma veya verme gibi durumlar bireyin beden algısının önemini kaybetmesine ve estetik kaygılarının oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Özellikle orta yaşın üzerindeki kadınların cerrahi operasyonlar yaptırması, güzellik

merkezlerine ve kozmetik ürünlerini daha çok tercih etmesi ve genç kızların giyim tarzlarını benimsemesi bunun bir neticesi olduğu düşünülmektedir (Bektaş, 2004).

Alanyazında hamile olan kadınlarla yapılan çalışmalarda, hamile kalan bazı kadınların hızlı kilo almayla birlikte bedenlerine karşı olumsuz düşünceler oluşturdukları ve bedenlerinden memnun olmadıkları görülmüştür. Bu durumun hamile kadınlarda benlik saygısının azalmasına ve depresyon belirtilerinin artmasına neden olduğu düşünülmektedir (Kartal, Kızılırmak, Zedelenmez ve Erdem, 2018). Bunun yanı sıra meme kanserine yakalanan kadınların geçirdikleri cerrahi operasyonlar neticesinde fiziksel görünümün bozulması kadınlarda olumsuz beden algısına neden olmaktadır (Çalışkan ve Korkmaz, 2017). Oluşan olumsuz beden algısını engellemek için yapılan meme protezleri de kadında bir bütünlük algısı oluşturamadığı için beden algısının bozulmasını önleyememektedir (Sertöz, Mete, Noyan, Alper ve Kapkaç, 2004). Son yıllarda yapılan araştırmalarda beden algısı ile ağrı arasında bir ilişki olduğu saptanmıştır. Kanser olan kadın hastaların tedavi gördükleri süreçte beden memnuniyetinde azalma olduğu belirlenmiştir. Diğer yapılan çalışmalarda diyalize giren hastaların da beden algısında bozulmalar meydana geldiğini göstermektedir (Markey ve ark., 2020).

Beden algısı bireylerin toplum içindeki davranışlarını önemli oranda etkiler. Bu sebeple tıpkı yeme bozukluklarında olduğu gibi, olumsuz beden algısına sahip olan bireylerin kendi bedenleri için oluşturduğu olumsuz düşünceleri, sosyal ortamlardan kaçınma ve çevreden uzaklaşma davranışına neden olabilir. Bu durum ayrıca diğer insanlarla olan ilişkilerinde duygusal problemlere de neden olabilir (Ajoudani, Jasemi ve Lotfi, 2018). Kendi bedenine yönelik olumsuz düşünceleri olan bireylerin fiziksel görünümleri sebebiyle yeni ortamlara girmekten ya da yeni insanlarla tanışmaktan uzak durdukları ve genellikle evden dışarı çıkmadıkları bilinmektedir. Bahsi edilen bu uzaklaşmalar, sosyal fobisi olan ve beden dismorfik bozukluğu tanısı alan bireylerde de yoğun bir şekilde görülmektedir (Doğan ve ark., 2011). Beden algısından hoşnut olmayan bazı bireylerin bununla birlikte sosyal fobi de yaşadıkları ve sosyal ortamlara girmedikleri belirtilmektedir. Birey bedeniyle ilgili olumsuz değerlendirmelerinden dolayı kaçınma davranışı göstererek toplum içine çıkmamayı tercih etmektedir (Kalafat ve Kınca, 2008).

Tüketim kültürü bireylere bedeninin fit olması, canlı, enerjik olma, düzgün beslenme ve güzel görünme ile ilgili çeşitli bilgiler sunarak sağlıklı beden algısının nasıl olması gerektiğine dair fikirlerini belirtmektedir. Birey kendisine sunulan bu fikirleri uygulamaya koymadığı zaman kilo sorunları yaşayacağını, sağlıksız olacağını, hatta bu durumun zamanla bireyi alkol ve madde kullanmaya itebileceğini söylemektedir (Öngören, 2015). Özellikle toplumda medya aracılığıyla kadınlarda zayıf olmanın vurgulanması ideal beden algısının oluşmasına zemin hazırlamakta ve bu koşulu sağlamayan kadınlarda olumsuz beden algısının oluşmasına neden olmaktadır (Robinson, Prichard, Nikolaidis, Drummond, Drummond ve Tiggemann, 2017).

Günümüzde medya organlarında zayıflık çoğunlukla bireylere örnek olarak sunulmakta, zayıf-ince bir beden yapısına sahip olmak kadınlar açısından çekicilik ve toplum içinde kabul görmeyle birlikte ele alınmaktadır. Zayıf olma konusundaki bu aşırı baskı sebebiyle buna maruz kalan kadınlar fazla kilolu olduklarını düşündüklerinde diyet yapmaya başlamaktadır. Medyanın sunduğu ideal ölçülere sahip olamayan kadınlarda yeme bozukluklarının sık görüldüğü yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır (Halliwell, 2013). Medya organlarında zayıf bir bedene sahip olmanın sürekli ısrarcı bir şekilde sunulması kadınlarda bedeniyle ilgili birtakım kaygılara neden olmaktadır. Bu durum kadınların bedeninden doyum sağlayamamasına ve yeme davranışlarında sorunlara neden olmaktadır. Bunun nedeni hedef olarak kadına sunulan ölçülerin gerçekle uyumlu olmamasından kaynaklanmaktadır (Aslan, 2001).

Anoreksiya nervoza, bulumiya nervoza, tıkanırcasına yeme bozukluğu, obezite ve başka türlü adlandırılmayan yeme bozukluğu üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Yeme bozukluklarının oluşmasında biyolojik, psikolojik ve sosyokültürel etmenlerin rol oynadığı yapılan çalışmalarda kanıtlanmıştır (Siyez, 2006). Bunların içinde yeme bozukluklarının ortaya çıkmasında sosyokültürel etmenler önemli bir yere sahiptir. Sosyokültürel etmenler, bireyin fiziksel görünümüne odaklanmasını, zayıflığın sürekli olarak insanlara gösterilmesi ve başarılı olmak için fiziksel görünümün vurgulanmaya çalışılması olarak ele alınabilir. Kitle iletişim araçları sosyokültürel etmenlerin toplumdaki bireylere iletilmesindeki en önemli araçlardır (Öngören, 2015). Sosyokültürel etmenlerden bir diğeri de çocuğun içinde yetiştiği

aile ortamıdır. Çocukluğundan itibaren bebeğin ne kadar yemek yemesi gerektiği ve bebeğin bedenine ne kadar besin alması gerektiğinin anne tarafından kararın alındığı dönemde eğer bebeğin yemeği reddettiği zaman olumsuz eleştiriler yapılır ve cezalar verilirse bebekte beden algısı ve yeme durumu ile ilgili olumsuz şemalar oluşmaya başlar. Ergenlik dönemine girildiğinde de yeme ile ilgili sorunlar yaşamaya başlayan bireyde zaten bozuk olan beden algısı daha da bozulur (Ata, Vural ve Keskin, 2014). Yapılan araştırmalarda kilo kontrolü konusunda ısrarcı bulunan annelerin çocuklarının ilerleyen yaşlarda daha kaygılı oldukları ve bunun sonucunda da bedenine yönelik oluşan doyumsuzluğu aşmak için daha çok diyet uyguladıkları ve bulimiya nervoza olduğunu düşündüren davranışlarda buldukları belirlenmiştir (Çaka, Çınar ve Altınkaynak, 2018).

Bireylerin kendi bedenlerine yönelik geliştirdikleri düşünce ve duyguları onların sosyal hayatlarını olumsuz etkilemektedir. Bireylerin vücutlarıyla ilgili aşırı derecedeki kaygıları yeme bozukluklarına neden olmaktadır. En temelde anoreksiya nervoza, bulimiya nervoza ve tikanırcasına yeme bozukluğu bireylerde olumsuz beden algısına neden olduğu görülmektedir (Grilo, Ivezaj, Lydecker ve White, 2019). Bozuk beden algısına sahip olmak bireylerin hayat kalitesinin de düşmesine sebep olmaktadır. Yapılan araştırmalarda bozuk beden algısına sahip bedeninden memnun olmayan kadınların bedeniyle ilgili birtakım uğraşlar içinde olduğu görülmektedir. Özellikle romantik ilişkisi olan kilolu kadınların kilo ile ilgili problemleri olduğu ve bunu aşmak için de aşırı diyet programları uyguladığı görülmektedir. Uygulanan bu yoğun programlar sürecinde ise kadında depresyon belirtilerinin görüldüğü saptanmıştır (Bayes ve ark., 2007).

Beden algısı ve yeme bozuklukları arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmalarda özellikle ergen grupların risk altında olduğu ve okullarda bu konunun göz ardı edilmemesi gerektiği vurgulanmaktadır. Türkiye’de yeme bozukluklarıyla ilgili yapılan bir çalışmada 14-19 yaşları arasında olan kız ve erkek öğrencilerin %2,5’inde bulimiya nervoza, %2’sinde ise anoreksiya nervoza saptanmıştır. (Siyez, 2006). Ergenlik dönemiyle birlikte bireyin kendi bedenine yönelmesi, fiziksel görünümüne aşırı odaklanması ve kendi bedenine yapılan olumlu ve olumsuz eleştirilere aşırı hassasiyet göstermesi beden algısı ile ilgili tutumlarını etkilemektedir. Bunun

neticesinde olumsuz beden algısı oluşturan ergende yeme bozuklukları görülmeye başlamaktadır (Ulaş, Uncu ve Üner, 2013). Yeme bozukluklarının görülmesinin bir diğer nedeni ise televizyonda, gazetede veya dergilerde özellikle kadın bedenine yönelik yapılan zayıflık vurgusudur. Bu konuda yapılan çalışmalarda kadınların okuduğu dergilerdeki diyet ürünlerinin reklamları erkeklerin dergilerindeki tam 63 kat fazla olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan başka bir çalışmada ise kadınların okuduğu dergilerdeki kilo vermeyi özendirici reklamların sayısı erkeklerin dergilerinden 10,5 kat fazla olduğu belirlenmiştir (Aslan, 2001).

Yeme bozukluğu görülen bireylerde beden algısındaki bozulmayla birlikte depresyon, kaygı, alkol ve madde bağımlılığı ve intihar gibi olgular görülmektedir. Yeme bozuklukları psikiyatrik rahatsızlıklar içinde en yaygın görülen bozukluklardır ve en çok genç yetişkinlik dönemindeki kadınları olumsuz yönde etkilemektedir (Ulaş ve ark., 2013). Yapılan bir çalışmada akranları tarafından kiloları ile ilgili olumsuz değerlendirmede bulunan ergenlerin bedeninden memnun olmadığı ve buna bağlı olarak da kaygı bozukluğu yaşamaya başladıkları saptanmıştır (Gembeck ve Webb, 2017). Yeme bozukluklarının bireylerde görülme sıklığının artması, başlama yaşının düşmesi ve ciddi sağlık sorunlarına neden olmasından dolayı bu konuda yapılan çalışmalar son yıllarda gittikçe artış göstermektedir. Ayrıca yeme bozukluklarında ruhsal travmalar, bireyin hayat içerisinde maruz kaldığı birtakım zorlanmalar da bu bozukluğun oluşmasına zemin hazırlamaktadır (Çaka ve ark., 2018). Alanyazında yapılan birçok çalışmada beden algısı ve yeme bozuklukları arasında ilişki olduğu açıklanmıştır. Bu durumdan acı çeken bireylerin özellikle obezite veya anoreksiya nervoza gibi dışarıdan kolayca anlaşılan bozukluklar bireyin sosyal çevresi tarafından dışlanmasına neden olmaktadır. Arkadaşları tarafından alay edilme ve ayrımcılığa maruz kalan bireylerde depresyon görülme olasılığı sıktır (Ata ve ark., 2014).

Bireylerin topluma sağlıklı olarak uyum sağlayabilmesi için bazı konularda yeterlilik sağlamaları gerekmektedir. Sosyal hayata uyum sağlama becerileri olarak adlandırılan bu yeterliliklerde birey çevresi ile sağlıklı bir iletişim kurma ve ilişkiyi sürdürme becerisini devam ettirmesi gerekmektedir. Özellikle ergenlik döneminde birey ailesinden çok arkadaşlarıyla daha fazla vakit geçirmektedir. Bu süreçte eğer

birey kendi bedeniyle ilgili birtakım olumsuz algılar oluşturursa kendini çevreden soyutlamaya çalışır. Bunun neticesinde de bireyin sosyal ortamlardan kaçınması onu yalnızlığa ve depresyona itebilir (Kalafat ve Kınca, 2008). Birey her ne kadar olumsuz beden algısına sahip olduğu için çevresinden uzak durmaya çalışsa da çevrenin de bireyin beden algısı üzerindeki etkisi oldukça önemlidir. İçinde bulunduğu sosyal çevrede bireyin yaşadığı deneyimler onun beden algısını etkilemektedir (Danis ve ark., 2016). Beden algısı bireyin zihninde meydana gelen bedenine ait bilgileri içeren bir formdur. Oluşan bu form zamanla bireyin hayatındaki önemli yaşam olayları, geçirdiği travmalar ve çevresindeki bireylerin kendisine karşı olan tutumlarından önemli derecede etkilenmektedir (Öngören, 2015). Beden algısının tüm bu ele alınan durumlardan etkilenmesi bireyin sosyal hayatında, cinsel hayatında ve eğitim hayatında çok önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir (Özcan ve ark., 2013).

1.3. PSİKOPATOLOJİK SEMPTOMLAR

1.3.1. Somatizasyon

Somatizasyon bireylerin psikolojik sıkıntılarını bedensel belirtilerle ifade etmesi olan ve herhangi bir fiziksel bulguyla açıklanamayan bir bozukluk olarak nitelendirilmektedir (Xiujin, Jianbo, Xuan, Shengjie, Yuli ve Junduan, 2019). Psikososyal ya da duygusal problem yaşayan bireyler bu sıkıntılarını bedensel belirtilerle ifade eder ve bu belirtiler bedensel bir hastalığa atıfta bulunularak yardım aranır. Günümüzde somatizasyonla ilgili kullanılan en yaygın ifade “bireylerde bedensel bir hastalıkla ifade edilemeyen fiziksel şikayetlerin olması”dır. Somatizasyon bireyin üzüntü duymasına, ailesiyle ve çevresiyle olan ilişkilerinin bozulmasına neden olur (Özen, Serhadlı, Türkcan ve Ülker, 2010). Bireylerin bedeniyle ilgili olan birtakım fiziksel şikayetleri organik bir neden olmaksızın da gelişebilmektedir. Eğer organik neden yoksa psikolojik etmenler göz önünde bulundurulur somatizasyonun varlığından bahsedilebilmektedir (Leeuw, Gerrits, Terluin, Numans, Cornelis, Horst, Penninx ve Marwijk, 2015). Somatizasyonla ilgili yapılan çalışmalarda gelişmekte olan ülkelerin batılı ülkelere göre daha fazla bedenindeki sorunlara odaklandığı gösterilmektedir. Yapılan bir çalışmada Güney

Amerikalılarda %28,3 Afrikalılarda ise %32 somatik belirtilerin olduğu saptanmıştır (Morawa, Dragano, Jöckel, Moebus, Brand ve Erim, 2017).

Somatizasyonun belirtileri bireylerde genellikle baş ağrısı, baş dönmesi, karın ağrısı, mide bulantısı, halsizlik gibi bedensel yakınma şeklinde görülmektedir (Maes ve Rief, 2012). Somatizasyon cinsiyet açısından bakıldığında kadınlarda erkeklere oranla daha fazla görülmektedir. Bazı ailelerde duygusal problemlerin veya düşüncelerin ifade edilmesinin kısıtlı olması kadınlarda somatizasyonu daha sık yaşanmasına neden olmaktadır. Yapılan bir çalışmada kadınların fiziksel belirtilere daha yüksek puan verdikleri saptanmıştır. Türkiye’de somatizasyon bozukluğu ile ilgili yapılan bir çalışmada somatik şikayetlerle hastaneye başvuranların büyük bir çoğunluğunun kadınlar olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte somatizasyon eğitim düzeyi ve gelir durumu düşük bireylerde ve farklı ülkelere göç etmiş kimselerde daha fazla görüldüğü düşünülmektedir. Kuzey Amerika’da ikamet eden göçmenlerle yapılan bir çalışmada majör depresyon ve kaygı bozukluklarının yaygınlığı daha yüksek bulunmuştur. Bu durumdan hareketle hastaneye başvuran bireylerde somatik belirtilerin olduğu belirlenmiştir (Kesebir, 2004). Yapılan bazı çalışmalara göre çocukluğunda cinsel istismara maruz kalmış bireylerin ilerleyen yıllarda travma sonrası stres bozukluğuna yakalanma riskinin çok yüksek olduğu ve buna bağlı olarak da bedeniyle uğraşlar içinde olduğu ve birtakım somatik belirtiler gösterdiği vurgulanmaktadır (Bae, Kang, Chang, Han ve Lee, 2018).

Alanyazında yapılan çalışmalarda somatizasyon bozukluğuna depresyon ve anksiyete bozukluğunun en sık eşlik ettiği görülmektedir. İspanya’da yapılan bir çalışmada depresif bozukluk, kaygı ve somatoform bozuklukluk tedavisi gören hasta sayısının çok olduğu belirlenmiştir (Blanch, Hita, Navarro, Rodriquez, Medrano, Moraiano ve Vindel, 2018). Yapılan çalışmalarda depresyon, kaygı ve somatizasyon hastası olan bireylerin kas-iskelet sistemlerinde ağrı ile ilgili şikayetlerinin yüksek olduğu saptanmıştır (Bijker, Koehorst, Coppieters, Cuijpers ve Peeters, 2019). Depresyon belirtileri gösteren bireylerin depresyon belirtileri göstermeyen bireylere göre daha fazla somatik uğraşlar içinde olduğu yapılan çalışmalarla bilinmektedir. Yapılan bir çalışmada depresyon tanısı olan bireylerin %80’inin somatik belirtiler gösterdiği ve bununla birlikte bir kısmının ise hipokondriyak belirtilerinin olduğu

saptanmıştır. Bu sonuçlara göre depresyonda olan birey stresli durumlarda kaygısı arttığında somatik belirtiler göstermektedir. Somatik belirtilere neden olan durumun büyük çoğunluğunun altında yatan nedenin kaygılı durumlar olduğu belirtilmektedir (Kesebir, 2004). Bu duruma göre anksiyete bozuklukları ile somatizasyon arasında ilişki olduğu bilinmektedir. Özellikle panik bozukluk ve yaygın anksiyete bozukluğunun belirtilerinin birçoğu somatik belirtiler içermektedir. Panik bozukluk tanısı alan hastalarla yapılan bir çalışmada hastalarda en çok görülen yakınmalarının %81 oranıyla ağrı olduğu saptanmıştır. Yapılan başka bir çalışmada somatizasyon bozukluğu tanısı olan Asyalı ve Kafkasyalı hastalarda somatik belirtilerin depresyon ve anksiyete puanlarıyla ilişkili olduğu, özellikle anksiyete ile daha kuvvetli bir ilişkisinin olduğu görülmüştür (Özen ve ark., 2010).

Bireylerin içinde bulunduğu çevrede yaşadığı olumsuz durumların somatizasyon bozukluğuna neden olduğu bilinmektedir. Özellikle genç yetişkinler stresli durumlara maruz kaldıklarında somatik belirtiler gösterdikleri saptanmıştır (Xiujin ve ark., 2019). Bununla birlikte çocukluğunda yaşanan stresli durumlar veya travmalar ilerleyen yıllarda bireyde somatik belirtilerle kendini göstermektedir. Çocukluğunda bireyin yaşadığı istismarların ergenlik dönemiyle birlikte travma sonrası stres bozukluğu ve somatizasyon bozukluğuna neden olduğu bilinmektedir. Birey yaşadığı kötü durumların neden olduğu travmalarla başa çıkmakta başarısız olduğunda bunu somatik belirtilerle ifade etmeye çalışmaktadır (Bae ve ark., 2018). Almanya'da yaşayan Türk katılımcılarla yapılan bir çalışmada somatizasyon bozukluğu %41,2 major depresyon %37,3 ve travma sonrası stres bozukluğu ise %31,4 olarak saptanmıştır (Morawa ve ark., 2017).

Somatoform bozuklukların tedavisinde destekleyici terapiler, bilişsel davranışçı terapi, bireysel veya grup terapisi ve psikoterapi kullanılmaktadır. Somatizasyon bozukluğunun tedavisinde yapılandırılmış grup terapilerinin daha etkili olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte somatizasyon bozukluğuna eşlik eden diğer psikiyatrik rahatsızlıklar ele alındıktan sonra bireye uygun ilaç verilmektedir. Özellikle depresyonla birlikte görülen olgularda antidepresan ilaçlar tedavide yaygın olarak kullanılmaktadır (Öncüoğlu ve Yüksel, 1998).

Bireyin çocukluğunda yaşadığı travmalar sonucu beden algısının olumsuz etkilendiği bilinmektedir. Özellikle çocukluğunda cinsel istismara maruz kalmış bireylerin bedeninden memnun olmadığı belirlenmiştir. İstismar sonrası bireyde travma sonrası stres bozukluğu gelişmekte ve somatik belirtiler görülmektedir. Özellikle ağrı ile ilgili şikayetlerden yakınmalar daha yüksektir. Travma yaşayan bireyde somatik belirtiler, cinsel sorunlar ve duygusal problemler sık görülmektedir. Psikoterapi cinsel istismara maruz kalmış kadınların bozulan beden algısını yeniden düzenleme ve bedeniyle barışmasına katkı sağlamaktadır (Sack, Leiner ve Lahmann, 2010).

1.3.2. Obsesif Kompulsif Bozukluk

Obsesif kompulsif bozukluk günümüzde çok yaygın olarak görülen obsesyon ve kompulsiyon belirtilerinin eşlik ettiği kronik psikiyatrik bir bozukluktur. Obsesyon kavramı bireyin saçma olduğunu bilmesine rağmen zihninden bir türlü atamadığı, kendisini rahatsız eden, tekrarlayıcı her türlü düşünce ve dürtülerdir. Kompulsiyon ise, çoğunlukla obsesif düşünceleri zihinden atmak ya da bu düşüncelerin neden olduğu gerginliği azaltmak için yapılan ve istemsiz tekrarlanan hareketlerdir (Karaman, Durukan ve Erdem, 2011). Toplum içinde yaygınlığı %2-3 arasında olan obsesif kompulsif bozukluk bireyin hayatını olumsuz yönde etkileyerek onu intihara kadar götürebilir (Barlas, Kulaksızoğlu, Gürvit, Göker, Solmaz ve Berkol, 2008). Bozukluğun her ne kadar çocukluk çağında ya da yetişkinlik sonrasında görülmeye başlandığı söylene de çoğunlukla ergenliğin sonlarına doğru ortaya çıktığı bilinmektedir. Stres veren olaylarla birlikte yoğunluğu değişebilmektedir (Selvi, Beşiroğlu, Akbaba, Aydın, Özbebit, Atlı ve Özdemir, 2010).

Obsesif kompulsif bozukluğun etiyolojisinde biyolojik etmenler ve psikososyal etmenler rol almaktadır. Son yıllarda genetik faktörlerin bozukluğun oluşmasına neden olduğuna dair kanıtlar artış göstermektedir. Ayrıca birçok çalışma nörotransmitterlerin bozukluğun oluşmasına zemin hazırladığını göstermektedir. Özellikle serotonin düzensizliğinin bozukluğun oluşmasında katkısı büyüktür. Diğer yandan stres verici durumlar, bireyin hayatındaki zorluklar, aile içi problemler ve diğer insanlarla olan ilişki problemleri de bozukluğun oluşmasında etkili olmaktadır

(Bayar ve Yavuz, 2008). Cinsiyet açısından ele alındığında kadınlarda yaygınlığı erkeklere göre daha sık olduğu görülmektedir (Shakil ve Yousaf, 2015).

Obsesyon belirtileri arasında en sık görülen bulaşma obsesyonudur. Birey çevresinde temas halinde bulunduğu nesnelere veya insanlardan kendisine mikrop veya hastalık bulaşacağını düşünmektedir. Bunu önlemek için sıkça el yıkama ve temizleme davranışı göstermektedir. En sık görülen ikinci obsesyon kuşkudur. Bu obsesyonun sonucu olarak bireyde kontrol etme kompulsiyonu görülmektedir. Bununla birlikte cinsel ya da saldırganlıkla ilgili obsesyonlar, dini obsesyonlar, biriktirme, simetri obsesyonları da görülebilmektedir (Homonoff ve Sciutto, 2019).

Obsesif kompulsif bozukluğun majör depresyon ve anksiyete bozukluklarıyla birlikte görülme olasılığı yüksektir. Bununla birlikte alkol ve madde kötüye kullanımı, bipolar bozukluk ve distimi ile de görülebilmektedir. Ayrıca şizofreni ve obsesif kompulsif bozukluğun aynı anda görülebileceğine dair çalışmalar vardır (Bayar ve Yavuz, 2008). Yapılan bir çalışmada şizofreni hastalarının %25'inde aynı zamanda obsesif kompulsif bozukluk da görüldüğü saptanmıştır (Yu, Chen, Zhang, Bai, Gao, Dong, Luo, Zhu ve Wang, 2019). Eğer bozukluk çocukluk çağında başlarsa dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu ve tik bozukluklarının da eşlik ettiği görülmektedir. Türkiye'de yapılan bir çalışmada Tourette sendromu olan hastaların %75'inin aynı zamanda obsesif kompulsif bozukluk belirtileri de gösterdiği saptanmıştır. Tik bozukluğuyla beraber ilerleyen obsesif kompulsif bozukluk kadınlara oranla erkeklerde daha çok görülmekte ve daha erken yaşlarda ortaya çıkmaktadır. Bu bozukluk bireyin hayatının ilerleyen dönemlerinde dalgalanmalar gösterebilir. Özellikle stres veren durumlar olduğunda kompulsiyonların sıklıklarında da artmalar görülmektedir (Karaman ve ark., 2011).

Obsesif kompulsif bozukluğun tedavisinde hastaya ilaçla birlikte psikoterapi de uygulanmaktadır. Yapılan çalışmalarda farmakoterapi ve bilişsel davranışçı tekniklerin obsesif kompulsif bozukluk tanısı alan hastalarda görülen belirtilerde önemli derecede azaldığı saptanmıştır. Bilişsel davranışçı terapi uygulanan genç hastaların yaklaşık %70'inde etkili olduğu bilinmektedir (Monzani, Jassi, Heyman, Turner, Volz ve Krebs, 2015). Bilişsel davranışçı terapinin obsesif kompulsif bozukluğu olan hastalarda yüksek oranda başarı sağladığını gösteren çalışmalara

rastlanmaktadır (Launes, Hagen, Sunde, Öst, Klovning, Laukvik, Himle, Solem, Hystad, Hansen ve Kvale, 2019).

Obsesif kompulsif bozukluğun belirtilerinin romantik ilişki yaşayan bireylerde görülen belirtilerle benzer olduğu yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır. İlişki obsesif kompulsif bozukluğu bireyin yakın ilişki içinde bulunduğu kişilere karşı olan obsesif kompulsif bozukluğun belirtilerini gösteren bir bozukluktur. Bu bozukluk romantik ilişkisi olan bireylerde daha sık görülmektedir. Romantik partnerine karşı birey şüphe ve obsesif kıskançlık göstermektedir (Brandes, Stern ve Doron, 2020).

Beden algısı ile beden dismorfik bozukluğu arasında ilişki olduğu bilinmektedir. Bedenin bazı bölümlerinden memnun olmayan bireylerin sürekli olarak bedeniyle birtakım uğraşlar halinde olduğu görülmektedir. Bu uğraşlar içinde olan bireylerde obsesyon ve kompulsiyon belirtileri görülmektedir. Bu bireylerde kaçınma davranışı da görülmekte ve sosyal fobik özellikler görülmektedir. Özellikle ergenlik dönemiyle birlikte bu durum daha fazla görülmektedir. Beden dismorfik bozukluğu olan hastaların takıntılı bir biçimde bedenlerindeki bazı bölgelerine odaklandıkları bilinmektedir. Bu hastalar istemsiz bir şekilde sürekli aynaya bakmakta ve bedenleriyle ilgili kusurlu olarak düşündükleri bölgelerle uğraşmaktadırlar. Yeme bozukluğu olan bireylerin de bedenleriyle birtakım uğraşlar içinde olduğu bilinmektedir. Özellikle anoreksiya nervoza hastası olan bireylerin kilo almaya karşı aşırı bir korku hissettikleri ve bunu önlemek için de ciddi önlemler aldıkları bilinmektedir. Kilo alınca beden görüntüsünden memnun olmayacağını düşünen birey aşırı diyetler uygulamaya başlamaktadır. Bu bireylerde takıntılı biçimde sürekli aynaya bakma, tartılma ve bedenin biçimini inceleme görülmektedir. Bulumiya nervoza ve tıkanırcasına yeme bozukluğunda da bireyin beden algısı bozulmuş ve takıntılı bir şekilde bedeniyle uğraşmaktadır (Phillips, Kim ve Hudson, 1995). Ayrıca anoreksiya nervoza hastası olan bireylerde ritüeller, aşırı titiz olma ve mükemmeliyetçi kişilik yapısı olduğu yapılan araştırmalarla kanıtlanmıştır. Tedavisini olduktan sonra iyileşme gösteren hastalarda obsesif kompulsif belirtilerin devam ettiği görülmüştür (Erol, Topark ve Yazıcı, 2002).

1.3.3. Kişilerarası Duyarlık

Kişilerarası ilişkilerde duyarlılığa sahip olma, insanlarla olan ilişkilerde kolaylıkla kırılma, başkaları tarafından değer verilmediğini düşünme ve kendisine kötü davranıldığına inanma, kendini başkalarından daha alt seviyelerde görme, diğer insanlarla birlikteyken hata yapmamak için yoğun çaba sarf etme gibi davranışlara neden olarak kişilerarası ilişkilerde çeşitli problemler yaşanmasına neden olduğu belirtilmektedir (Anlı, 2018). Kişilerarası ilişkilerde duyarlılığa sahip olan bireylerin diğer bireylerin önemsemedikleri durumları bile kendileri için büyük bir sorun olarak gördükleri belirlenmiştir (Erözkan, 2005). Bu konuda sorun yaşayan bireylerde kişilerarası duyarlılığın dört elementi olan kişilerarası farkındalık, kırılma, ayrılık kaygısı ve hassas benlik özellikleri görülmektedir. Bu kişilik özelliğinin çocuklukta kaygılı bağlanma yaşayan bireylerde daha sık görüldüğü bilinmektedir. Çocuklukta bakım veren kişiden ayrılma sürecinin kaygılı geçtiği kimselerin ilerleyen yıllarda yakın ilişki içinde bulunduğu bireylerle de arasında kaygılı, hassas, çabuk kırılan ve değer görmediğini düşünen bireyler olduğu belirtilmektedir (Otani, Suzuki, Matsumoto ve Shiriata, 2018).

Kişilerarası duyarlık sosyal ilişkileri negatif yönde etkileyen etmenlerden biridir. Paranoid düşünceye sahip olan bireylerde görülen bu özellik kişilerarası duyarlılığı yüksek olan bireylerde de görülmektedir. Birey çevrede olup biten kendisi ile ilgili olmayan asılsız durumları bile kendi üzerine alabilmektedir. Bu durum bazen sosyal çevreyi düşmanca algılamaya neden olup bireyin hayatını olumsuz yönde etkilemektedir (McDonnell, Stahl, Day, Meguiere ve Valmaggia, 2017). Alanyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde kişilerarası duyarlık ile depresyon arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bireyin farkındalığının yüksek olması, içe dönük olması, hassas ve kırılma yapısının olması ve diğer insanlarla olan ilişkilerinde değer görmediğini düşünmesi depresyon riskini artırmaktadır (Erözkan, 2005). Kişilerarası duyarlılığın sosyal fobi ile de ilişkisinin olduğunu açıklayan çalışmalar yapılmıştır. Bazı çalışmalarda ise kişilerarası duyarlılığın kaygı bozuklukları ve yeme bozukluklarıyla ilişkisi olduğu saptanmıştır (Anlı, 2018). Sosyal fobide bireyin sosyal ortamlara girmekten kaçınma durumunun olması kişilerarası duyarlılığı yüksek olan bireylerde de görülmektedir (Vidyanidhi

ve Sudhir, 2009). Kişilerarası duyarlılığı yüksek olan bireylerde psikolojik dayanıklılığın düşük olduğu bilinmekte ve bunun altında yatan bir kaygı bozukluğu olabileceği düşünülmektedir. Artan kişilerarası duyarlılığın bireylerde düşük benlik saygısına ve zayıf sosyal ilişkilere neden olduğu yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır (Wedgeworth, Larocca, Chaplin ve Scogin, 2017).

Romantik ilişkisi olan bazı bireylerde görülen reddedilmeye karşı aşırı hassasiyet bireylerde depresyon belirtilerinin görülmesine neden olduğu bilinmektedir. Romantik partneri tarafından kendisine karşı önyargıların oluştuğunu ve kendisinin istenmediğini düşünen bireylerin depresyona yakalanma riski daha yüksektir. Bu durum bireyin hassas benlik yapısına sahip olmasına ve daha kırılgan olmasına bağlanmaktadır. Bununla birlikte romantik partnerinden ayrılan bireylerde depresif belirtilerin görüldüğü saptanmıştır (Kraines, Kelberer ve Wells, 2018).

Bedenin bazı bölümlerinde özellikle el ve yüzde aknelerin veya cilt problemleri olan bireylerde görülen bazı problemlerin kişilerarası duyarlılığı yüksek olan bireylerde daha çok görüldüğü bulunmuştur. Bedeninden memnun olmayan bireylerde görülen düşük benlik saygısı, kendini diğerlerinden aşağı görme veya toplum içinde diğer bireylerle yakın ilişki kurmakta zorluk çekme kişilerarası duyarlılığı yüksek olan bireylerde de görülmektedir. 127 sedef hastası ile yapılan bir başka çalışmada bu kişilerin kişilerarası duyarlılığın yüksek olduğu saptanmıştır (Gupta ve Gupta, 2013).

1.3.4. Depresyon

Depresyon toplum içinde en çok görülen hastalıkların başında gelmektedir. Son yıllarda yapılan çalışmalarda depresyonun yaygınlığının gittikçe arttığını gösteren bulgulara rastlanmıştır (Bag, 2014). Depresyon tüm dünyada bireylerin hayatını olumsuz yönde etkileyen ciddi bir sağlık sorunudur. Bireyin iş hayatında, okul hayatında ve sosyal hayatında bozulmalara yol açmaktadır (Kamış, Aki, Yıldız, Varan ve Dolgun, 2019). Günümüzde depresyon, duygulanımda çökkünlük, keyifsizlik, önceden yaptığı işlerden artık zevk alamama, konuşma ve yürümede yavaşlama, karamsarlık, kararsızlık, değersizlik duygusu, suçluluk duygusu, iştah, uyku düzeninin bozulması ve cinsel isteksizlik ile tanımlanmaktadır. Depresif

bozukluklar ülkemizde ve dünyada çok yaygın önemli bir psikiyatrik sorundur (Kaya ve Kaya, 2007). Depresyonun birçok alt tipinin tanımı yapılmıştır. Major depresyonu içeren tanı ölçütlerinin iki yıl veya daha uzun sürmesi kronik depresyonun varlığına işaret edebilir. Bireyde depresif belirtilerin sadece belli bir mevsimde başlaması mevsimsel affektif bozukluk olarak tanımlanır. Depresif ataklar annenin doğum yaptıktan sonraki dört hafta içinde görülmeye başlarsa doğum sonrası depresyon, eğer psikotik özellikler barındırıyorsa da psikotik özellikli depresyon olarak adlandırılır (Karamustafalıoğlu ve Yumrukçal, 2011). Yapılan çalışmalarda doğum yapan kadınların %10-20'sinde doğum sonrası depresyon görüldüğü saptanmıştır (Walton ve Magiure, 2019). Bipolar bozukluk ise tekrarlayıcı mani ve depresyon ataklarının varlığıyla tanımlanmaktadır. Bipolar bozukluğu olan bireylerde depresif atakların süresi diğerlerine göre daha uzun sürmektedir (Kılıç ve Çalıyurt, 2019).

Depresyon bireyin hayatında %5-25 oranı arasında görülmektedir. Cinsiyet açısından bakıldığında kadınlar erkeklere oranla daha fazla depresyona yakalanmaktadır. Kadınların %20'si hayatı boyunca en az bir kez depresyona yakalanırken bu oran erkeklerde %10'dur (Aktürk, Dağdeviren, Türe ve Tuğlu, 2005). Kadınlarda depresyonun varlığı ile ilgili yapılan çalışmalarda eğitim düzeyi ve gelir düzeyi düşük, dul veya boşanmış kadınlarda hastalığın daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durumun nedeni olarak kadının sosyal statüsü ve sosyoekonomik durumunun kötü olmasının onu depresyona itebileceğini göstermektedir. Bununla birlikte 55-65 yaş arasında olan bireylerde de depresyonun etkilerini görmek mümkündür (Kaya ve Kaya, 2007).

Depresyon bireyin toplum içinde diğerleriyle olan sosyal ilişkilerini olumsuz yönde etkileyebilmekte ve iş yerindeki performansının düşmesine sebep olabilmektedir. Depresyonda olan birey çevresindekilerin kendisini damgaladığını düşünerek onlarla ilişkiye girmekten kaçınmaktadır. Birey diğerlerinin kendisine karşı olumsuz bir tutum sergilediğini, ona acıdıklarını ve onun içinde bulunduğu psikolojik sıkıntının farkında olduğunu bilerek ona farklı davrandıklarını düşünerek kendisini onlardan uzaklaştırmaktadır. Bununla birlikte depresyonda olan birey kendisine karşı da damgalama yapmaktadır. Algılanan damgalama ve kendini damgalama yapan bireylerin tedaviyi zorlaştırdıkları bilinmektedir (Kamış ve ark.,

2019). Çevresinden kendini uzaklaştırarak yalnız kalan bireylerin depresif belirtilerinin giderek daha da arttığı bilinmektedir. Yalnız kalma, sosyal desteğin az olması, aile ve arkadaşlarla olan ilişkilerdeki problemler ve romantik ilişkilerdeki çatışmaların depresyonu tetiklediği yapılan çalışmalarla bilinmektedir. Birey kendisini çevresinden soyutlayarak içe kapandığında hastalığın şiddeti de artmaktadır. İntihar riski en yüksek olan hastalıkların başında gelen depresyonda bireyin içinde bulunduğu olumsuz durumların katkısı büyüktür (Bağ, 2014).

Alanyazında yapılan çalışmalarda depresyona yakalanan hastalarda uyku sorunlarının görüldüğü saptanmıştır. Depresyon hastası olan bireylerde uykuya dalmakta zorluk, uykunun sık sık bölünmesi ve çok erken saatlerde uyanma gibi belirtiler görülmekte ve böylece uyku kalitesi bozulmaktadır. Uyku sorunları uykunun miktarının artması şeklinde de görülebilmektedir. Depresyonda olan birey yaşadığı olumsuz sıkıntılardan kaçış olarak fazla uyumak istemektedir. Uykunun miktarının azalması veya artması bireylerde depresif belirtilerin görüldüğünü düşündürmektedir (Furihata, Siatoh, Suzuki, Jike, Kaneita, Ohida, Buyyse ve Uchiyama, 2020). Ayrıca yeme bozukluğu olan bireylerde de depresyon görüldüğüne dair çalışmalar mevcuttur. Depresyon düzeyinin artması bireyin motivasyonunun azalmasına ve tedavi sürecinin olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır. Yeme bozukluğu olan bireylerin dış görünümüne çok önem vermesi, kilo almayla ilgili kaygılarının olması ve kilosuyla ilgili yapılan eleştirilere karşı aşırı hassasiyet göstermesi bireylerde depresyona itebilen nedenlerin başında gelmektedir. Birey ideal beden görüntüsüne ulaşmak için aşırı uğraşlar vermekte ve bu konuda başarısızlığa uğrarsa depresif belirtiler göstermektedir (Okumuş, Berk ve Yücel, 2016).Yapılan çalışmaların sonucuna göre majör depresyonla birlikte görülen diğer hastalıklar panik bozukluk, sosyal fobi, yaygın anksiyete bozukluğu, obsesif kompulsif bozukluk ve travma sonrası stres bozukluğudur. Bununla birlikte alkol ve madde kullanımı ve kişilik bozukluğu olan bireylerin bazılarında da depresyon görüldüğü belirlenmiştir (Annagür ve Savaş, 2011). Depresyon ve anksiyete hastalarında kalp hastalıklarının yüksek olduğu saptanmıştır. Özellikle kronik kalp hastalığı ile depresyon arasında güçlü bir ilişki olduğu bilinmektedir. Depresyonda olan bireyin içinde bulunduğu durumda yaşadığı aşırı üzüntü ve stresin kalp

hastalığını tetiklediği düşünülmektedir. Uzun süreli olarak yaşanan depresif durum bireyin fizyolojik olarak bedeninde birtakım problemler yaşamasına neden olmaktadır (Feng, Malmo, Laugsand, Strand, Gustad, Ellekjaer, Loennechan, Mukamal ve Janszky, 2019).

Depresyonun tedavisi için yapılan çalışmaların amacı hastalığın düzelmesini sağlamaya yöneliktir. Bireyin içinde bulunduğu ortamda daha işlevsel olması, motivasyonunun artması ve hastalığın belirtilerinin azalması düzelmenin görüldüğüne dair kanıtlardandır. Depresyonun tedavisinde ilaçla birlikte psikoterapi yöntemi uygulanmaktadır (Karamustafalıoğlu ve Yavuz, 2011). Tedavi sürecinde hastanın intihar riski de göz önünde bulundurulmalıdır. Yapılan çalışmalarda intihar olgularının %80'i majör depresyondan kaynaklandığı saptanmıştır. Depresyon hastalarında bulunan ümitsizlik ve çaresizlik gibi bazı duyguların intiharla ilişkili olduğu belirlenmiştir. Tedavi sırasında hastaların intihar çabasını önlemek için bu konular üzerinde daha çok durulduğu görülmüştür. Depresyonun tedavisinde intiharı önleme çabaları çok önemli bir yer tutmaktadır (Pazvantoğlu, Okay, Dilbaz, Şengül ve Bayam, 2004).

Alanyazında beden memnuniyetsizliği ile depresyon arasında ilişki olduğu yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır. Yapılan bir çalışmada polikistik over sendromu olan kadınların beden görüntüsünden memnun olmadıkları belirlenmiştir. Beden algısını olumsuz olan bu kadınlarda dış görünümünden memnun olmama ve daha az çekici olduğunu düşünme depresyona girmelerine neden olmaktadır. Bedeniyle ilgili oluşturduğu olumsuz düşüncelerin giderek artması kadınlarda depresif belirtilerin sıklığının da artmasına neden olmaktadır (Kogure, Riberio, Lopes, Furtado, Kodato, Sa, Ferriani, Lara ve Reis, 2019). Menapoz giren kadınların kilo kaybetme, terleme, sıcak basması veya uyku problemlerinin olması bu kadınlarda beden algısının bozulmasına yol açmaktadır. Bozulan beden algısıyla birlikte kadınlarda depresyon belirtileri görülebilmektedir. Yaşın ilerlemesiyle birlikte kadınlarda görülen menopoz beden görüntüsünden memnun olmamayı da birlikte getirmektedir. Beden algısının bozulması kadınlarda bedenin şekliyle ilgili birtakım endişeleri doğurmakta ve kadının daha az çekici olacağını düşünmesine neden olduğu için depresif belirtilere yol açmaktadır (Erbil, 2018).

Tıkanırcasına yeme bozukluğu ve obezitenin beden memnuniyetsizliği ile arasında güçlü bir bağ olduğu yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır. Tıkanırcasına yeme bozukluğu olan bireyin zihninde bedeninin şekli ve kilolarıyla ilgili olumsuz şemaları oluşmaktadır. Oluşan şemalar bireyin hayattan zevk almamasına ve depresyona girmesine neden olmaktadır. Birey beden görünümüyle ilgili oluşan bu olumsuz şemalarla bedenini beğenmemekte ve sürekli bedeniyle uğraşlar içerisine girmektedir (Ivezaj, Saules, Hoodin, Alschuler, Angellela, Collings, Scott ve Wiedemann, 2010).

1.3.5. Kaygı

Kaygı, bireyin gelecekteki belli bir durumu, üzüntü ve sıkıntı verici, kendi iradesi dışında bir tehlike barındıracağına ilişkin öngörüsü sonucunda ortaya çıkan uzun süreli bir duygu durumudur. Kaygı, bireyin tehdit unsurları içeren bir çevrede kendini yetersiz hissetmesi sonucunda ortaya çıkmaktadır. Birey içten ve dıştan gelen tehditleri ve stres yaratan durumları kontrol altına almakta başarısız olduğunda kaygı oluşmaktadır. Kaygı genellikle korku duygusuyla karıştırılmaktadır. Oysaki korkunun kaynağı bellidir ama kaygının kaynağı belli değildir. Bir tehdit hissedildiğinde bireyde oluşan kaygı, korku duygusundan daha uzun sürmekte ve kaynağı tam olarak bilinmemektedir (Kaya ve Varol, 2004). Fizyolojik olarak bireylerde kalp çarpıntısı, nefes alıp vermede zorluk, vücudun belirli bölümlerinde özellikle el ve ayaklarda titreme, aşırı terleme gibi belirtilerle birlikte psikolojik özellikler olarak ise stres, heyecanlanma, kötü bir şeyler olacak hissi ve korkusu sayılabilir (Yenilmez ve Özbey, 2006).

Kaygının iki türü olduğundan bahsedilebilir. Durumluk kaygı tehlike içeren bir olayla karşılaşınca ortaya çıkan durumdur. Sürekli kaygı ise içinde bulunan ortamda tehdit içeren herhangi bir durum olmamasına rağmen bireyin çok fazla kaygılanması ve bu durumun uzun süre devam etmesi olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca sürekli kaygıda ortamda tehdit edici bir durumun varlığından da söz edilebilir. Bu durumda da birey yine aşırı kaygılı davranmakta ve bu durum uzun süre devam etmektedir (Ergin, Uzun ve Topaloğlu, 2016). Sürekli kaygı yaşayan bireylerde hayatından hoşnut olmama ve mutsuzluk sıkça görülmektedir. Bireyin sürekli kaygı yaşaması depresyon, algı ve dikkat problemleri, akademik durumunda

problemler, yakın ilişkilerinde sorunlar ve içe kapanma gibi durumlara neden olmaktadır. Kaygının şiddetinin çok olması bireylerin öğrenme ve karar verme sürecini de olumsuz yönde etkilemektedir. Kaygının neden olduğu gerilimden kaçmak isteyen birey çevresinde bulunan seçenekleri tam olarak algılayamamaktadır (Akgün, Gönen ve Aydın, 2007). Kaygı aşırı olduğunda tehdit içeren durumlara fazla duyarlılık göstermesiyle tehlikeli olan bir durumu olmayandan ayırmada sorunlar yaşanmasına neden olmaktadır. Ayrıca bu durum bireyin toplum içindeki işlevselliğini de olumsuz yönde etkilemektedir (Çakmak ve Hevedanlı, 2005).

Alanyazında yapılan çalışmalarda bireylerde görülen kaygının çok fazla olması patolojik kaygının oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Oluşan kaygı depresyon ve anksiyete bozukluklarıyla birlikte görülmektedir. Yapılan birçok çalışmada depresyon ve anksiyete bozukluklarının birlikte görülmesinin altında yatan önemli nedenlerden birinin kaygı olduğu saptanmıştır (Tunay ve Soygüt, 2009). Osteoartrit hastalarıyla yapılan bir çalışmada ise depresyon ve anksiyete puanlarının yüksek olduğu saptanmıştır. Bu hastalardan alınan bilgilerde günlük hayatlarında aşırı kaygılı oldukları belirlenmiştir (Ruiz, Losilla, Monfort, Portell, Gutierrez, Poca, Fructuoso, Liorente, Fontalans ve Deus, 2019). Yapılan klinik çalışmalarda kaygı bozukluğu bulunan ergenlerde %30-80’inde depresyon belirtilerine de rastlanmıştır. Depresyon ve kaygının ergenlerde alkol veya uyuşturucu madde kullanımına, akademik başarıdaki düşüşe ve motivasyon eksikliğine yol açtığı bilinmektedir. Kaygı ve depresyonun nedenlerinin araştırılmasında ergen bireyin içinde bulunduğu hayat koşulları, ailesiyle olan ilişkileri ve sosyoekonomik düzeyinin nasıl olduğunu araştıran pek çok çalışma mevcuttur (Bozkurt, 2004).

Alan yazında anne ve babası tarafından aşırı müdahalede bulunularak yetiştirilen çocukların deneme ve yanılma yöntemiyle öğrenmeden mahrum kaldıkları için ilerleyen yıllarda karşısına çıkan zorluklarda daha çok kaygı yaşadıkları belirtilmektedir. 1990 ve 2002 yılları arasında uygulanan 6 farklı çalışmada çocuklardaki kaygı düzeyi ile anne ve babanın aşırı müdahaleci olması arasında güçlü bir ilişki olduğu saptanmıştır (Aydın, 2013). Ergenlik döneminde geçişle birlikte yaşanan birtakım değişmelerle birlikte bireyin geleceğe yönelik bakışı ve yaşayacağı yeni durumlara karşı oluşan stres ve kaygısını kontrol altına

alamaması özellikle karar verme sürecini olumsuz etkilemektedir (Ergin ve ark., 2016). Ergenlik döneminde bireyin okul hayatındaki performansına karşı olan kaygı miktarı da önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle ergenlik döneminde oluşan aşırı kaygı akademik başarıda düşüşe neden olmaktadır. Ailesine karşı mahcup olmama düşüncesi ve arkadaşları içinde etiketlenme korkusu bazı ergen bireylerin sınavlarda aşırı derecede kaygılanmasına neden olmaktadır. Oluşan bu aşırı kaygı bireyin daha çok başarısız olmasına neden olmaktadır. Çünkü öğrenme ile kaygı arasında ters bir ilişki olduğu bilinmektedir. Bireyin kaygısı arttıkça öğrenme hızı yavaşlamaktadır (Kaya ve Varol, 2004).

Kaygı yaygın anksiyete bozukluğu, sosyal fobi, özgül fobi, panik bozukluk, beden dismorfik bozukluk ve obsesif kompulsif bozuklukta da belirli derecelerde görülebilmektedir. Kaygının şiddeti kontrol edilemediğinde ve aşırı olduğunda bireyin hayatını olumsuz yönde etkileyerek yaygın anksiyete bozukluğuna neden olabilmektedir (Yılmaz, 2014).

Alanyazında yapılan çalışmalarda romantik ilişkisi olan bireylerde görülen sosyal kaygının ilişkiyi olumsuz yönde etkilediği belirlenmiştir. Sosyal kaygısı olan birey ilişkiyi başlatma ve sürdürme becerilerinde başarısız olmaktadır. Sosyal kaygı bireyin karşısındakiyle konuşurken utanmasına, göz teması kuramamasına ve kısık bir ses tonuyla konuşmasına neden olmaktadır. Birey sosyal çevresinden kaçınma davranışı göstermektedir. Bireyin bu kaçınmaları romantik ilişki yaşama deneyimini olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca romantik partnerlerden birinin sosyal kaygısının yüksek olması diğer partnerine karşı aşırı bağımlılık geliştirerek ondan kendisine yönelik olan duygusal desteğinin çok olmasını beklemektedir. Bu beklentinin fazla olması diğer romantik partneri yormakta ve ilişki memnuniyetini azaltmaktadır (Afram ve Kashdan, 2015). Romantik ilişki yaşama ile bağlanma türleri arasında bir ilişki olduğu yapılan çalışmalarla bilinmektedir. Bebeklikte kaygılı bağlanma oluşan bireylerin ilerleyen yıllarda kurmuş oldukları romantik ilişkideki partnerlerine karşı da kaygılı bir tutum sergiledikleri bilinmektedir. Kaygılı bağlanma oluşan bireyde romantik partnerinin onu bırakıp gideceği ve bir daha hiç gelmeyeceği korkusu oluşmaktadır. Birey yaşadığı diğer stres verici olaylarla birlikte

bu kaygısını da canlı tutmakta ve romantik ilişkisine zarar vermektedir (Drake, Sheffield ve Shingler, 2011).

Yaşın ilerlemesiyle birlikte bireyde birtakım estetik kaygılar oluşmaya başlamaktadır. Özellikle medya tarafından sunulan ideal güzellik anlayışıyla birey toplumda diğerleri tarafından daha çok beğenilmek için estetik operasyonlar yaptırmaktadır (Chrisler ve Ghiz, 2015). Hamile kalan kadınların hızla kilo almaya başlamasıyla birlikte bedenlerine yönelik algıları da değişmektedir. Özellikle kilo almaya birlikte fit görüntünün kaybolması ve daha yavaş hareket etme bazı hamile kadınların bedenlerinden memnun olmamasına neden olmaktadır. Beden algısının bozulması kadınlarda estetik kaygıları da birlikte getirmektedir (Kartal ve ark., 2018). Yeme bozukluklarıyla birlikte bireylerin bedenlerine yönelik birtakım kaygıları oluşmaktadır. Ergenlik dönemiyle birlikte bireyin bedenine odaklanmaya başlaması ve bu süreçte oluşan olumsuz durumlar bireyde kaygıya neden olmaktadır. Arkadaşları tarafından kilolarıyla ilgili olumsuz geri bildirimde bulunan ergenlerin beden algısının bozulduğu ve buna bağlı olarak da aşırı kaygılı oldukları bilinmektedir (Gembeck ve Webb, 2017).

1.3.6. Düşmanlık

Düşmanlık bireyin çevresinde bulunan diğer insanların kendisine haksızlık yaptığını ve değer görmediğini düşünmesi sonucunda çevresine karşı zarar vermek düşüncesiyle oluşan içinde öfke duygusunun da bulunduğu bir durumdur (Volavka, Vandorn, Citrome, Kahn, Fleischhacker ve Czobor, 2016). Öfke, şiddeti hafif düzeyden ağır düzeye doğru uzanan duygusal bir deneyimdir. Düşmanlık ise bireyin etrafındaki diğer insanlara, çevreye veya nesnelere zarar vermek amacıyla saldırgan davranışlarda bulunmasına neden olan davranış biçimi olarak adlandırılmaktadır. Düşmanlık aynı zamanda diğer bireylere karşı duyulan olumsuz inançlardır ve bireyin öfkeye daha meyilli olmasına neden olarak ruh sağlığını da doğrudan olumsuz yönde etkilemektedir (Dirik ve Şahin, 2008). Yapılan çalışmalarda bireyin içinde bulunduğu çevrede kendisine yönelik tehdit algılaması düşmanlığını tetiklemekte bu da karşısındakine karşı saldırgan davranışlarda bulunmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte kendisine saldırıda bulunan birine karşı da düşmanca duygular beslenilmektedir (Smeijers, Bulten ve Brazil, 2019). 3 yıl boyunca

antipsikotik tedavi gören şizofreni hastalarıyla yapılan çalışmanın sonucunda erkek olma, genç olma, alkol ve madde kullanma ve bilişsel bellekte meydana gelen bozulmaların düşmanlık duygusuyla ilişkisi olduğu saptanmıştır. Bu sebeple bireyde düşmanlık duygusunun varlığı şizofreni belirtileri için risk faktörlerini oluşturmaktadır (Volovka ve ark., 2016).

Bireylerde görülen öfke, düşmanlık ve saldırganlık pek çok kişilik kuramının ana kavramlarını oluşturmaktadır. Öfke ve düşmanlığın neden olduğu yıkıcı tahribatın depresyon, şizofreni, alkol ve madde kullanımı, anksiyete bozuklukları ve antisosyal kişilik bozukluğunun oluşmasındaki önemli etmenler olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Ayrıca bu duyguların bireylerde tansiyon ve kalp rahatsızlıklarına ve kansere neden olduğu bilinmektedir (Bilge, 1992). Yapılan bir çalışmada miyokard infarktüs ve aniden oluşan ölümlerin düşmanlık duygusuyla olan ilişkisine bakıldığında düşmanlık duygusunun kalp rahatsızlıklarının önemli nedenlerinden biri olduğunu saptanmıştır. Başka bir çalışmada ise sürekli öfkeli olan ve diğer insanlara karşı düşmanca duygular besleyen bireylerin çok stresli oldukları, ilişkilerinde sorunlar yaşadıkları ve buna bağlı olarak da çevrelerinden yeterli sosyal desteği göremediklerini saptanmıştır. Bununla birlikte bu bireylerin evliliklerinde de sorunlar yaşadığı ve evlilik doyumunun az olduğu tespit edilmiştir (Dirik ve Şahin, 2008).

Alanyazında yapılan çalışmalarda düşmanlık duygusunu barındıran bireylerin sosyal hayatlarında diğer insanlarla olan ilişkilerinde çok önyargılı oldukları belirlenmiştir. Bu bireylerin çok alıngan oldukları diğer insanların kendi aralarında olan konuşmaları ve gülüşmeleri bile üzerine aldıkları düşünülmektedir. Böylece bireyde var olan düşmanlık duygusu onun çevresiyle olan ilişkilerine zarar vermekte ve saldırgan davranışlarda bulunmasına zemin hazırlamaktadır (Smeijers ve ark., 2019).

Düşmanlık duygusunu içinde barındıran ve çevresine karşı tehdit algılayarak düşmanca tutum sergileyen bazı şizofreni hastalarında beden algısında bozulmalar yaşadıkları bilinmektedir. Antipsikotik ilaç kullanan şizofreni hastalarının hızla kilo almaya başladığı görülmektedir. Kullanılan antipsikotik ilaçlar diyabet hastalığına, obeziteye ve kalp hastalıklarına neden olmaktadır. Ayrıca bireyde hızla gelişen kilo

alımı çevresi tarafından etiketlenmesine de neden olabilmektedir. Birey bedeninde oluşan birtakım değişmeler ve çevresinden aldığı tepkilerle beden algısında bozulmalar yaşamaktadır. Bedeninden memnun olmamaya başlamakta ve benlik saygısında azalmaya neden olmaktadır (Oh, Song ve Shin, 2017).

1.3.7. Fobik Kaygı

Bireyin toplum içinde diğerlerinin üzerinde bırakacağı etkinin oldukça önemli olduğu düşünölmektedir. Bu nedenle birey içinde bulunduğu ortamda diğerlerinin kendisi hakkındaki düşöncelerini önemsemektedir. Fobik kaygısı yüksek olan birey girdiği sosyal ortamlarda ve insanlarla sürdürdüğü ilişkilerde birtakım sorunlar yaşamaktadır (Erkan, 2002). Alan yazında fobik kaygının altında yatan en önemli nedenlerden biri başkaları tarafından kabul edilmeme ve reddedilme korkusu olduğu belirtilmektedir (Kaya, Bozaslan ve Genç, 2012).

Fobik kaygı, bireyin diğer insanlarla olan ilişkilerinde yaptığı davranışlarının diğerleri tarafından olumsuz değerlendirilmesinden korkmasına ve bu sebeple rahatsızlık hissetmesine, bireyin toplum önünde ya da yabancı insanlarla konuşmaktan uzak durma gibi tepkiler vermesine neden olan özel bir kaygı türü olarak tanımlanır. Fobik kaygının özellikle ergenlik dönemi olan 11-17 yaşları arasında en sık göröldüğü vurgulanmaktadır. Alanyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde fobik kaygısı yüksek olan ergenlerin sosyal çevrelerinden kaçınma davranışı gösterdiği ve bu durumun da onların arkadaşlık ilişkilerini olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir (Kermen, Tosun ve Doğan, 2016). Bireylerde fobik kaygının yüksek olması eleştirilmeye karşı hassasiyet ve benlik saygısında azalmaya neden olmaktadır. Bu kaygıyı diğer kaygı türlerinden ayıran en önemli fark kişilerarası değerlendirmeleri içermesidir (Mercan ve Yavuzer, 2017). Ayrıca yapılan diğer çalışma sonuçlarına göre fobik kaygı depresyon, intihar, alkol ve madde kullanma gibi durumlara neden olmaktadır. Özellikle ergenler arasında kaygının yaşattığı gerilimi azaltmak için alkol kullanım sıklığının arttığı görölebilmektedir (Aydın ve Sütçü, 2007).

Alan yazında fobik kaygının kadın ve erkeklerde görölme oranınının 1/2 olduğu belirtilmiştir. Ergenliğin ilk yıllarında kızların erkeklere oranla daha fazla fobik

kaygı yaşadıkları saptanmıştır. Ergen kızların kendi dış görünüşü ve yaptıkları davranışların diğerleri tarafından değerlendirilmesinin erkeklere oranla daha fazla önemsedikleri belirlenmiştir (Erkan, Güçray ve Çam, 2002). Ergenlik dönemine birey içinde bulunduğu ortama uyum sağlamak ve diğerleri tarafından beğenilmek istemektedir. Bu dönemde ergenin yaşadığı fobik kaygılar onun ortama uyum sağlamasını engellemekte ve arkadaşlık ilişkilerini zedelemektedir (Baltacı, İşleyen ve Özdemir, 2012).

Yapılan çalışmalarda fobik kaygı ile özgüven arasında negatif yönde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Özgüven eksikliğinin altında yatan en önemli nedenlerin başında ise ebeveyn tutumları gelmektedir. Çocuklarına karşı demokratik tutumu benimseyen ve onlara sevgi gösteren ailelerin çocuklarında yüksek özgüven görülürken, çocuklarına karşı aşırı otoriter ve sert tutum sergileyen ailelerin çocuklarında ise özgüven eksikliği görülmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalar fobik kaygısı yüksek olan bireylerin yetiştirilme döneminde aileleri tarafından aşırı düzeyde korunma davranışına maruz kaldığını, sert, aşırı otoriter ve çocuklarını başkaları önünde utandıran ailelerin içinde yetiştirildiğini göstermektedir (Erkan, 2002). Diğer yandan demokratik aile tutumuyla yetişen çocukların kendine ve başkalarına karşı saygılı olduğu, güven duyduğu ve düşüncelerini rahatlıkla ifade ettiği görülmektedir (Kaya ve ark., 2012).

Fobik kaygı bireyin hayatını ciddi oranda etkilemektedir. Fobik kaygısı yüksek olan birey meslek hayatında iş bulma sorunları yaşadığı ve çalıştığı ortamda ise kendisini geri çekmesinden ve tam olarak işlevleri sürdürememesinden dolayı düşük miktarlarda ücret almaktadır. Ayrıca sosyal ilişkilerinin sınırlı olması, az sayıda kişiyle arkadaşlık kurma ve romantik ilişkilerinde de sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Bütün bu yaşanan kötü deneyimler bireyin hayatının olumsuz yönde etkilenmesine neden olmaktadır (Kermen ve ark., 2016).

Fobik kaygının tedavisinde bilişsel davranışçı terapi etkili olarak kullanılmaktadır. Hastanın ilaçlarla birlikte psikoterapiye de devam etmesi kaygının belirtilerinin azalmasına neden olmaktadır (Frick, Engman, Alaie, Björkstrand, Gingnell, Larsson, Eriksson, Wahlstedt, Fredrikson ve Furmark, 2020).

Romantik ilişki yaşamanın bireyin sosyal desteğini artırdığı ve böylelikle fobik kaygısını da azalttığı yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır. Romantik ilişki yaşayan birey hayatın içindeki stres verici durumlarla daha kolay başa çıkabilmektedir. Romantik partneri tarafından bireye verilen destek onun hem fiziksel hem de ruhsal sağlığını olumlu yönde etkilemektedir. Diğer yandan partnerleri tarafından yeterince ilgi ve destek görmeyen bireylerde fobik kaygı oluştuğu bilinmektedir (Porter ve Chambless, 2017).

Alanyazında yapılan çalışmalarda son yıllarda medyanın ergen bireyler üzerindeki etkisi yüzünden beden algısı ile ilgili birtakım uğraşlar içinde olduğu görülmektedir. Özellikle ideal beden görüntüsüne ulaşmak isteyen ergenler bu konuda çabalar içine girmektedir (Yen, Liu, Ko, Wu ve Cheng, 2014).

1.3.8. Paranoid Düşünce

Paranoid düşünce bireylerde psikozun varlığına işaret eden temel bulguların başında gelmektedir. Paranoid düşünceye sahip olan birey çevresindeki olayları yanlış değerlendirmekte ve başkalarından kötülük göreceğine dair mantıksız inançlar geliştirmektedir (Aguerri, Fernandez, Stavrakı, Cano, Bajo ve Diaz, 2019). Paranoya bireyin çevresinde bulunan kişiler tarafından kendisine zarar geleceğini, onlardan kötülük göreceğini düşünmesi olarak tanımlanmaktadır. Paranoaya sahip olan bireyler sosyal ortamlarda başkalarının kendisine ihanet edeceğine ilişkin korkular duyabilmektedir. Bu bireylerdeki en temel kişilik özelliği şüpheliliktir (Evans, Ellet, Carpenter ve Kingston, 2019). Paranoid düşünceye sahip olan bireylerde kötülük görme sanrıları çokça görülmektedir. Bu sanrıya sahip olan bireyler çevresindeki insanlardan fiziksel veya psikolojik zarar göreceğini düşünmektedir. Perseküsyon sanrıları bireyin içinde bulunduğu durumu ve ilişkide bulunduğu insanların kendisine karşı olan davranışlarını yanlış yorumlamasından kaynaklanmaktadır. Diğer yandan paranoid düşünceye sahip olmayan sağlıklı bireylerin de çevresinde olan olaylara karşı atıfta bulunduğu bilinmektedir. Bireyler bazen başlarına gelen olumlu bir durumda içsel atıf, olumsuz bir durumda ise dışsal atıf yapabilmektedir. Ancak bu durum paranoid düşünceye sahip bireylerin olayları tamamiyle dışsal atıfta bulunarak başkalarına yüklediğini göstermektedir (Aliyev ve Baskak, 2017).

Paranoid düşüncenin varlığı şizofreni, şizofreniform bozukluk, şizoafektif bozukluk, madde kullanımı ve bazı kişilik bozukluklarında görülebilmektedir. Bu yanlış düşüncelerin varlığı bireylerin hayatını ciddi derecede zora sokmaktadır. Paranoid düşünceler bireyin sağlıklı bir şekilde karar vermesini de olumsuz yönde etkilemektedir. Patolojik olarak diğerlerine karşı duyulan güvensizlik ve aşırı şüphecilik bireyin bir durum esnasında karar verirken aşırı zorlandığını göstermektedir. (Aguerri ve ark., 2019). Alanyazında yapılan bazı çalışmalarda şizofreni hastalarının %20'sinin paranoid ve grandiyöz düşüncelerden muzdarip oldukları saptanmıştır (Bracht, Viher, Stegmayer, Strik, Federspiel, Wiest ve Walter, 2019). Toplum içinde başkalarıyla kurulan ilişkilerde yansıtma mekanizmasını sıkça kullanan birey kişilerarası ilişkilerde sorunlar yaşamaktadır. Paranoid düşünceye sahip birey yalnız kalmakta ve diğerleriyle ilişki sürdürememektedir (Ellett, Kingston ve Chadwick, 2018).

Paranoid düşünceyle benlik saygısı arasında ters yönlü bir ilişki olduğu yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır. Klinik olmayan bir grupta yapılan 6 haftalık bir çalışmada bireylerde paranoid düşünceler arttıkça benlik saygısının azaldığı saptanmıştır. Yapılan başka bir çalışmada ise sosyal strese maruz kalan bireylerde paranoid düşüncelerin varlığına ve düşük benlik saygısının görüldüğüne rastlanmıştır (Evans ve ark., 2019).

Paranoid düşünceye sahip olan şizofreni hastalarıyla yapılan çalışmalar sonucunda kullanılan antipsikotik ilaçlar nedeniyle alınan hızlı kiloların bireyin beden algısında bozulmalara yol açtığı bilinmektedir. Bireyin aşırı kilo alması bedeniyle ilgili olumsuz düşünceler geliştirmesine neden olmaktadır. Ayrıca çevresinden bireyin dış görünümüyle ilgili oluşan olumsuz yargılamaların bireyde düşük benlik saygısına neden olduğu bilinmektedir (Waite ve Freeman, 2017). Şizofreni hastalarında obezite ve kalp hastalıkları sık görülmektedir. Kullanılan antipsikotik ilaçların hızla kilo alımına neden olması şizofreni hastalarının obeziteye yakalanmasına neden olmaktadır. Şizofreni hastalarında görülen bazı sanrıların beden algısının bozulmasıyla da ilişkili olabileceği bilinmektedir (Oh ve ark., 2017).

Bireyde oluşan reddedilme korkusu ve romantik partneri tarafından terk edilme korkusu ilişkisini olumsuz yönde etkilemektedir. Birey romantik partnerine

karşı aşırı bir duygusal bağıllık geliştirmeye çalışmakta ancak bunda başarılı olamamaktadır (Gudjonsson, Sigurdsson, Lysdsottir ve Olafsdottir, 2008).

1.3.9. Psikotizm

Psikotizm terimi kişiliğin bir yönü olarak incelenmiştir. Eysenck'in kişilik kuramında içedönük-dışadönük, nevrotizm-duygusal denge ve psikotizm-süperego gücü boyutları arasında ele alınmaktadır. Bu altı boyut da birbirinden bağımsız olarak değerlendirilmektedir. Psikotizm boyutunda olan bireylerde saldırganlık ve bencillik sıkça görülmektedir. Kuramda ele alınan süperego gücü boyutunda ise psikotizm boyutunun tam tersi olarak görülmektedir. Bu boyuttaki bireyde yardımseverlik, kurallara itaat etme ve başkalarıyla işbirliği içinde olma görülmektedir (Taş ve Özpek, 2019). Negatif boyutların bireylerde düşmanlık, agresyon, iki uçlu bozukluk, şizofreni ve şizoafektif bozukluğu içerdiği düşünülmektedir. Pozitif boyutta olanlarda ise empati duygusunun geliştiği söylenebilmektedir. Bu bireyler toplum içinde diğer insanlarla daha iyi ilişkiler kurabilmektedir (Knezevic, Lazarevic, Puric, Bosnjak, Teovanovic, Petrovic ve Opacic, 2019).

Psikotizm, bireyin sosyal hayatında diğer bireylere karşı soğuk ve ilgisiz bir tutum sergilemesi, öfke ve saldırganlık dürtülerine sahip olması, antisosyal davranışlara eğilim göstermesi olarak tanımlanmaktadır. Psikotizm özelliği bulunan bireyler çevrelerindeki olaylara karşı duyarsız bir tavır sergiledikleri için kişilerarası ilişkilerinde de sorunlar yaşamaktadır (Deniz ve Kesicioğlu, 2012). Psikotizm özelliği bulunan bireylerin kişilerarası ilişkilerde diğerlerine karşı güvensiz ve mesafeli oldukları belirlenmiştir. Bu bireylerin, çevrelerindeki insanlara karşı duyarsız, ilgisiz ve empati duygusundan yoksun oldukları saptanmıştır. Kişilik özelliklerinin cinsiyete göre araştırıldığı çalışmalarda psikotizm puanı erkeklerde, nevrotizm puanı ise kadınlarda daha yüksek olduğu görülmüştür. Yapılan başka bir çalışmada ise nevrotizm puanı kızlarda daha yüksek, dışadönüklük puanı ise erkeklerde daha yüksek bulunmuştur. Bir başka çalışmada dışadönüklük, psikotizm ve nevrotizm puanlarının her iki cinsiyet açısından da farklılık göstermediği bulunmuştur (Tunç ve Aliyev, 2015).

Son yıllarda yapılan çalışmalarda psikotik belirtiler gösteren hastaların tedavisinin çok önemli olduğu ve üzerinde durulduğu belirlenmiştir. Diğer yandan yapılan bazı çalışmalarda psikotik belirtiler gösteren bazı hastalarda aynı zamanda depresif belirtiler de görüldüğü kanıtlanmıştır (Salokangas, Luutonen, Nieminen ve Karlsson, 2006). Yapılan başka bir çalışmada psikotizmi yüksek olan bireylerin dopamin salımında da artış olduğu gözlemlenmiştir (Torres ve Mayen, 2019).

Bireylerin sahip oldukları kişilik yapıları birçok araştırmacı tarafından çalışılmaktadır. Kişilik özellikleri ile bireyin mesleki ve akademik hayatında yaşadığı durumlar arasındaki ilişkiler incelenmektedir (Deniz ve Kesicioğlu, 2012). Yapılan bir çalışmada psikotizm boyutunun Türkçe, Resim ve Müzik öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilerin lehine anlamı farklılıklar oluşturduğu saptanmıştır. Bununla birlikte eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerin psikotizm, dışadönüklük ve nevrotizm puanlarının 4. Sınıf öğrenciler üzerinde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Başka bir çalışmada öğretmenlik bölümünde okuyan adayların anne ve babalarının eğitim düzeyi ile psikotizm ve nörotizm alt boyutları arasında farklılık bulunamamıştır. Bununla birlikte bu çalışmada öğretmenlik bölümünde okuyan adayların annelerinin eğitim düzeyi ile kişilik ölçeğindeki dışadönüklük alt boyutu arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farkın nedeni ise üniversite mezunu olan annelerin dışadönüklük puanlarının daha yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir (Tunç ve Aliyev, 2015).

Alanyazında yapılan çalışmalarda başkalarına karşı düşmanca duygular besleyen, diğerlerinden kendisine kötülük geleceğini düşünerek insanlara karşı soğuk ve ilgisiz bir tutum sergileyen ve antipsikotik ilaç tedavisi gören bireylerin beden algılarında bozulmalar saptanmıştır. Antipsikotik ilaçların yan etkisi olarak hızla kilo alma bireylerin beden görüntüsünden memnun olmamasına neden olmaktadır (Waite ve Freeman, 2017).

Günümüzde medyanın da etkisiyle bireylerin dış görünümüne verdikleri önem dünyanın her yerinde üzerinde durulan önemli bir konu haline gelmiştir. Beden algısı bireyin sosyal hayatını, iş hayatını ve okul hayatının önemli bir boyutunu etkilemektedir. Diğerlerinin bireyin beden görüntüsü hakkındaki yorumları ve bireyin kendi beden görüntüsü hakkındaki düşüncelerinin olumlu olması bireyin

bedeninden memnun olmasına neden olmaktadır. Son yıllarda yapılan çalışmalar özellikle kadınların beden algısı üzerinde daha çok yoğunluk göstermektedir. Medyanın da etkisiyle daha çok kadınlara sunulan ideal güzellik anlayışı bazı kadınların estetik kaygılar içine girmesine neden olmaktadır. Bu kaygılardan kurtulmak isteyen kadınlar ise estetik merkezleri, güzellik salonları, beslenme uzmanları ve spor salonlarının kapısını çalmaktadır. Romantik ilişki yaşamının da bireyin beden algısı üzerinde çok önemli bir etkiye sahip olduğu yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır. Alanyazında yapılan çalışmalar daha çok evli kadınlar üzerinde yapıldığı için bekar kadınların beden algısına bakılmak istenmiştir.

Romantik ilişki yaşamının bireyin beden algısını değerlendirmesinde önemli olduğu bilinmektedir. Bireyin beden algısını olumlu olarak değerlendirmesi iyi oluşunu desteklemektedir. Bütün bu kavramlar ele alındığında beden algısı ve romantik bir ilişki yaşamının bireyin hayatında ne kadar önemli bir yere sahip olduğu görülmekte ve bu konuyla ilgili bir çalışmanın yapılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

1.4. AMAÇ

Bu çalışmanın amacı romantik ilişkisi olan ve olmayan bekar kadınlarda beden algısının psikopatolojik semptom düzeyleri açısından incelenmesidir.

1.4.1.Çalışmanın Hipotezi

Psikopatolojik semptomlar beden algısında farklılığa sebep olmaktadır ve romantik ilişkinin varlığı bu farklılığı etkilemektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

2.1. KATILIMCILAR

Çalışmaya gelişigüzel örnekleme yoluyla seçilen ve bilimsel araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 300 bekar kadın katılmıştır. Katılımcıların yaşları 18-40 yaş aralığında değişmektedir. Katılımcıların 150'si (%50,0) romantik ilişkisi olduğunu, 150'si (%50,0) ise herhangi bir romantik ilişkisi olmadığını belirtmektedir. Bununla birlikte 34'ü lise ve altı (%11,3) ve 266'sı üniversite ve üstü (%88,7) eğitim düzeyine sahiptir. Ayrıca katılımcıların 194'ü gelir durumunu orta (%64,7), 106'sı ise iyi olarak (%35,3) olarak belirtmiştir.

2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

2.2.1. Sosyo-Demografik Form

Çalışmada araştırmacı tarafından oluşturulan sosyo-demografik formda yaş, eğitim düzeyi, gelir durumu, kilo, boy, iş durumu, romantik ilişki durumu, kilo memnuniyeti, diyet, spor ve estetik operasyon varlığını belirlemeyi sağlayan 11 sorudan oluşan bir form kullanılmıştır.

2.2.2. İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği

İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği; Tatar, Saltukoğlu, Aksu, Haşlak, Zekioğlu Kılıç ve Bekiroğlu (2017) tarafından bireylerdeki beden algısının nasıl değerlendirilmesi gerektiğini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Beşli likert tipiyle cevaplandırılan ölçek (1= Hiç Beğenmiyorum, 5= Çok Beğeniyorum) 63 madde içermektedir. Ölçek Görünüm ve İşlevler olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Görünüm alt boyutu 43, İşlevler alt boyutu ise 20 maddeden oluşmuştur. Ayrıca ölçeğin genel toplamı 63-315 puan arasında değerlendirilmektedir. Ters yönlü madde bulunmayan ölçekte alınan yüksek puanlar yüksek beden memnuniyetini

belirtmektedir. Cronbach alfa katsayıları, İşlevler için 0,83, Görünüm için 0,92 ve ölçeğin tamamı için 0,93 olarak bulunduğu belirtilmiştir (Tatar ve ark., 2017).

2.2.3. Belirti Tarama Listesi Ölçeği (SCL-90-R)

Belirti Tarama Listesi Ölçeği; Derogatis ve Cleary (1977) tarafından bireylerin psikolojik belirtilerini ölçmek amacıyla oluşturulmuştur. Dağ (1991) tarafından ise ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Beşli likert tipi 90 maddeden oluşan bir ölçektir (0=Hiç ve 4=İleri Derecede). Ölçekte ters yönlü madde bulunmamaktadır. Ölçekte 9 alt boyut olarak Somatizasyon, Obsesif Kompulsif, Kişilerarası Duyarlık, Depresyon, Kaygı, Düşmanlık, Fobik Kaygı, Paranoid Düşünce ve Psicotizm boyutu bulunmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı ölçek bütünü için 0,97, Somatizasyon boyutu için 0,75, Obsesif Kompulsif boyutu için 0,87, Kişilerarası Duyarlık boyutu için 0,84, Depresyon boyutu için 0,87, Kaygı boyutu için 0,73, Düşmanlık boyutu için 0,70, Fobik Kaygı boyutu için 0,65, Paranoid Düşünce boyutu için 0,73 ve Psicotizm boyutu için 0,79 olarak bulunmuştur.

2.3. UYGULAMA

Çalışmanın evrenini bekar kadınlar oluşturmaktadır. Çalışmada örneklemini 18-40 yaş aralığında bulunan 300 bekar kadın oluşturmaktadır. Bu doğrultuda gelişigüzel örnekleme yöntemi ile anket formları katılımcılara uygulanmıştır. Veriler 2020 Ocak ayında 4 haftalık süreç içinde toplanmıştır. Katılımcıların kimlik bilgisi alınmamış ve çalışma gizlilik esasına göre yürütülmüştür.

2.4. VERİLERİN ANALİZİ

Çalışmada verilerin analizinde öncelikle katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin değişkenler için sayı, yüzde ve tanımlayıcı değerleri verilmiştir. Daha sonra ölçeklerin güvenilirlik katsayıları ve ölçek alt boyut puanlarının tanımlayıcı istatistikleri verilmiştir. Ardından ölçeklerin alt boyutları arasındaki korelasyonu verilmiştir. Çalışmanın bu aşamasından sonra çalışmanın amacına uygun olarak SCL-90-R alt boyutlarının toplam puanı alınıp ortalama üstü ve ortalama altı puan alanlar olarak iki gruplu düzey değişkenleri oluşturulmuş ve romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla birlikte alınarak beden imgesi puanı

açısından değerlendirilmiştir. Varyans eşitliğinin sağlanmadığı durumlarda ise romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarda ayrı olacak şekilde, gruplar arası karşılaştırmalar Bağımsız Örneklem t Testi ile analiz edilmiştir. Diğer taraftan, ölçek puanlarının normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Eğiklik ve basıklık değerlerinin istenen aralıkta ve merkezi eğilim ölçülerinin de birbirine yakın olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda verinin normal dağılım gösterdiği varsayılmış ve parametrik analizler tercih edilmiştir.

2.5. SONUÇLAR

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin dağılımının incelenmesi amacıyla yapılan istatistik analizlerinin sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1. Örneklemin Çeşitli Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından Dağılımı

Değişkenler	Değişken Grupları	n	%
Yaş	20 yaş ve altı	138	46,0
	21-23 yaş arası	95	31,7
	24 yaş ve üstü	67	22,3
	Toplam	300	100,0
Eğitim Düzeyi	Lise ve altı	34	11,3
	Üniversite ve üstü	266	88,7
	Toplam	300	100,0
Gelir Durumu	Orta	194	64,7
	İyi	106	35,3
	Toplam	300	100,0
İş Durumu	Çalışıyor	73	24,3
	Çalışmıyor	227	75,7
	Toplam	300	100,0
İlişki Durumu	İlişkisi olan	150	50,0
	İlişkisi olmayan	150	50,0
	Toplam	300	100,0
Kilo Memnuniyeti	Memnun Olanlar	177	59,0
	Memnun Olmayanlar	123	41,0
	Toplam	300	100,0
Diyet Durumu	Evet	43	14,3
	Hayır	257	85,7
	Toplam	300	100,0
Spor Yapma	Spor Yapanlar	48	16,0
	Spor Yapmayanlar	262	84,0
	Toplam	300	100,0
Estetik Operasyon	Estetik Yaptıranlar	17	5,7
	Estetik Yaptırmayanlar	283	94,3
	Toplam	300	100,0
Beden Kitle İndeksi Grupları	Zayıf	43	14,3
	Normal	218	72,7
	Fazla kilolu ve/veya obez	39	13,0
	Toplam	300	100,0

Bu çalışmanın katılımcılarının, 138'inin 20 yaş ve altı (%46), 95'inin 21-23 yaş arasında (%31,7) ve 67'sinin 24 yaş ve üstü (%22,3) olmak üzere toplam 300 kişiden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların 34'ü lise ve altı (%11,3) ve 266'sı üniversite ve üstü (%88,7) eğitim düzeyine sahiptir. Katılımcıların 194'ü gelir durumunu orta (%64,7), 106'sı ise iyi (%35,3) olarak belirtmiştir. İş durumları incelendiğinde, katılımcıların 73'ünün (%24,3) çalıştığı, 227'sinin (%75,7) ise çalışmadığı görülmüştür. Ayrıca, katılımcıların 150'si ilişkisi (%50) olduğunu belirtirken, 150'si ilişkisinin olmadığını (%50) belirtmiştir. Bununla birlikte, katılımcıların 177'sinin kilosundan memnun olduğu (%59), 123'ünün ise kilosundan memnun olmadığı (%41) görülmüştür. Katılımcıların 43'ü diyet yaptığını (%14,3), buna karşın 257'si ise diyet yapmadığını (%85,7) belirtmiştir. Katılımcıların, 48'inin spor yaptığı (%16), 262'nin ise spor yapmadığını (%84,0) görülmüştür. Ayrıca, katılımcıların 17'si estetik yaptırdığını (%5,7) belirtirken, 283'ü estetik yaptırmadığını (%94,3) belirtmiştir. Son olarak, katılımcıların beden kitle indeksi hesaplanmış ve gruplandırılmıştır. Buna göre, katılımcıların 43'ünün (%14,3) zayıf olduğu, 218'inin normal düzeyde kiloya sahip olduğu (%72,7) ve 39'unun ise fazla kilolu ve/veya obez (%13) olduğu görülmüştür (Tablo 1).

Tablo 2. Çalışmada Kullanılan Ölçek Alt Boyutlarının Güvenirlik Analizi Sonuçları

(n=300)	k	Alfa
İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyutu	43	0,93
İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyutu	20	0,85
Somatizasyon Alt Boyutu	12	0,87
Obsesif Kompulsif Alt Boyutu	10	0,81
Kişilerarası Duyarlık Alt Boyutu	9	0,84
Depresyon Alt Boyutu	13	0,87
Kaygı Alt Boyutu	10	0,87
Düşmanlık Alt Boyutu	6	0,79
Fobik Kaygı Alt Boyutu	7	0,75
Paranoid Düşünce Alt Boyutu	6	0,73
Psikotizm Alt Boyutu	10	0,84

Çalışmada kullanılan ölçeklerinin alt boyutlarının Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm alt boyutu için güvenilirlik katsayısı 0,93 ve İşlevler alt boyutu için 0,85 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca SCL-90 Ölçeği alt boyutlarının güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Somatizasyon alt boyutu için 0,87, Obsesif Kompulsif alt boyutu için 0,81, Kişilerarası Duyarlık alt boyutu için 0,84, Depresyon alt boyutu için 0,87, Kaygı alt boyutu için 0,87, Düşmanlık alt boyutu için 0,79, Fobik Kaygı alt boyutu için 0,75, Paranoid Düşünce alt boyutu için 0,73 ve Psicotizm alt boyutu için 0,84 olarak bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 3. Ölçek Alt Boyutlarının Toplam Puanlarının Betimleyici İstatistik Değerleri

(n=300)	En Küçük Değeri	En Büyük Değeri	Ortalama	Standart Sapma
Görünüm Alt Boyutu	77,00	215,00	164,51	21,20
İşlevler Alt Boyutu	30,00	100,00	73,41	10,75
Somatizasyon	12,00	48,00	23,09	8,19
Obsesif Kompulsif	10,00	49,00	23,29	6,98
Kişilerarası Duyarlık	9,00	43,00	18,72	6,41
Depresyon	13,00	53,00	27,45	9,31
Kaygı	10,00	46,00	18,35	6,71
Düşmanlık	6,00	27,00	11,20	4,57
Fobik Kaygı	7,00	26,00	10,94	4,17
Paranoid Düşünce	6,00	27,00	11,81	4,26
Psicotizm	10,00	45,00	15,86	5,91

Çalışmada kullanılan ölçeklerin boyutlarının betimleyici istatistikleri hesaplanmıştır. İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm alt boyutunda elde edilen en küçük değer 77 ve en büyük değer 215 olduğu ($164,51 \pm 21,20$), İşlevler alt boyutunda elde edilen en küçük değer 30 ve en büyük değer 100 olduğu ($73,41 \pm 10,75$) görülmüştür. Belirti Tarama Listesi Ölçeği (SCL-90-R)'nin Somatizasyon alt boyutunun en küçük değerinin 12 ve en büyük değerinin 48 olduğu ($23,09 \pm 8,19$), Obsesif Kompulsif alt boyutunun en küçük değerinin 10 ve en büyük değerinin 49 olduğu ($23,29 \pm 6,98$), Kişilerarası Duyarlık alt boyutunun en küçük değerinin 9 ve en büyük değerinin 43 olduğu ($18,72 \pm 6,41$), Depresyon alt boyutunun en küçük değerinin 13 ve en büyük değerinin 53 olduğu ($27,45 \pm 9,31$), Kaygı alt boyutunun en küçük değerinin 10 ve en büyük değerinin 46 olduğu ($18,35 \pm 6,71$), Düşmanlık alt boyutunun en küçük değerinin 6 ve en büyük değerinin 27 olduğu

(11,20±4,57), Fobik Kaygı alt boyutunun en küçük değerinin 7 ve en büyük değerinin 26 olduğu (10,94±4,17), Paranoid Düşünce alt boyutunun en küçük değerinin 6 ve en büyük değerinin 27 olduğu (11,81±4,26) ve Psikotizm alt boyutunun en küçük değerinin 10 ve en büyük değerinin 45 olduğu (15,86±5,91) görülmüştür (Tablo 3).

Tablo 4. Bağımsız Değişkenlerin Betimleyici İstatistik Değerleri

(n=300)	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Ortalama	Standart Sapma
Yaş	18,00	40,00	21,62	3,50
Kilo	40,00	90,00	57,60	8,41
Boy	150,00	183,00	163,74	5,40
Beden Kitle İndeksi	15,60	35,16	21,47	2,91

Katılımcıların yaş, boy, kilo ve beden kitle indeksinin betimleyici istatistikleri hesaplanmıştır. Buna göre, yaşın en küçük değerinin 18, en büyük değerinin 40 olduğu (21,62±3,50 yıl) görülmüştür. Kilonun en küçük değeri 40, en büyük değeri 90 (57,60±8,41 kg) olarak hesaplanmıştır. Ayrıca, boyun en küçük değerinin 150, en büyük değerinin 183 olduğu (163,74±5,40 cm) belirlenmiştir. Son olarak, beden kitle indeksinin en küçük değerinin 15,60, en büyük değerinin ise 35,16 olduğu (21,47±2,91) görülmüştür (Tablo 4).

Tablo 5. Belirti Tarama Listesi Ölçeği (SCL-90-R) Alt Boyut Gruplarının Sayı ve Yüzde Dağılımları

Alt Boyutlar	Gruplar	n	%
Somatizasyon	Ortalamanın Altında	167	55,7
	Ortalamanın Üstünde	133	44,3
	Toplam	300	100,0
Obsesif Kompulsif	Ortalamanın Altında	160	53,3
	Ortalamanın Üstünde	140	46,7
	Toplam	300	100,0
Kişilerarası Duyarlık	Ortalamanın Altında	179	59,7
	Ortalamanın Üstünde	121	40,3
	Toplam	300	100,0
Depresyon	Ortalamanın Altında	166	55,3
	Ortalamanın Üstünde	134	44,7
	Toplam	300	100,0
Kaygı	Ortalamanın Altında	180	60,0
	Ortalamanın Üstünde	120	40,0
	Toplam	300	100,0
Düşmanlık	Ortalamanın Altında	180	60,0
	Ortalamanın Üstünde	120	40,0
	Toplam	300	100,0
Fobik Kaygı	Ortalamanın Altında	200	66,7
	Ortalamanın Üstünde	100	33,3
	Toplam	300	100,0
Paranoid Düşünce	Ortalamanın Altında	180	60,0
	Ortalamanın Üstünde	120	40,0
	Toplam	300	100,0
Psikotizm	Ortalamanın Altında	185	61,7
	Ortalamanın Üstünde	115	38,3
	Toplam	300	100,0

Belirti Tarama Listesi Ölçeği (SCL-90-R)'nin alt boyutlarının toplam puanları ortalamanın altı ve ortalamanın üstü olacak şekilde gruplandırılmıştır. Buna göre, “Somatizasyon” alt boyutundaki katılımcıların 167’sinin ortalamanın altında (%55,7), 133’ünün ise ortalamanın üstünde (%44,3) olduğu görülmüştür. Ayrıca, “Obsesif Kompulsif” alt boyutundaki katılımcıların 160’ının ortalamanın altında (%53,3), 140’ının ortalamanın üstünde (%46,7) olduğu belirlenmiştir. “Kişilerarası Duyarlık” alt boyutundaki katılımcıların 179’unun ortalamanın altında (%59,7), 121’sinin ortalamanın üstünde olduğu (%40,3) görülmüştür. Bunun yanı sıra, “Depresyon” alt boyutundaki katılımcıların 166’sinin ortalamanın altında (%55,3), 134’ünün ortalamanın üstünde olduğu (%44,7) belirlenmiştir. Benzer şekilde, “Kaygı” ve “Düşmanlık” alt boyutundaki katılımcıların 180’inin ortalamanın altında (%60), 120’sinin ortalamanın üstünde olduğu (%40) görülmüştür. “Fobik Kaygı” alt

boyutundaki katılımcıların 200'ünün ortalamasının altında (%66,7), 100'ünün ise ortalamasının üstünde olduğu (%33,3) görülmüştür. “Paranoid Düşünce” alt boyutundaki katılımcıların 180'inin ortalamasının altında (%60), 120'sinin ortalamasının üstünde olduğu (%40) belirlenmiştir. Son olarak, “Psikotizm” alt boyutundaki katılımcıların 185'inin ortalamasının altında (%61,7), 115'inin ise ortalamasının üstünde olduğu (%38,3) görülmüştür (Tablo 5).

Tablo 6. İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği ile Belirti Tarama Listesi Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Analizi

(n=300)	Görünüm	İşlevler
Somatizasyon	-0,27***	-0,28***
Obsesif Kompulsif	-0,30***	-0,37***
Kişilerarası Duyarlık	-0,37***	-0,35***
Depresyon	-0,35***	-0,39***
Kaygı	-0,21***	-0,22***
Düşmanlık	-0,17**	-0,18**
Fobik Kaygı	-0,19***	-0,24***
Paranoid Düşünce	-0,27***	-0,26***
Psikotizm	-0,36***	-0,32***

p<0,01,*p<0,001

Çalışmada kullanılan İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği alt boyutları ile Belirti Tarama Listesi (SCL-90-R) Ölçeğinin alt boyutları arasındaki ilişkiler korelasyon analizi ile incelenmiştir. Somatizasyon alt boyutu ile Görünüm alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,27$; $p<0,001$) bir ilişki vardır. Somatizasyon alt boyutu ile İşlevler alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,28$; $p<0,001$) bir ilişki vardır. Obsesif Kompulsif alt boyutu ile Görünüm alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,30$; $p<0,001$) bir ilişki vardır. Obsesif Kompulsif alt boyutu ile İşlevler alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,37$; $p<0,001$) bir ilişki vardır. Kişilerarası Duyarlık alt boyutu ile Görünüm alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,37$; $p<0,001$) bir ilişki vardır. Kişilerarası Duyarlık alt boyutu ile İşlevler alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,35$; $p<0,001$) bir ilişki vardır. Depresyon alt boyutu ile Görünüm alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,35$; $p<0,001$) bir ilişki vardır. Depresyon alt boyutu ile İşlevler alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,39$; $p<0,001$) bir ilişki vardır. Kaygı alt

boyutu ile Görünüm alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,21$; $p<0,001$) bir ilişki vardır. Kaygı alt boyutu ile İşlevler alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,22$; $p<0,001$) bir ilişki vardır. Düşmanlık alt boyutu ile Görünüm alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,17$; $p<0,01$) bir ilişki vardır. Düşmanlık alt boyutu ile İşlevler alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,18$; $p<0,01$) bir ilişki vardır. Fobik Kaygı alt boyutu ile Görünüm alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,19$; $p<0,001$) bir ilişki vardır. Fobik Kaygı alt boyutu ile İşlevler alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,24$; $p<0,001$) bir ilişki vardır. Paranoid Düşünce alt boyutu ile Görünüm alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,27$; $p<0,001$) bir ilişki vardır. Paranoid Düşünce alt boyutu ile İşlevler alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,26$; $p<0,001$) bir ilişki vardır. Psikotizm alt boyutu ile Görünüm alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,36$; $p<0,001$) bir ilişki vardır. Psikotizm alt boyutu ile İşlevler alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü ($r=-0,32$; $p<0,001$) bir ilişki vardır (Tablo 6).

Tablo 7. SCL-90-R Ölçeği Somatizasyon Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	1659,048	1	1659,048	3,840	0,051	0,013
Somatizasyon	3824,374	1	3824,374	8,852	0,003	0,029
Romantik İlişki*Somatizasyon	292,328	1	292,328	0,677	0,411	0,002
Hata	127884,767	296	432,043			

Beden İmgesi Ölçeği Görünüm alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla SCL-90-R Ölçeği Somatizasyon düzeyine göre oluşturulan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile Somatizasyon düzeyine göre oluşturulan grupların Görünüm alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,677$; $p>0,05$. Buna karşın romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate

alınmadan Somatizasyon düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=8,852$; $p<0,01$. Bu sonuca göre Somatizasyon düzeyi ortalama altı olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=168,04$), ortalama üstü olan ($\bar{x}=160,07$) gruptan yüksektir. Etki büyüklüğü ise %3 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,029$). Ancak Somatizasyon düzeyine göre oluşturulan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=3,840$; $p>0,05$ (Tablo 7).

Tablo 8. SCL-90-R Ölçeği Somatizasyon Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	6,146	1	6,146	0,055	0,814	0,000
Somatizasyon	1624,981	1	1624,981	14,637	0,000	0,047
Romantik İlişki*Somatizasyon	19,852	1	19,852	0,179	0,673	0,001
Hata	32860,924	296	111,017			

Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla SCL-90-R Ölçeği Somatizasyon düzeyine göre oluşturulan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile Somatizasyon düzeyine göre oluşturulan gruplarının İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,179$; $p>0,05$. Ancak romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan Somatizasyon düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=14,637$; $p<0,001$. Bu sonuca göre Somatizasyon düzeyi ortalama altı olan grubun İşlevler alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=75,53$), ortalama üstü olan ($\bar{x}=70,76$) gruptan yüksektir. Etki büyüklüğü ise %5 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,047$). Diğer taraftan, Somatizasyon düzeyine göre oluşturulan gruplarının etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,055$; $p>0,05$ (Tablo 8).

Tablo 9. SCL-90-R Ölçeği Obsesif Kompulsif Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η ²
Romantik İlişki	10,586	1	10,586	0,095	0,758	0,000
Obsesif Kompulsif	1606,973	1	1606,973	14,473	0,000	0,047
Romantik İlişki*Obsesif Kompulsif	40,951	1	40,951	0,369	0,544	0,001
Hata	32865,993	296	111,034			

Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla SCL-90-R Ölçeği Obsesif Kompulsif düzeyine göre oluşturulan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile Obsesif Kompulsif düzeyine göre oluşturulan grupların İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,369$; $p>0,05$. Buna karşın romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan Obsesif Kompulsif düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=14,473$; $p<0,001$. Bu sonuca göre Obsesif Kompulsif düzeyi ortalama altı olan grubun İşlevler alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=169,02$), ortalama üstü olan ($\bar{x}=159,35$) gruptan yüksektir. Etki büyüklüğü ise %5 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,047$). Diğer taraftan, Obsesif Kompulsif düzeyine göre oluşturulan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,095$; $p>0,05$ (Tablo 9).

Tablo 10. SCL-90-R Ölçeği Kişilerarası Duyarlık Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η ²
Romantik İlişki	11,015	1	11,015	0,100	0,752	0,000
Kişilerarası Duyarlık	1804,942	1	1804,942	16,344	0,000	0,052
Romantik İlişki*Kişilerarası Duyarlık	33,932	1	33,932	0,307	0,580	0,001
Hata	32688,998	296	110,436			

Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla SCL-90-R Ölçeği Kişilerarası Duyarlık düzeyine göre

oluşturulan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile Kişilerarası Duyarlık düzeyine göre oluşturulan grupların İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,307$; $p>0,05$. Buna karşın romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan Kişilerarası Duyarlık düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=16,344$; $p<0,001$. Bu sonuca göre Kişilerarası Duyarlık düzeyi ortalama altı olan grubun İşlevler alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=75,45$), ortalama üstü olan ($\bar{x}=70,40$) gruptan yüksektir. Etki büyüklüğü ise %5 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,052$). Diğer taraftan, Kişilerarası Duyarlık düzeyine göre oluşturulan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,100$; $p>0,05$ (Tablo 10).

Tablo 11. SCL-90-R Ölçeği Kaygı Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	1665,941	1	1665,941	3,783	0,053	0,013
Kaygı	1685,665	1	1685,665	3,828	0,051	0,013
Romantik İlişki*Kaygı	17,561	1	17,561	0,040	0,842	0,000
Hata	130340,400	296	440,339			

Beden İmgesi Ölçeği Görünüm alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla SCL-90-R Ölçeği Kaygı düzeyine göre oluşturulan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile Kaygı düzeyine göre oluşturulan grupların Görünüm alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,040$; $p>0,05$. Benzer şekilde romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan Kaygı düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=3,828$; $p>0,05$. Ayrıca Kaygı düzeyine göre oluşturulan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları

arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=3,783$; $p>0,05$ (Tablo 11).

Tablo 12. SCL-90-R Ölçeği Kaygı Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	13,211	1	13,211	0,116	0,734	0,000
Kaygı	642,310	1	642,310	5,617	0,018	0,019
Romantik İlişki*Kaygı	14,951	1	14,951	0,131	0,718	0,000
Hata	33848,861	296	114,354			

Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla SCL-90-R Ölçeği Kaygı düzeyine göre oluşturulan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile Kaygı düzeyine göre oluşturulan grupların İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,131$; $p>0,05$. Buna karşın romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan Kaygı düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=5,617$; $p<0,05$. Bu sonuca göre Kaygı düzeyi ortalama altı olan grubun İşlevler alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=74,65$), ortalama üstü olan ($\bar{x}=71,56$) gruptan yüksektir. Etki büyüklüğü ise %2 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,019$). Diğer taraftan, Kaygı düzeyine göre oluşturulan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,116$; $p>0,05$ (Tablo 12).

Tablo 13. SCL-90-R Ölçeği Düşmanlık Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	2475,857	1	2475,857	5,699	0,018	0,019
Düşmanlık	2315,005	1	2315,005	5,329	0,022	0,018
Romantik İlişki*Düşmanlık	1056,343	1	1056,343	2,431	0,120	0,008
Hata	128595,114	296	434,443			

Beden İmgesi Ölçeği Görünüm alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla SCL-90-R Ölçeği Düşmanlık düzeyine göre oluşturulan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile Düşmanlık düzeyine göre oluşturulan grupların Görünüm alt boyutu puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=2,431$; $p>0,05$. Ancak romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan Düşmanlık düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=5,329$; $p<0,05$. Bu sonuca göre Düşmanlık düzeyi ortalama altı olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=167,01$), ortalama üstü olan ($\bar{x}=160,76$) gruptan yüksektir. Etki büyüklüğü ise %2 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,018$). Benzer şekilde Düşmanlık düzeyine göre oluşturulan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=5,699$; $p<0,05$. Bu sonuca göre romantik ilişkisi olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=167,29$), romantik ilişkisi olmayan grubun puan ortalamasından ($\bar{x}=161,72$) daha yüksektir. Etki büyüklüğü ise %2 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,019$) (Tablo 13).

Tablo 14. SCL-90-R Ölçeği Düşmanlık Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	52,037	1	52,037	0,453	0,501	0,002
Düşmanlık	503,599	1	503,599	4,386	0,037	0,015
Romantik İlişki*Düşmanlık	4,930	1	4,930	0,043	0,836	0,000
Hata	33983,283	296	114,808			

Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla SCL-90-R Ölçeği Düşmanlık düzeyine göre oluşturulan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile Düşmanlık düzeyine göre oluşturulan grupların İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,043$; $p>0,05$. Buna karşın romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan Düşmanlık düzeyi

ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=4,386$; $p<0,05$. Bu sonuca göre Düşmanlık düzeyi ortalama altı olan grubun İşlevler alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=74,51$), ortalama üstü olan ($\bar{x}=71,78$) gruptan yüksektir. Etki büyüklüğü ise %2 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,015$). Diğer taraftan, Düşmanlık düzeyine göre oluşturulan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,453$; $p>0,05$ (Tablo 14).

Tablo 15. SCL-90-R Ölçeği Fobik Kaygı Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	2892,368	1	2892,368	6,652	0,010	0,022
Fobik Kaygı	2022,393	1	2022,393	4,651	0,032	0,015
Romantik İlişki*Fobik Kaygı	1178,683	1	1178,683	2,711	0,101	0,009
Hata	128710,590	296	434,833			

Beden İmgesi Ölçeği Görünüm alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla SCL-90-R Ölçeği Fobik Kaygı düzeyine göre oluşturulan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile Fobik Kaygı düzeyine göre oluşturulan grupların Görünüm alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=2,711$; $p>0,05$. Ancak romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan Fobik Kaygı düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=4,651$; $p<0,05$. Buna göre Fobik Kaygı düzeyi ortalama altı olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=166,55$), ortalama üstü olan ($\bar{x}=160,42$) gruptan yüksektir. Etki büyüklüğü ise %2 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,015$). Benzer şekilde Fobik Kaygı düzeyine göre oluşturulan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=6,652$; $p<0,05$. Bu sonuca göre romantik ilişkisi olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=167,29$), romantik ilişkisi olmayan grubun puan

ortalamasından ($\bar{x}=161,72$) daha yüksektir. Etki büyüklüğü ise %2 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,022$) (Tablo 15).

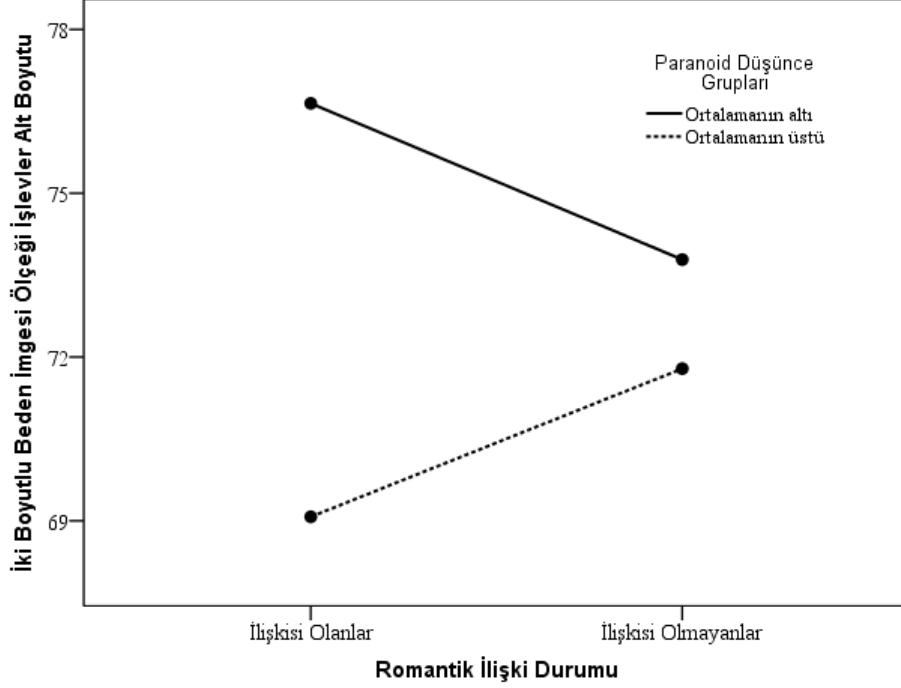
Tablo 16. SCL-90-R Ölçeği Paranoid Düşünce Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	0,382	1	0,382	0,003	0,953	0,000
Paranoid Düşünce	1635,555	1	1635,555	14,957	0,000	0,048
Romantik İlişki*Paranoid Düşünce	554,881	1	554,881	5,074	0,025	0,017
Hata	32366,835	296	109,347			

Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla SCL-90-R Ölçeği Paranoid Düşünce düzeyine göre oluşturulan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile Paranoid Düşünce düzeyine göre oluşturulan grupların İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlıdır; $F(1,296)=5,074$; $p<0,05$. Buna göre romantik ilişkisi olan grupta, Paranoid Düşünce düzeyi ortalama altı olan grubun İşlevler alt boyut puanı, Paranoid Düşünce düzeyi ortalama üstü olan gruptan belirgin şekilde daha yüksektir. Aynı şekilde romantik ilişkisi olmayan grupta da Paranoid Düşünce düzeyi ortalama altı olan grubun İşlevler alt boyut puanı, Paranoid Düşünce düzeyi ortalama üstü olan gruptan daha yüksektir. Ancak iki grubun İşlevler alt boyut puanı arasındaki fark, romantik ilişkisi olan grupta daha büyükken ilişkisi olmayan grupta bu fark azalma eğilimi göstermektedir.

Benzer şekilde romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan Paranoid Düşünce düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=14,957$; $p<0,001$. Bu sonuca göre Paranoid Düşünce düzeyi ortalama altı olan grubun İşlevler alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=75,31$), ortalama üstü olan ($\bar{x}=70,57$) gruptan yüksektir. Etki büyüklüğü ise %5 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,048$). Diğer taraftan, Paranoid Düşünce düzeyine göre oluşturulan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların işlevler alt

boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,003$; $p>0,05$ (Tablo 16).

Şekil 1. İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından Paranoid Düşünce Düzeyi ve Romantik İlişki Gruplarının Ortak Etki Grafiği

Tablo 17. SCL-90-R Ölçeği Psikotizm Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	1,422	1	1,422	0,013	0,910	0,000
Psikotizm	1714,038	1	1714,038	15,479	0,000	0,050
Romantik İlişki*Psikotizm	1,485	1	1,485	0,013	0,908	0,000
Hata	32776,413	296	110,731			

Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla SCL-90-R Ölçeği Psikotizm düzeyine göre oluşturulan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile Psikotizm düzeyine göre oluşturulan grupların İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,013$; $p>0,05$.

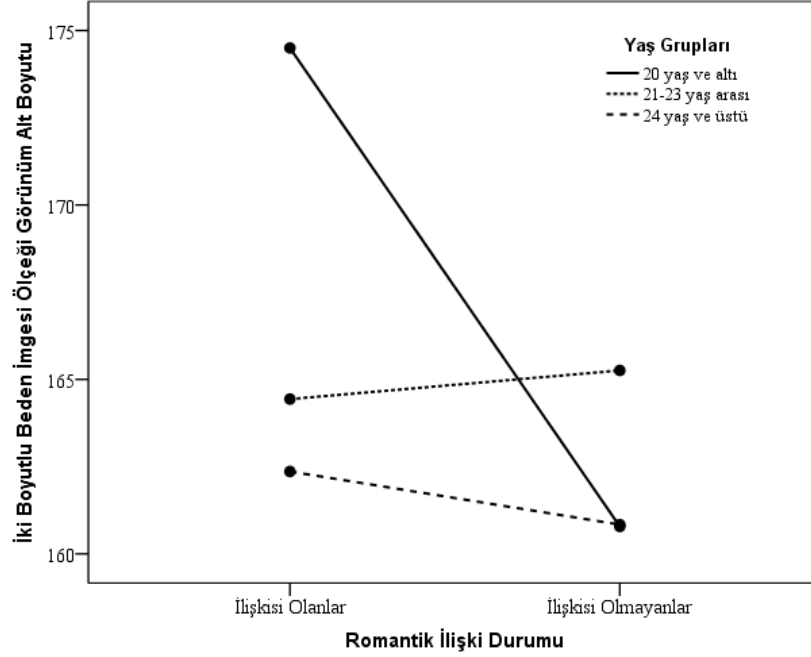
Ancak romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan Psikotizm düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=15,479$; $p<0,001$. Bu sonuca göre Psikotizm düzeyi ortalama altı olan grubun İşlevler alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=75,34$), ortalama üstü olan ($\bar{x}=70,31$) gruptan yüksektir. Etki büyüklüğü ise %5 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,050$). Diğer taraftan, Psikotizm düzeyine göre oluşturulan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,013$; $p>0,05$ (Tablo 17).

Tablo 18. Yaş ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	1492,444	1	1492,444	3,439	0,065	0,012
Yaş Grupları	1628,062	2	814,031	1,876	0,155	0,013
Romantik İlişki*Yaş Grupları	3191,604	2	1595,802	3,677	0,026	0,024
Hata	127591,582	294	433,985			

Beden İmgesi Ölçeği Görünüm alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla yaş gruplarının ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile yaş gruplarının Görünüm alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlıdır; $F(2,294)=3,677$; $p<0,05$. Bu sonuca göre ilişkisi olan grupta, 20 yaş ve altında olan grubun Görünüm alt boyut puanı diğer yaş gruplarından, 21-23 yaş arası grubun Görünüm alt boyut puanı da 24 ve üstü yaşta olan gruptan daha yüksektir. Ancak ilişkisi olmayan grupta ise 20 yaş ve altında olan grubun Görünüm alt boyut puanı belirgin şekilde azalmıştır. 21-23 yaş arası grubun Görünüm alt boyutu puanı diğer iki gruptan yüksekken 20 yaş ve altı grubun ve 24 yaş ve üstü grubun Görünüm alt boyut puanı arasında belirgin bir farklılık yoktur. Diğer bir ifadeyle romantik ilişkinin olup olmaması 20 yaş ve altında olanlarda Görünüm alt boyut puanına doğrudan etki ederken diğer yaş gruplarının Görünüm alt boyut puanı romantik ilişkinin olup olmamasından daha az etkilenmektedir. Diğer taraftan, romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan yaş gruplarının Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak

anlamli bir farklılık gözlenmemiştir; $F(2,294)=1,876$; $p>0,05$. Benzer şekilde yaş gruplarının etkisi dikkate alınmadan romantik ilişki gruplarının Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,294)=3,439$; $p>0,05$ (Tablo 18).

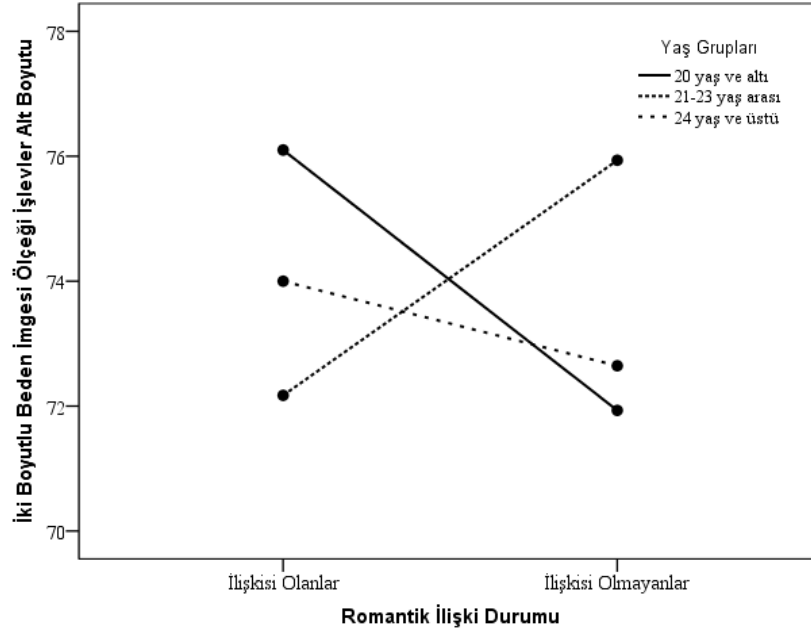
Şekil 2. İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından Yaş ve Romantik İlişki Gruplarının Ortak Etki Grafiği

Tablo 19. Yaş ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	22,225	1	22,225	0,194	0,660	22,225
Yaş Grupları	25,477	2	12,738	0,111	0,895	25,477
Romantik İlişki*Yaş Grupları	795,236	2	397,618	3,470	0,032	795,236
Hata	33692,168	294	114,599			

Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla yaş gruplarının ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile yaş gruplarının İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlıdır; $F(2,294)=3,470$; $p<0,05$. Bu sonuca göre ilişkisi olan grupta, 20 yaş ve altında olan grubun İşlevler alt boyut

puanı diğer yaş gruplarından, 24 yaş ve üstünde olan grubun da 21-23 yaş arası grubundan daha yüksektir. İlişkisi olmayan grupta ise 21-23 yaş arası grubun İşlevler alt boyut puanı diğer yaş gruplarından, 24 yaş ve üstü olan grubun da 20 yaş ve altında olan gruptan daha yüksektir. Diğer bir ifadeyle romantik ilişkinin olup olmaması her üç yaş grubunun İşlevler alt boyut puanını belirgin şekilde etkilediği görülmektedir. Ancak, romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan yaş gruplarının İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(2,294)=0,111$; $p>0,05$. Benzer şekilde yaş gruplarının etkisi dikkate alınmadan romantik ilişki gruplarının İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,294)=0,194$; $p>0,05$ (Tablo 19).

Şekil 3. İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından Yaş ve Romantik İlişki Gruplarının Ortak Etki Grafiği

Tablo 20. Eğitim Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	519,187	1	519,187	1,164	0,282	0,004
Eğitim Düzeyi	27,328	1	27,328	0,061	0,805	0,000
Romantik İlişki*Eğitim Düzeyi	5,170	1	5,170	0,012	0,914	0,000
Hata	132047,607	296	446,107			

Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği Görünüm alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla eğitim düzeyi gruplarının ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile eğitim düzeyi gruplarının Görünüm alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,012$; $p>0,05$. Ayrıca romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan eğitim düzeyi gruplarının Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,061$; $p>0,05$. Son olarak eğitim düzeyi gruplarının etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=1,164$; $p>0,05$ (Tablo 20).

Tablo 21. Eğitim Düzeyi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	26,553	1	26,553	0,230	0,632	0,001
Eğitim Düzeyi	161,854	1	161,854	1,401	0,238	0,005
Romantik İlişki*Eğitim Düzeyi	8,540	1	8,540	0,074	0,786	0,000
Hata	34200,296	296	115,542			

Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla eğitim düzeyi gruplarının ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile eğitim düzeyi gruplarının İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,074$; $p>0,05$. Ayrıca romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan eğitim düzeyi gruplarının İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel

olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=1,401$; $p>0,05$. Son olarak eğitim düzeyi gruplarının etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,230$; $p>0,05$ (Tablo 21).

Tablo 22. Gelir Durumu ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	2297,905	1	2297,905	5,397	0,021	0,018
Gelir Durumu	6018,392	1	6018,392	14,136	0,000	0,046
Romantik İlişki*Gelir Durumu	37,372	1	37,372	0,088	0,767	0,000
Hata	126019,569	296	425,742			

Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği Görünüm alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla gelir durumu gruplarının ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile gelir durumu gruplarının Görünüm alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,088$; $p>0,05$. Buna karşın romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan gelir durumu gruplarının Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=14,136$; $p<0,001$. Bu sonuca göre gelir durumu iyi olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=170,57$), gelir durumu orta olan gruptan ($\bar{x}=161,20$) yüksektir. Etki büyüklüğü ise %5 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,046$). Ayrıca gelir durumu gruplarının etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=5,397$; $p<0,05$. Bu sonuca göre romantik ilişkisi olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=167,29$), ilişkisi olmayan ($\bar{x}=161,72$) gruptan yüksektir. Etki büyüklüğü ise %2 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,018$) (Tablo 22).

Tablo 23. Gelir Durumu ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η ²
Romantik İlişki	58,615	1	58,615	0,523	0,470	0,002
Gelir Durumu	1305,865	1	1305,865	11,648	0,001	0,038
Romantik İlişki*Gelir Durumu	6,255	1	6,255	0,056	0,813	0,000
Hata	33183,614	296	112,107			

Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla gelir durumu gruplarının ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile gelir durumu gruplarının İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,056$; $p>0,05$. Buna karşın romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan gelir durumu gruplarının İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=11,648$; $p<0,01$. Bu sonuca göre gelir durumu iyi olan grubun İşlevler alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=76,24$), gelir durumu orta olan gruptan ($\bar{x}=71,87$) yüksektir. Etki büyüklüğü ise %4 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,038$). Ancak gelir durumu gruplarının etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,523$; $p>0,05$ (Tablo 23).

Tablo 24. İş Durumu ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η ²
Romantik İlişki	976,651	1	976,651	2,208	0,138	0,007
İş Durumu	343,301	1	343,301	0,776	0,379	0,003
Romantik İlişki*İş Durumu	447,098	1	447,098	1,011	0,316	0,003
Hata	130939,018	296	442,362			

Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği Görünüm alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla işi olan ve olmayan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile işi olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel

olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=1,011$; $p>0,05$. Ayrıca romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan işi olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,776$; $p>0,05$. Son olarak işi olan ve olmayan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=2,208$; $p>0,05$ (Tablo 24).

Tablo 25. İş Durumu ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	4,954	1	4,954	0,043	0,836	0,000
İş Durumu	9,757	1	9,757	0,084	0,772	0,000
Romantik İlişki*İş Durumu	276,740	1	276,740	2,394	0,123	0,008
Hata	34214,738	296	115,590			

Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla işi olan ve olmayan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile işi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=2,394$; $p>0,05$. Ayrıca romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan işi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,084$; $p>0,05$. Son olarak işi olan ve olmayan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,043$; $p>0,05$ (Tablo 25).

Tablo 26. Kilo Memnuniyeti ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	2102,263	1	2102,263	5,013	0,026	0,017
Kilo Memnuniyeti	7874,882	1	7874,882	18,779	0,000	0,060
Romantik İlişki*Kilo Memnuniyeti	57,192	1	57,192	0,136	0,712	0,000
Hata	124125,368	296	419,342			

Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği Görünüm alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla kilosundan memnun olan ve olmayan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile kilosundan memnun olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,136$; $p>0,05$. Buna karşın romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan kilosundan memnun olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=18,779$; $p<0,001$. Bu sonuca göre kilosundan memnun olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=168,86$), kilosundan memnun olmayan ($\bar{x}=158,24$) gruptan yüksektir. Etki büyüklüğü ise %6 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,060$). Ayrıca kilosundan memnun olan ve olmayan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=5,013$; $p<0,05$. Bu sonuca göre romantik ilişkisi olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=167,29$), ilişkisi olmayan ($\bar{x}=161,72$) gruptan yüksektir. Etki büyüklüğü ise %2 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,017$) (Tablo 26).

Tablo 27. Kilo Memnuniyeti ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	38,922	1	38,922	0,346	0,557	0,001
Kilo Memnuniyeti	1176,394	1	1176,394	10,464	0,001	0,034
Romantik İlişki*Kilo Memnuniyeti	47,819	1	47,819	0,425	0,515	0,001
Hata	33277,222	296	112,423			

Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla kilosundan memnun olan ve olmayan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile kilosundan memnun olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,425$; $p>0,05$. Buna karşın romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan kilosundan memnun olan

ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=10,464$; $p<0,01$. Bu sonuca göre kilosundan memnun olan grubun İşlevler alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=168,24$), kilosundan memnun olmayan ($\bar{x}=158,24$) gruptan yüksektir. Etki büyüklüğü ise %3 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,034$). Ancak kilosundan memnun olan ve olmayan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,346$; $p>0,05$ (Tablo 27).

Tablo 28. Diyet Durumu ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	2894,151	1	2894,151	6,527	0,011	0,022
Diyet Durumu	59,587	1	59,587	0,134	0,714	0,000
Romantik İlişki*Diyet Durumu	780,396	1	780,396	1,760	0,186	0,006
Hata	131243,390	296	443,390			

Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği Görünüm alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla diyet yapan ve yapmayan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile diyet yapan ve yapmayan grupların Görünüm alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=1,760$; $p>0,05$. Benzer şekilde romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan diyet yapan ve yapmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,134$; $p>0,05$. Buna karşın diyet yapan ve yapmayan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $F(1,296)=6,527$; $p<0,05$. Bu sonuca göre romantik ilişkisi olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=167,29$), ilişkisi olmayan ($\bar{x}=161,72$) gruptan yüksektir. Etki büyüklüğü ise %2 olarak elde edilmiştir ($\eta^2=0,022$) (Tablo 28)

Tablo 29. Diyet Durumu ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η ²
Romantik İlişki	55,301	1	55,301	0,475	0,491	0,002
Diyet Durumu	0,818	1	0,818	0,007	0,933	0,000
Romantik İlişki*Diyet Durumu	3,228	1	3,228	0,028	0,868	0,000
Hata	34491,748	296	116,526			

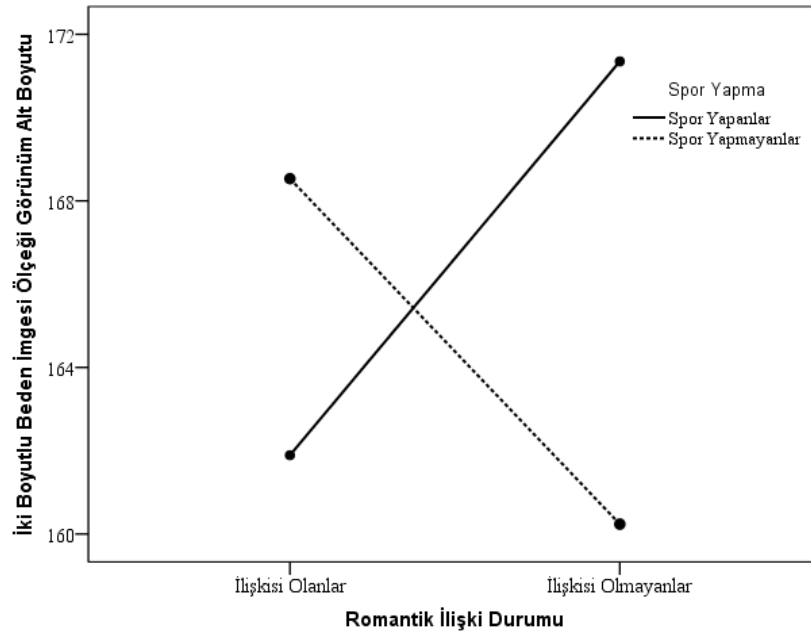
Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla diyet yapan ve yapmayan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile diyet yapan ve yapmayan grupların İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,028$; $p>0,05$. Benzer şekilde romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan diyet yapan ve yapmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,007$; $p>0,05$. Ayrıca diyet yapan ve yapmayan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,475$; $p>0,05$ (Tablo 29).

Tablo 30. Spor Yapma ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η ²
Romantik İlişki	13,308	1	13,308	0,031	0,861	0,000
Spor Yapma	196,798	1	196,798	0,452	0,502	0,002
Romantik İlişki*Spor Yapma	3101,421	1	3101,421	7,120	0,008	0,023
Hata	128931,205	296	435,578			

Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği Görünüm alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla spor yapan ve yapmayan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile spor yapan ve yapmayan grupların Görünüm alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlıdır; $F(1,296)=7,120$; $p<0,01$. Bu sonuca göre romantik ilişkisi olan grupta, spor yapmayan grubun Görünüm alt boyut puanı, spor yapan

grubun puanından daha yüksektir. Ancak romantik ilişkisi olmayan grupta, spor yapan grubun Görünüm alt boyut puanı spor yapmayan grubun puanından daha yüksektir. Diğer bir ifadeyle, romantik ilişkinin olup olmaması spor yapan ve yapmayan grupların Görünüm alt boyut puanını etkilemektedir. Buna karşın romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan spor yapan ve yapmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,452$; $p>0,05$. Ayrıca spor yapan ve yapmayan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,031$; $p>0,05$ (Tablo 30).

Şekil 4. İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından Spor ve Romantik İlişki Gruplarının Ortak Etki Grafiği

Tablo 31. Spor Yapma ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	66,119	1	66,119	0,577	0,448	0,002
Spor Yapma	272,199	1	272,199	2,377	0,124	0,008
Romantik İlişki*Spor Yapma	400,562	1	400,562	3,497	0,062	0,012
Hata	33901,617	296	114,532			

Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla spor yapan ve yapmayan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile spor yapan ve yapmayan grupların İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=3,497$; $p>0,05$. Benzer şekilde romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan spor yapan ve yapmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=2,377$; $p>0,05$. Ayrıca spor yapan ve yapmayan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,577$; $p>0,05$ (Tablo 31).

Tablo 32. Estetik Operasyon ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	287,658	1	287,658	0,645	0,423	0,002
Estetik Operasyon	38,700	1	38,700	0,087	0,769	0,000
Romantik İlişki*Estetik Operasyon	18,049	1	18,049	0,040	0,841	0,000
Hata	131983,943	296	445,892			

Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği Görünüm alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla estetik operasyon yaptıran ve yaptırmayan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile estetik operasyon yaptıran ve yaptırmayan grupların Görünüm alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=0,040$; $p>0,05$. Benzer şekilde romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan estetik operasyon yaptıran ve yaptırmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,087$; $p>0,05$. Ayrıca estetik operasyon yaptıran ve yaptırmayan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,645$; $p>0,05$ (Tablo 32).

Tablo 33. Estetik Operasyon ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	82,124	1	82,124	0,709	0,400	0,002
Estetik Operasyon	12,822	1	12,822	0,111	0,740	0,000
Romantik İlişki* Estetik Operasyon	202,290	1	202,290	1,746	0,187	0,006
Hata	34288,813	296	115,841			

Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla estetik operasyon yaptıran ve yaptırmayan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile estetik operasyon yaptıran ve yaptırmayan grupların İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(1,296)=1,746$; $p>0,05$. Benzer şekilde romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan estetik operasyon yaptıran ve yaptırmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,111$; $p>0,05$. Ayrıca estetik operasyon yaptıran ve yaptırmayan grupların etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,296)=0,709$; $p>0,05$ (Tablo 33).

Tablo 34. Beden Kitle İndeksi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	1383,531	1	1383,531	3,084	0,080	0,010
Beden Kitle İndeksi	98,416	2	49,208	0,110	0,896	0,001
Romantik İlişki*Beden Kitle İndeksi	63,643	2	31,822	0,071	0,932	0,000
Hata	131901,884	294	448,646			

Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği Görünüm alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla beden kitle indeksine göre oluşturulan grupların (zayıf, normal, fazla kilolu ve obez) ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile beden kitle indeksi gruplarının

Görünüm alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(2,294)=0,071$; $p>0,05$. Benzer şekilde romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan beden kitle indeksi gruplarının Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(2,294)=0,110$; $p>0,05$. Ayrıca beden kitle indeksi gruplarının etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,294)=3,084$; $p>0,05$ (Tablo 34).

Tablo 35. Beden Kitle İndeksi ve Romantik İlişki Durumu Gruplarının İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanı Açısından İki Yönlü Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Romantik İlişki	10,911	1	10,911	0,094	0,760	0,000
Beden Kitle İndeksi	150,864	2	75,432	0,647	0,524	0,004
Romantik İlişki*Beden Kitle İndeksi	53,325	2	26,662	0,229	0,796	0,002
Hata	34261,009	294	116,534			

Çalışmada, Beden İmgesi Ölçeği İşlevler alt boyut puanı açısından romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarla beden kitle indeksine göre oluşturulan grupların (zayıf, normal, fazla kilolu ve obez) ortak etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre romantik ilişki grupları ile beden kitle indeksi gruplarının İşlevler alt boyut puanı açısından ortak etkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir; $F(2,294)=0,229$; $p>0,05$. Benzer şekilde romantik ilişki gruplarının etkisi dikkate alınmadan beden kitle indeksi gruplarının İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(2,294)=0,647$; $p>0,05$. Ayrıca beden kitle indeksi gruplarının etkisi dikkate alınmadan romantik ilişkisi olan ve olmayan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $F(1,294)=0,094$; $p>0,05$ (Tablo 35).

Tablo 36. İlişkisi Olan ve Olmayan Grupta Obsesif Kompulsif Düzeyine Göre Oluşturulan Grupların İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanının Bağımsız Örneklem t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması

Puan	Gruplar (n=150)	Obsesif Kompulsif	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik Derecesi	p
Görünüm Alt Boyutu	İlişkisi Olan	Ortalama Altı	101	169,92	19,58	2,142	148	0,034
		Ortalama Üstü	49	161,88	25,20			
	İlişkisi Olmayan	Ortalama Altı	59	167,47	12,79	3,219	144,806	0,002
		Ortalama Üstü	91	157,99	23,19			

Obsesif Kompulsif düzeyine göre oluşturulan grupların (ortalama alt ve ortalama üstü) Görünüm alt boyut puanı açısından farklılıkları romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarda ayrı ayrı Bağımsız Örneklem t Testi ile incelenmiştir. İlişkisi olan grupta, Obsesif Kompulsif düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $t(148)=2,142$; $p<0,05$. Bu sonuca göre, Obsesif Kompulsif düzeyi ortalama altı olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=169,92$), ortalama üstü olan gruptan ($\bar{x}=161,88$) daha yüksektir. İlişkisi olmayan grupta, Obsesif Kompulsif düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $t(144,806)=3,219$; $p<0,01$. Bu sonuca göre, Obsesif Kompulsif düzeyi ortalama altı olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=167,47$), ortalama üstü olan gruptan ($\bar{x}=157,99$) daha yüksektir (Tablo 36).

Tablo 37. İlişkisi Olan ve Olmayan Grupta Kişilerarası Duyarlık Düzeyine Göre Oluşturulan Grupların İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanının Bağımsız Örneklem t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması

Puan	Gruplar (n=150)	Kişilerarası Duyarlık	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik Derecesi	p
Görünüm Alt Boyutu	İlişkisi Olan	Ortalama Altı	108	170,30	20,84	2,762	148	0,006
		Ortalama Üstü	42	159,57	22,66			
	İlişkisi Olmayan	Ortalama Altı	71	168,06	15,41	3,866	138,921	0,000
		Ortalama Üstü	79	156,03	22,38			

Kişilerarası Duyarlık düzeyine göre oluşturulan grupların (ortalama alt ve ortalama üstü) Görünüm alt boyut puanı açısından farklılıkları romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarda ayrı ayrı Bağımsız Örneklem t Testi ile incelenmiştir. İlişkisi olan grupta Kişilerarası Duyarlık düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

gözlenmiştir; $t(148)=2,762$; $p<0,01$. Bu sonuca göre, Kişilerarası Duyarlık düzeyi ortalama altı olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=170,30$), ortalama üstü olan gruptan ($\bar{x}=159,57$) daha yüksektir. İlişkisi olmayan grupta, Kişilerarası Duyarlık düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $t(138,921)=3,866$; $p<0,001$. Bu sonuca göre, Kişilerarası Duyarlık düzeyi ortalama altı olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=168,06$), ortalama üstü olan gruptan ($\bar{x}=156,03$) daha yüksektir (Tablo 37).

Tablo 38. İlişkisi Olan ve Olmayan Grupta Depresyon Düzeyine Göre Oluşturulan Grupların İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Alt Boyut Puanının Bağımsız Örneklem t-Testi Analizi Karşılaştırılması

Puan	Gruplar (n=150)	Depresyon	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik Derecesi	p
Görünüm Alt Boyutu	İlişkisi Olan	Ortalama Altı	96	169,78	19,25	1,877	148	0,062
		Ortalama Üstü	54	162,87	25,37			
	İlişkisi Olmayan	Ortalama Altı	70	167,33	13,90	3,383	130,815	0,001
		Ortalama Üstü	80	156,81	23,51			
İşlevler Alt Boyutu	İlişkisi Olan	Ortalama Altı	96	76,03	10,20	3,106	148	0,002
		Ortalama Üstü	54	70,17	12,55			
	İlişkisi Olmayan	Ortalama Altı	70	75,49	7,92	3,084	142,076	0,002
		Ortalama Üstü	80	70,65	11,18			

Depresyon düzeyine göre oluşturulan grupların (ortalama alt ve ortalama üstü) hem Görünüm alt boyutu hem de İşlevler alt boyutu puanı açısından farklılıkları romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarda ayrı ayrı Bağımsız Örneklem t Testi ile incelenmiştir. İlişkisi olan grupta, Depresyon düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $t(148)=1,877$; $p>0,05$. İlişkisi olmayan grupta, Depresyon düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $t(130,815)=3,383$; $p<0,01$. Bu sonuca göre, Depresyon düzeyi ortalama altı olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=167,33$), ortalama üstü olan gruptan ($\bar{x}=156,81$) daha yüksektir.

İlişkisi olan grupta, Depresyon düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $t(148)=3,106$; $p<0,01$. Bu sonuca göre, Depresyon düzeyi

ortalama altı olan grubun İşlevler alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=76,03$), ortalama üstü olan gruptan ($\bar{x}=70,17$) daha yüksektir. İlişkisi olmayan grupta, Depresyon düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $t(142,076)=3,084$; $p<0,01$. Bu sonuca göre, Depresyon düzeyi ortalama altı olan grubun İşlevler alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=75,49$), ortalama üstü olan gruptan ($\bar{x}=70,65$) daha yüksektir (Tablo 38).

Tablo 39. İlişkisi Olan ve Olmayan Grupta Fobik Kaygı Düzeyine Göre Oluşturulan Grupların İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği İşlevler Alt Boyut Puanının Bağımsız Örneklem t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması

Puan	Gruplar (n=150)	Fobik Kaygı	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik Derecesi	p
İşlevler Alt Boyutu	İlişkisi Olan	Ortalama Altı	105	74,89	10,56	1,591	148	0,114
		Ortalama Üstü	45	71,67	13,07			
	İlişkisi Olmayan	Ortalama Altı	95	74,79	8,61	2,871	89,118	0,005
		Ortalama Üstü	55	69,65	11,54			

Fobik Kaygı düzeyine göre oluşturulan grupların (ortalama alt ve ortalama üstü) İşlevler alt boyut puanı açısından farklılıkları romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarda ayrı ayrı Bağımsız Örneklem t Testi ile incelenmiştir. İlişkisi olan grupta, Fobik Kaygı düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $t(148)=1,591$; $p>0,05$. İlişkisi olmayan grupta, Fobik Kaygı düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların İşlevler alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $t(89,118)=2,871$; $p<0,01$. Bu sonuca göre, fobik kaygı düzeyi ortalama altı olan grubun İşlevler alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=74,79$), ortalama üstü olan gruptan ($\bar{x}=69,65$) daha yüksektir (Tablo 39).

Tablo 40. İlişkisi Olan ve Olmayan Grupta Paranoid Düşünce Düzeyine Göre Oluşturulan Grupların İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanının Bağımsız Örneklem t-Testi Analizi Karşılaştırılması

Puan	Gruplar (n=150)	Paranoid Düşünce	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik Derecesi	p
Görünüm Alt Boyutu	İlişkisi Olan	Ortalama Altı	96	170,94	19,82	2,788	148	0,006
		Ortalama Üstü	54	160,81	23,84			
	İlişkisi Olmayan	Ortalama Altı	84	164,11	16,22	1,564	108,265	0,121
		Ortalama Üstü	66	158,68	24,24			

Paranoid Düşünce düzeyine göre oluşturulan grupların (ortalama alt ve ortalama üstü) Görünüm alt boyut puanı açısından farklılıkları romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarda ayrı ayrı Bağımsız Örneklem t Testi ile incelenmiştir. İlişkisi olan grupta, Paranoid Düşünce düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $t(148)=2,788$; $p<0,01$. Bu sonuca göre, Paranoid Düşünce düzeyi ortalama altı olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=170,94$), ortalama üstü olan gruptan ($\bar{x}=160,81$) daha yüksektir. İlişkisi olmayan grupta, Paranoid Düşünce düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir; $t(108,265)=1,564$; $p>0,05$ (Tablo 40).

Tablo 41. İlişkisi Olan ve Olmayan Grupta Psicotizm Düzeyine Göre Oluşturulan Grupların İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği Görünüm Alt Boyut Puanının Bağımsız Örneklem t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması

Puan	Gruplar (n=150)	Psicotizm	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik Derecesi	p
Görünüm Alt Boyutu	İlişkisi Olan	Ortalama Altı	105	169,96	20,00	2,321	148	0,022
		Ortalama Üstü	45	161,07	24,73			
	İlişkisi Olmayan	Ortalama Altı	80	167,38	15,11	3,716	115,375	0,000
		Ortalama Üstü	70	155,26	23,34			

Psicotizm düzeyine göre oluşturulan grupların (ortalama alt ve ortalama üstü) Görünüm alt boyut puanı açısından farklılıkları romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarda ayrı ayrı Bağımsız Örneklem t Testi ile incelenmiştir. İlişkisi olan grupta, Psicotizm düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $t(148)=2,321$; $p<0,05$. Bu sonuca göre, Psicotizm düzeyi ortalama altı olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=169,96$), ortalama üstü olan gruptan ($\bar{x}=161,07$) daha yüksektir. İlişkisi olmayan grupta, Psicotizm düzeyi ortalama altı ve ortalama üstü olan grupların Görünüm alt boyut puan ortalamaları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir; $t(115,375)=3,716$; $p<0,001$. Bu sonuca göre, Psicotizm düzeyi ortalama altı olan grubun Görünüm alt boyut puan ortalaması ($\bar{x}=167,38$), ortalama üstü olan gruptan ($\bar{x}=155,26$) daha yüksektir (Tablo 41).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. TARTIŞMA

Romantik ilişkiler günümüzde yakın ilişkiler içerisinde değerlendirilen ve üzerinde birçok çalışmanın yapıldığı bir konudur. Romantik ilişkiye sahip olmanın bireyin beden algısının şekillenmesinde önemli bir katkısı olduğu bilinmektedir. Romantik ilişkiye sahip olan bireyler beden görünümlerini sahip oldukları bu ilişkiyle nitelendirmektedir. Beden algısının olumlu değerlendirilmesi bireyin kendini iyi hissetmesine neden olmaktadır. Romantik ilişki yaşama sürecinde partnerin verdiği geri bildirimler bireyin beden değerlendirmesinde çok önemli bir yere sahiptir. Diğer yandan başta depresyon, kaygı olmak üzere psikopatolojik semptomların da bireyin beden algısının şekillenmesinde önemli bir payı vardır. Bu tez çalışmasının amacı romantik ilişkisi olan ve olmayan bekar kadınlarda beden algısının psikopatolojik semptom düzeyleri açısından incelenmesidir.

Çalışmada romantik ilişkinin olup olmaması ve somatizasyon düzeyine göre beden imgesi değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda beden imgesi görünüm ve beden imgesi işlevler bu gruplar açısından ayrı ayrı incelenmiştir. İlk işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile somatizasyon düzeyi ortalamasının altında ve ortalamasının üstünde olan gruplar birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi görünüm romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Ancak beden imgesi görünüm somatizasyon düzeyine göre değişmektedir. Somatizasyon düzeyinin düşük olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasına katkıda bulunmaktadır. Başka bir deyişle somatizasyon düzeyinin yüksek olması beden imgesi görünüm puanının düşük olmasına sebep olmaktadır. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. İlgili yazında beden imgesi ile somatik semptomların ilişkili olduğu ve somatizasyon düzeyi yüksek olan bireylerin beden imgesini olumsuz değerlendirdikleri bildirilmektedir (Petersen, 2017).

İkinci işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile somatizasyon düzeyi ortalamasının altında ve üstünde olan gruplar birlikte alınarak beden imgesi işlevler puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Diğer yandan beden imgesi işlevler somatizasyon düzeyine göre değişmektedir. Somatizasyon düzeyinin düşük olması beden imgesi işlevler puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Başka bir ifadeyle ise somatizasyon düzeyinin yüksek olması beden imgesi işlevler puanının düşük olmasına neden olmaktadır. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Bu sonuçlara göre hem beden imgesi görünüm hem de beden imgesi işlevler somatizasyon düzeyinden etkilenmektedir.

Çalışmada obsesif kompulsif düzeyine göre oluşturulan grupların beden imgesi görünüm puanları romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarda ayrı ayrı karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre romantik ilişkisi olan grupta; beden imgesi görünüm obsesif kompulsif düzeyine göre değişmektedir. Obsesif kompulsif düzeyinin düşük olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasında etkilidir. Romantik ilişkisi olmayan grupta da beden imgesi görünüm obsesif kompulsif düzeyine göre değişmektedir. Obsesif kompulsif düzeyin düşük olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasını sağlamaktadır. Diğer bir ifadeyle obsesif kompulsif düzeyin yüksek olması beden imgesi görünüm puanının düşük olmasına yol açmaktadır. Alan yazında obsesif kompulsif belirtiler gösteren bireylerin beden görünümünü beğenmediği bildirilmektedir (Aderka, Gutner, Lazarov, Hermesh, Hoffmann ve Marom, 2014).

Bu aşamada ikinci işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile obsesif kompulsif düzeyi ortalamasının altında ve üstünde olan gruplar birlikte alınarak beden imgesi işlevler puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Diğer yandan beden imgesi işlevler obsesif kompulsif düzeyine göre değişmektedir. Obsesif kompulsif düzeyin düşük olması beden imgesi işlevler puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre de

değişmemektedir. Bu sonuçlara göre hem beden imgesi görünüm hem de beden imgesi işlevler obsesif kompulsif düzeyinden etkilenmektedir.

Çalışmada kişilerarası duyarlık düzeyine göre oluşturulan grupların beden imgesi görünüm puanları romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarda ayrı ayrı karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre romantik ilişkisi olan grupta; beden imgesi görünüm puanı kişilerarası duyarlık düzeyine göre değişmektedir. Kişilerarası duyarlık düzeyinin düşük olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasında etkilidir. Romantik ilişkisi olmayan grupta; beden imgesi görünüm puanı kişilerarası duyarlık düzeyine göre değişmektedir. Kişilerarası duyarlık düzeyin düşük olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Diğer taraftan kişilerarası duyarlık düzeyin yüksek olması beden imgesi görünüm puanının düşük olmasına yol açmaktadır. Alan yazında kişilerarası duyarlık düzeyi yüksek olan bireylerin beden görünümleriyle ilgili olumsuz düşüncelere sahip oldukları belirtilmektedir (Gupta ve Gupta, 2013).

Romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile kişilerarası duyarlık düzeyi ortalamanın altında ve üstünde olan gruplar birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırıldıktan sonra beden imgesi işlevler puanı açısından da karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Diğer yandan beden imgesi işlevler kişilerarası duyarlık düzeyine göre değişmektedir. Kişilerarası duyarlık düzeyinin düşük olması beden imgesi işlevler puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Bu sonuçlara göre hem beden imgesi görünüm hem de beden imgesi işlevler kişilerarası duyarlık düzeyinden etkilenmektedir.

Çalışmada depresyon düzeyine göre oluşturulan grupların beden imgesi görünüm puanları romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarda ayrı ayrı karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre romantik ilişkisi olan grupta; beden imgesi görünüm depresyon düzeyine göre değişmemektedir. Ancak romantik ilişkisi olmayan grupta; beden imgesi görünüm depresyon düzeyine göre değişmektedir. Depresyon düzeyinin düşük olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasını sağlamaktadır. Diğer bir ifadeyle depresyon düzeyinin yüksek olması beden imgesi

görünüm puanının düşük olmasına neden olmaktadır. Alan yazında depresyon ile beden imgesinden memnun olmama arasında ilişki olduğu bilinmektedir. Yapılan bir çalışma sonuçlarına göre depresyon düzeyi yüksek olan kadınların beden görünümünden memnun olmadıkları gözlenmiştir (Darimont, Karavasiloglou, Hysaj, Richard ve Rohrmann, 2020).

Çalışmada depresyon düzeyine göre oluşturulan grupların beden imgesi işlevler puanları romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarda ayrı ayrı karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre romantik ilişkisi olan grupta; beden imgesi işlevler depresyon düzeyine göre değişmektedir. Depresyon düzeyinin düşük olması beden imgesi işlevler puanının yüksek olmasında etkilidir. Romantik ilişkisi olmayan grupta; beden imgesi işlevler depresyon düzeyine göre değişmektedir. Depresyon düzeyinin düşük olması beden imgesi işlevler puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Bu sonuçlara göre hem beden imgesi görünüm hem beden imgesi işlevler depresyon düzeyinden etkilenmektedir.

Çalışmada romantik ilişkinin olup olmaması ve kaygı düzeyine göre beden imgesi değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda beden imgesi görünüm ve beden imgesi işlevler bu gruplar açısından ayrı ayrı incelenmiştir. İlk işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile kaygı düzeyi ortalamanın altında ve ortalamanın üstünde olan gruplar birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara bakıldığında beden imgesi görünüm puanının romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmediği anlaşılmaktadır. Benzer şekilde beden imgesi görünüm kaygı düzeyine göre de değişmemektedir. Romantik ilişkinin olup olmaması da kaygı düzeyi açısından beden imgesi görünümde etkili değildir.

Bir sonraki adımda romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile kaygı düzeyi ortalamanın altında ve üstünde olan gruplar birlikte alınarak beden imgesi işlevler puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Diğer yandan beden imgesi işlevler kaygı düzeyine göre değişmektedir. Kaygı düzeyinin düşük olması beden imgesi işlevler puanının yüksek olmasında etkilidir. Başka bir ifadeyle kaygı düzeyinin yüksek olması beden imgesi işlevler puanının düşük olmasına neden olmaktadır. Yapılan bir çalışma sonuçlarına göre kaygı düzeyi yüksek olan bireylerin

bedenini beğenmediği görülmüştür (Vannucci ve Ohannesian, 2019). Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Bu sonuçlara göre kaygı düzeyinin yüksek veya düşük olması beden imgesinin görünüm puanını etkilemezken işlevler puanını etkilemektedir.

Çalışmada romantik ilişkinin olup olmaması ve düşmanlık düzeyine göre beden imgesi değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda beden imgesi görünüm ve beden imgesi işlevler bu gruplar açısından ayrı ayrı incelenmiştir. İlk işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile düşmanlık düzeyi ortalamasının altında ve ortalamasının üstünde olan gruplar birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi görünüm romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmektedir. Romantik ilişkinin olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte beden imgesi görünüm düşmanlık düzeyine göre de değişmektedir. Düşmanlık düzeyinin düşük olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasına katkıda bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle düşmanlık düzeyinin yüksek olması beden imgesi görünüm puanının düşük olmasına sebep olmaktadır. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. İlgili alan yazında, düşmanlık düzeyi arttıkça beden imgesi puanının azaldığı belirtilmiştir (Priebe ve Röhricht, 2001).

İkinci işlemde ise beden imgesi işlevler puanı, romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile düşmanlık düzeyi ortalamasının altında ve üstünde olan gruplar birlikte alınarak karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Diğer yandan beden imgesi işlevler düşmanlık düzeyine göre değişmektedir. Düşmanlık düzeyinin düşük olması beden imgesi işlevler puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Bu sonuçlara bakıldığında hem beden imgesi görünüm hem de beden imgesi işlevler düşmanlık düzeyinden etkilenmektedir.

Çalışmada romantik ilişkinin olup olmaması ve fobik kaygı düzeyine göre beden imgesi değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda beden imgesi görünüm ve beden imgesi işlevler bu gruplar açısından ayrı ayrı incelenmiştir. İlk işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile fobik kaygı düzeyi ortalamasının altında ve

ortalamanın üstünde olan gruplar birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi görünüm romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmektedir. Romantik ilişkinin olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte beden imgesi görünüm fobik kaygı düzeyine göre değişmektedir. Fobik kaygı düzeyinin düşük olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasında etkilidir. Diğer bir deyişle fobik kaygı düzeyinin yüksek olması beden imgesi görünüm puanının düşük olmasına yol açmaktadır. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Yapılan bir çalışmada beden imgesi ve fobik kaygı arasında negatif yönde bir ilişki bulunmuştur. Buna göre fobik kaygı düzeyi arttıkça beden imgesi puanının azaldığı görülmüştür (Haspolat ve Kağan, 2017).

Çalışmada fobik kaygı düzeyine göre oluşturulan grupların beden imgesi işlevler puanları romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarda ayrı ayrı karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre romantik ilişkisi olan grupta; beden imgesi işlevler fobik kaygı düzeyine göre değişmemektedir. Ancak romantik ilişkisi olmayan grupta; beden imgesi işlevler fobik kaygı düzeyine göre değişmektedir. Fobik kaygı düzeyinin düşük olması beden imgesi işlevler puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Bu sonuçlara göre hem beden imgesi görünüm hem de beden imgesi işlevler fobik kaygı düzeyinden etkilenmektedir.

Çalışmada paranoid düşünce düzeyine göre oluşturulan grupların beden imgesi görünüm puanları romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarda ayrı ayrı karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre romantik ilişkisi olan grupta; beden imgesi görünüm paranoid düşünce düzeyine göre değişmektedir. Paranoid düşünce düzeyinin düşük olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Başka bir ifadeyle paranoid düşünce düzeyinin yüksek olması beden imgesi görünüm puanının düşük olmasına neden olmaktadır. Yapılan bir çalışma sonucuna göre bireyde paranoid düşüncelerin olması olumsuz beden imgesiyle ilişkilendirilmiştir (Waite ve Freeman, 2017). Romantik ilişkisi olmayan grupta ise; beden imgesi görünüm paranoid düşünce düzeyine göre değişmemektedir.

Romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile paranoid düşünce düzeyi ortalamanın altında ve üstünde olan gruplar birlikte alınarak beden imgesi görünüm

puanı açısından karşılaştırıldıktan sonra beden imgesi işlevler puanı açısından da karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Diğer yandan beden imgesi işlevler paranoid düşünce düzeyine göre değişmektedir. Paranoid düşünce düzeyinin düşük olması beden imgesi işlevler puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmektedir. Romantik ilişkisi olan grupta, paranoid düşünce düzeyi ortalamanın altında olan grubun beden imgesi işlevler puanı diğer gruptan belirgin şekilde daha yüksektir. Romantik ilişkisi olmayan grupta da paranoid düşünce düzeyi ortalama altında olan grubun işlevler puanı diğer gruptan yüksektir. Ancak iki grubun işlevler puanı arasındaki fark romantik ilişkisi olan grupta daha büyükken ilişkisi olmayan grupta bu fark azalma eğilimi göstermektedir.

Çalışmada psikotizm düzeyine göre oluşturulan grupların beden imgesi görünüm puanları romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplarda ayrı ayrı karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre romantik ilişkisi olan grupta; beden imgesi görünüm psikotizm düzeyine göre değişmektedir. Psikotizm düzeyinin düşük olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasında etkilidir. Romantik ilişkisi olmayan grupta; beden imgesi görünüm psikotizm düzeyine göre değişmektedir. Psikotizm düzeyinin düşük olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Başka bir ifadeyle psikotizm düzeyinin yüksek olması beden imgesi görünüm puanının düşük olmasına neden olmaktadır. İlgili yazında, psikotik belirtiler gösterme ile beden imgesinde bozulma olması arasında bir ilişki saptanmıştır (Oh ve ark., 2017).

İkinci işlemde ise romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile psikotizm düzeyi ortalamanın altında ve üstünde olan gruplar birlikte alınarak beden imgesi işlevler puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Diğer yandan beden imgesi işlevler psikotizm düzeyine göre değişmektedir. Psikotizm düzeyinin düşük olması beden imgesi işlevler puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Bu sonuçlara

bakıldığında hem beden imgesi görünüm hem de beden imgesi işlevler psikotizm düzeyinden etkilenmektedir.

Çalışmada romantik ilişkinin olup olmaması ve yaş gruplarına göre beden imgesi değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda beden imgesi görünüm ve beden imgesi işlevler bu gruplar açısından ayrı ayrı incelenmiştir. İlk işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile yaş grupları birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi görünüm romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Benzer şekilde beden imgesi görünüm yaş gruplarına göre de değişmemektedir. Ancak bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmektedir. Romantik ilişkinin olup olmaması 20 yaş ve altında olanlarda görünüm puanına doğrudan etki ederken diğer yaş gruplarının görünüm puanı romantik ilişkinin olup olmamasından daha az etkilenmektedir.

Bir sonraki adımda beden imgesi işlevler puanı, romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile yaş grupları birlikte alınarak karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Bununla birlikte beden imgesi işlevler yaş gruplarına göre de değişmemektedir. Ancak bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmektedir. Romantik ilişkinin olup olmaması her üç yaş grubunun işlevler puanını belirgin şekilde etkilemektedir.

Çalışmada romantik ilişkinin olup olmaması ve eğitim düzeyine göre beden imgesi değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda beden imgesi görünüm ve beden imgesi işlevler bu gruplar açısından ayrı ayrı incelenmiştir. İlk işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile eğitim düzeyi grupları birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara bakıldığında beden imgesi görünüm puanının romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmediği anlaşılmaktadır. Benzer şekilde beden imgesi görünüm eğitim düzeyi gruplarına göre de değişmemektedir. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre de değişmemektedir. Alan yazında bu konuda yapılan bir çalışmaya rastlanamamıştır.

İkinci işlemde ise romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile eğitim düzeyi grupları birlikte alınarak beden imgesi işlevler puanı açısından karşılaştırılmıştır.

Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Bununla birlikte beden imgesi işlevler eğitim düzeyi gruplarına göre de değişmemektedir. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre de değişmemektedir.

Çalışmada romantik ilişkinin olup olmaması ve gelir durumuna göre beden imgesi değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda beden imgesi görünüm ve beden imgesi işlevler bu gruplar açısından ayrı ayrı incelenmiştir. İlk işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile gelir durumu grupları birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi görünüm romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmektedir. Romantik ilişkinin olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Benzer şekilde beden imgesi görünüm gelir durumu gruplarına göre de değişmektedir. Gelir durumunun iyi olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasında etkilidir. İlgili yazında yapılan çalışmalarda gelir durumu iyi olmayan bireylerin beden görünümünden de memnun olmadığı bildirilmektedir (Kops, Bessel, Knauth, Caleffi ve Wendland, 2018). Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir.

Romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile gelir durumu grupları birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırıldıktan sonra beden imgesi işlevler puanı açısından da karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Diğer yandan beden imgesi işlevler gelir durumu gruplarına göre değişmektedir. Gelir durumunun iyi olması beden imgesi işlevler puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir.

Çalışmada romantik ilişkinin olup olmaması ve iş durumuna göre beden imgesi değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda beden imgesi görünüm ve beden imgesi işlevler bu gruplar açısından ayrı ayrı incelenmiştir. İlk işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile işi olan ve olmayan gruplar birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara bakıldığında beden imgesi görünüm romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmediği anlaşılmaktadır. Benzer şekilde beden imgesi görünüm işi olan ve olmayan gruplara

göre de değişmemektedir. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre de değişmemektedir.

İkinci işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile işi olan ve olmayan gruplar birlikte alınarak beden imgesi işlevler puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Bununla birlikte beden imgesi işlevler işi olan ve olmayan gruplara göre de değişmemektedir. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. İlgili yazında bu konuyla ilgili bir çalışmaya rastlanamamıştır.

Çalışmada romantik ilişkinin olup olmaması ve kilo memnuniyetine göre beden imgesi değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda beden imgesi görünüm ve beden imgesi işlevler bu gruplar açısından ayrı ayrı incelenmiştir. İlk işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile kilosundan memnun olan ve olmayan gruplar birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi görünüm romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmektedir. Romantik ilişkinin olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte beden imgesi görünüm kilosundan memnun olan ve olmayan gruplara göre de değişmektedir. Kilosundan memnun olan grubun beden imgesi görünüm puanı kilosundan memnun olmayan gruptan daha yüksektir. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir.

Bir sonraki adımda beden imgesi işlevler puanı, romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile kilosundan memnun olan ve olmayan gruplar birlikte alınarak karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Ancak beden imgesi işlevler kilosundan memnun olan ve olmayan gruplara göre değişmektedir. Kilosundan memnun olan grubun beden imgesi işlevler puanı kilosundan memnun olmayan gruptan daha yüksektir. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir.

Çalışmada romantik ilişkinin olup olmaması ve diyet durumuna göre beden imgesi değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda beden imgesi görünüm ve beden imgesi işlevler bu gruplar açısından ayrı ayrı incelenmiştir. İlk işlem olarak romantik ilişkisi

olan ve olmayan gruplar ile diyet yapan ve yapmayan gruplar birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara bakıldığında beden imgesi görünüm romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmektedir. Romantik ilişkinin olması beden imgesi görünüm puanının yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Ancak beden imgesi görünüm diyet yapan ve yapmayan gruplara göre değişmemektedir. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre de değişmemektedir. İlgili alan yazında yapılan çalışmalarda beden imgesinden memnun olmayan bireylerin diyet programları uyguladıkları belirtilmektedir (McLean ve Paxton, 2019).

Romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile diyet yapan ve yapmayan gruplar birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırıldıktan sonra beden imgesi işlevler puanı açısından da karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Bununla birlikte beden imgesi işlevler diyet yapan ve yapmayan gruplara göre de değişmemektedir. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir.

Çalışmada romantik ilişkinin olup olmaması ve spor yapmaya göre beden imgesi değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda beden imgesi görünüm ve beden imgesi işlevler bu gruplar açısından ayrı ayrı incelenmiştir. İlk işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile spor yapan ve yapmayan gruplar birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi görünüm romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Bununla birlikte beden imgesi görünüm spor yapan ve yapmayan gruplara göre de değişmemektedir. Ancak bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmektedir. Romantik ilişkisi olan grupta, spor yapmayan grubun görünüm puanı spor yapan gruba göre daha yüksektir. Ancak romantik ilişkisi olmayan grupta spor yapan grubun görünüm puanı spor yapmayan gruptan daha yüksektir.

İkinci işlemde ise beden imgesi işlevler puanı, romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile spor yapan ve yapmayan gruplar birlikte alınarak karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Bununla birlikte beden imgesi işlevler spor

yapan ve yapmayan gruplara göre de değişmemektedir. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre de değişmemektedir. Alan yazında spor yapmanın beden imgesini olumlu yönde etkilediğine dair çalışmalar mevcuttur (Öngören, 2015).

Çalışmada romantik ilişkinin olup olmaması ve estetik operasyon durumuna göre beden imgesi değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda beden imgesi görünüm ve beden imgesi işlevler bu gruplar açısından ayrı ayrı incelenmiştir. İlk işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile estetik operasyon yaptıran ve yaptırmayan gruplar birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara bakıldığında beden imgesi görünüm puanının romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmediği anlaşılmaktadır. Benzer şekilde beden imgesi görünüm estetik operasyon yaptıran ve yaptırmayan gruplara göre de değişmemektedir. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre de değişmemektedir. İlgili yazında yapılan çalışmalarda beden görünümünden memnun olmayan bireylerin estetik operasyonlar yaptırdığı belirtilmektedir (Farshidfar, Dastjerdi ve Shahabiazadeh, 2013).

Bir sonraki adımda beden imgesi işlevler puanı, romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile estetik operasyon yaptıran ve yaptırmayan gruplar birlikte alınarak karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Bununla birlikte beden imgesi işlevler estetik operasyon yaptıran ve yaptırmayan gruplara göre de değişmemektedir. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre de değişmemektedir.

Çalışmada romantik ilişkinin olup olmaması ve beden kitle indeksine göre beden imgesi değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda beden imgesi görünüm ve beden imgesi işlevler bu gruplar açısından ayrı ayrı incelenmiştir. İlk işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile beden kitle indeksine göre oluşturulan gruplar birlikte alınarak beden imgesi görünüm puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara bakıldığında beden imgesi görünüm puanının romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmediği görülmektedir. Bununla birlikte beden imgesi görünüm beden kitle indeksi gruplarına göre de değişmemektedir. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre de değişmemektedir. İlgili yazında yapılan çalışmalarda kaygı ve depresyon düzeyi yüksek olan bireylerin beden kitle indeksinin de ortalamanın

üstünde olduğu ve bedeninden memnun olmadığı belirtilmiştir (Ivarsson, Svalander, Litlere ve Nevonen, 2006).

İkinci işlem olarak romantik ilişkisi olan ve olmayan gruplar ile beden kitle indeksine göre oluşturulan gruplar birlikte alınarak beden imgesi işlevler puanı açısından karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre beden imgesi işlevler romantik ilişkinin olup olmamasına göre değişmemektedir. Bununla birlikte beden imgesi işlevler beden kitle indeksi gruplarına göre değişmemektedir. Bu sonuç romantik ilişkinin olup olmamasına göre de değişmemektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın amacı romantik ilişkisi olan ve olmayan bekar kadınlarda beden algısının psikopatolojik semptom düzeyleri açısından incelenmesidir. Psikopatolojik semptom düzeylerine göre beden imgesi görünüm puanı incelendiğinde somatizasyon, obsesif kompulsif, kişilerarası duyarlık, depresyon, düşmanlık, fobik kaygı, paranoid düşünce ve psikotizm düzeylerinde farklılık bulunmuştur. Çalışma sonuçlarına göre psikopatolojik semptom düzeyi düştükçe beden imgesi görünüm puanı artmaktadır. Diğer yandan psikopatolojik semptom düzeylerine göre beden imgesi görünüm puanı incelendiğinde kaygı düzeyinde farklılık bulunmamıştır. İkinci işlem olarak psikopatolojik semptom düzeylerine göre beden imgesi işlevler puanı incelendiğinde somatizasyon, obsesif kompulsif, kişilerarası duyarlık, depresyon, kaygı, düşmanlık, fobik kaygı, paranoid düşünce ve psikotizm düzeylerinde farklılık bulunmuştur. Bu sonuçlara göre psikopatolojik semptom düzeyi düştükçe beden imgesi işlevler puanı artmaktadır.

Sosyodemografik gruplara göre hem beden imgesi görünüm hem de beden imgesi işlevler puanı ayrı ayrı incelendiğinde sadece gelir durumu ve kilo memnuniyeti gruplarında farklılık bulunmuştur. Bu sonuçlara göre gelir durumu iyi olan ve kilosundan memnun olanların hem beden imgesi görünüm hem de beden imgesi işlevler puanı yüksektir. Diğer yandan yaş, eğitim, iş durumu, diyet durumu, spor yapma, estetik operasyon ve beden kitle indeksi gruplarında beden imgesinin hem görünüm hem de işlevler puanı açısından farklılık bulunmamıştır.

Beden imgesi işlevler puanı açısından romantik ilişki durumu grupları ile SCL-90-R Paranoid düşünce düzeyine göre oluşturulan grupların ortak etkisi incelenmiştir. Sonuçlara göre romantik ilişkisi olan grupta, paranoid düşünce düzeyi düşük olan grubun işlevler puanı diğer gruptan daha yüksektir. Romantik ilişkisi olmayan grupta, paranoid düşünce düzeyi düşük olan grubun işlevler puanı diğer gruptan daha yüksektir. Ancak iki grubun işlevler puanı arasındaki fark, romantik

ilişkisi olan grupta daha büyükken ilişkisi olmayan grupta bu fark azalma eğilimi göstermektedir. Beden imgesi görünüm puanı açısından romantik ilişki durumu grupları ile yaş gruplarının ortak etkisi incelendiğinde romantik ilişkinin olup olmaması 20 yaş ve altında olanlarda görünüm puanına doğrudan etki ederken diğer yaş gruplarının görünüm puanı romantik ilişkinin olup olmamasından daha az etkilenmektedir. Beden imgesi işlevler puanı açısından romantik ilişki durumu grupları ile yaş gruplarının ortak etkisi incelendiğinde romantik ilişkinin olup olmaması her üç yaş grubunun işlevler puanını belirgin şekilde etkilediği görülmektedir. Beden imgesi görünüm puanı açısından romantik ilişki durumu grupları ile spor yapan ve yapmayan grupların ortak etkisi incelendiğinde romantik ilişkisi olan grupta, spor yapmayan grubun görünüm puanı spor yapan grubun puanından daha yüksektir. Ancak romantik ilişkisi olmayan grupta, spor yapan grubun görünüm puanı spor yapmayan grubun görünüm puanından daha yüksektir.

Bu konunun daha iyi anlaşılabilmesi için ileride yapılacak çalışmalarda örneklem grubuna sorulan sosyodemografik soruların daha kapsamlı olması ve çalışmaya evli bireylerinde dahil edilmesi yararlı olabilir. Bu çalışmada bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. Çalışma sadece bekar kadınlarla sınırlı kalmıştır. Anket formunun katılımcılara elden dağıtılması ve gönüllü katılımcı bulmanın zor olması uygulamayı biraz zorlaştırmıştır. Ayrıca anket formunun çok uzun olduğuna dair katılımcılardan çok fazla geri bildirim alınmıştır. Katılımcıların çoğunun üniversite ve üstü mezunu olması çalışmayı sınırlamaktadır.

KAYNAKÇA

- Abakay, U., Alıncak, F., & Ay, S.** (2017). Üniversite öğrencilerinin beden algısı ve atılganlık düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(9), 12-18.
- Aderka, I. M., Gutner, C. A., Lazarov, A., Hermesh, H., Hoffmann, S. G., & Marom, S.** (2014). Body image in social anxiety disorder, obsessive-compulsive disorder and panic disorder. *Body Image*, 11, 51-56.
- Afram, A., & Kashdan, T. B.** (2015). Coping with rejection concerns in romantic relationships: An experimental investigation of social anxiety and risk regulation. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 4(3), 151-156.
- Aguerri, L. A., Fernandez, L. B., Stavradi, M., Cano, T. R., Bajo, M., & Diaz, D.** (2019). Paranoid thinking and wellbeing. The role of doubt in pharmacological and metacognitive therapies. *Frontiers in Psychology*, 10, 1-10.
- Ajoudani, F., Jasemi, M., & Lotfi, M.** (2018). Social participation, social support and body image in the first year of rehabilitation in burn survivors: A longitudinal, three wave cross-lagged panel analysis using structural equation modeling. *Burns*, 44, 11-17.
- Akgün, A., Gönen, S., & Aydın, M.** (2007). İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 283-299.
- Aktürk, Z., Dağdeviren, N., Türe, M., & Tuğlu, C.** (2005). Birinci basamak için Beck Depresyon Tarama Ölçeği'nin Türk çeviriminin geçerlik ve güvenilirliği. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi*, 9(3), 117-122.
- Aliyev, V., & Baskak, B.** (2017). Perseküsyon sanrılarını açıklamaya yönelik bilişsel süreçler. *Kriz Dergisi*, 25(1), 1-7.

- Allen, M. S., & Walter, E. E.** (2016). Personality and body image: A systematic review. *Body Image*, 19, 79-88.
- Altınok, A., & Kara, A.** (2017). Beden imajı ile psikolojik belirti düzeyi ve kişilerarası tarz arasındaki ilişkiler: *Alternatif modeller. Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 30(3), 170-180.
- Altıntaş, A., & Aşçı, F. H.** (2005). Fitnes uzmanlarının bedenlerine yönelik algıları. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 101-104.
- Anlı, G.** (2018). Kişilerarası duyarlılık ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 103-118.
- Annagür, B. B., & Savaş, H. A.** (2011). Depresyonda ekhastalık, ekhastalık olarak depresyon: Türkiye’de yapılmış çalışmaların gözden geçirilmesi. *Journal of Mood Disorders*, 1(2), 87-94.
- Aslan, D.** (2004). Beden algısı ile ilgili sorunların yaratabileceği beslenme sorunları. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 13(9), 326-329.
- Aslan, S. H.** (2001). Beden imgesi ve yeme davranışı bozuklukları ile medya ilişkisi. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 14(1), 41-47.
- Ata, A., Vural, A., & Keskin, F.** (2014). Beden algısı ve obezite. *Ankara Medical Journal*, 14(3), 74-84.
- Atak, H., & Taştan, N.** (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 520-546.
- Aydın, A.** (2013). Kaygı bozukluğu olan çocuklar için bilişsel davranışçı terapide anne babaların tedaviye katılımı. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 24, 1-9.
- Aydın, A., & Sütçü, S. T.** (2007). Ergenler için Sosyal Kaygı Ölçeğinin (ESKÖ) geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 14(2), 79-89.

- Aydın, M., & Vural, G. Z.** (2018). Üniversite öğrencilerinin beden imgelerinin yaşam niteliklerine etkisi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 111-121.
- Bae, S. M., Kang, J. M., Chang, H. Y., Han, W., & Lee, H. S.** (2018). PTSD correlates with somatization in sexually abused children: Type of abuse moderates the effect of PTSD on somatization. *Plos One*, 1-11.
- Bag, B.** (2014). Kanser hastalarında depresyon. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6(2), 186-198.
- Baltacı, H. Ş., İşleyen, F., & Özdemir, S.** (2012). Eğitim fakültesi öğrencilerinin romantik ilişki durumları ve sosyal ağ kullanımlarına göre etkileşim kaygısı ve sosyal destek algılarının incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 25-36.
- Barlas, O., Kulaksızoğlu, I. B., Gürvit, H., Göker, B., Solmaz, B., & Berkol, T.** (2008). Dirençli obsesif kompulsif bozuklukta cerrahi tedavi: Anterior Kapsülotomi. *Sinir Sistemi Cerrahisi Dergisi*, 1(2), 86-92.
- Bayar, R., & Yavuz, M.** (2008). Obsesif Kompulsif Bozukluk. *İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri*, 62, 185-192.
- Bayes, A. D., Fletcher, G. J. O., & Latner, J. D.** (2007). Male and female body image and dieting in the contexts of intimate relationships. *Journal of Family Psychology*, 21(4), 764-768.
- Bayhan, P., & Işıtan, S.** (2010). Ergenlik döneminde ilişkiler: Akran ve romantik ilişkilere genel bakış. *Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*, 5(20), 33-44.
- Bektaş, D. Y.** (2004). Ergenlerde beden imgesi üzerine bir çalışma. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(22), 67-75.

- Berge, J. M., Christoph, M. J., Winkler, M. R., Miller, L., Eisenberg, M. E., & Sztainer, D. N.** (2019). Cumulative encouragement to diet from adolescence to adulthood: Longitudinal associations with health, psychosocial well-being and romantic relationship. *Journal of Adolescent Health, 65*(5), 690-697.
- Bijker, L., Koehorst, M. L. S., Coppieters, M. W., Cuijpers, P., & Peeters, G. G. M. S.** (2019). Preferred self-administered questionnaires to assess depression, anxiety and somatization in people with musculoskeletal pain: A modified Delphi study. *The Journal of Pain, 1-9*.
- Bilge, F.** (1992). Bilişsel ve davranışsal yaklaşımlarda kızgınlık. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 1*(3), 11-15.
- Blanch, C. G., Hita, F. H., Navarro, R. M., Rodriguez, P. R., Medrano, L. A., Moraiano, J. A., & Vindel, A. C.** (2018). Domain specific associations between disability and depression, anxiety and somatization in primary care patients. *Psychiatry Research, 269*, 596-601.
- Bozkurt, N.** (2004). Bir grup üniversite öğrencisinin depresyon ve kaygı düzeyleri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiler. *Eğitim ve Bilim Dergisi, 29*(133), 52-59.
- Bracht, T., Viher, P. V., Stegmayer, K., Strik, W., Federspiel, A., Wiest, R., & Walther, S.** (2019). Increased structural connectivity of the medial forebrain bundle in schizophrenia spectrum disorders is associated with delusions of paranoid threat and grandiosity. *NeuroImage Clinical, 24*, 1-8.
- Brandes, O., Stern, A., & Doron, G.** (2020). I just can't trust my partner: Evaluating associations between untrustworthiness obsessions, relationship obsessions and couple violence. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders, 24*, 1-8.

- Brun, C., Giorgi, N., Pinard, A. M., Gagne, M., McCabe, C. S., & Mercier, C.** (2018). Exploring the relationship between altered body perception, limb position sense and limb movement sense in Complex Regional Pain Syndrome. *The Journal of Pain*, 20(1), 17-27.
- Calderon, C. S., Testal, J. F. R., Garcelan, S. P., & Perpina, C.** (2017). Body image and adolescence: A behavioral impairment model. *Psychiatry Research*, 248, 121-126.
- Chrisler, J. C. & Ghiz, L.** (2015). Body image issues of older women. *Faces of Women and Aging*, 67-75.
- Çaka, S. Y., Çınar, N., & Altınkaynak, S.** (2018). Adolesanlarda yeme bozuklukları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(1), 203-209.
- Çakmak, Ö., & Hevadanlı, M.** (2005). Eğitim ve fen-edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 115-127.
- Çalışkan, İ., & Korkmaz, F. D.** (2017). Meme kanseri cerrahisi geçiren kadınların beden algıları ve eş uyumlarının incelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 33(2), 1-15.
- Dağ, İ.** (1991). Belirti Tarama Listesi (SCL-90-R)'nin üniversite öğrencileri için güvenilirliği ve geçerliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 2(1), 5-12.
- Danis, A., Jamaludin, A. N., Majid, H. A. M. A., & Isa, K. A. M.** (2016). Body image perceptions among dancers in urban environmental settings. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 222, 855-862.
- Darimont, T., Karavasiloglou, N., Hysaj, O., Richard, A., & Rohrmann, S.** (2020). Body weight and self-perception are associated with depression:Result from the National Health and Nutrition Examination Survey (NHANES). *Journal of Affective Disorders*, 274, 929-934.

- Deniz, Ü., & Kesicioğlu, O. S.** (2012). Okul öncesi öğretmen adaylarının kişilik özelliklerinin bazı değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 1-13.
- Dirik, G., & Şahin, G.** (2008). Kişilik özellikleri, hostilite (düşmanlık, öfke) ve sosyal desteğin miyokard infarktüsü (kalp krizi) geçiren hastaların kaygı ve depresyon düzeyleri ile ilişkisi. *Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(15), 249-266.
- Doğan, T., Sapmaz, F., & Totan, T.** (2011). Beden İmgesi Baş Etme Stratejileri Ölçeğinin Türkçe uyarlaması: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12, 121-129.
- Drake, K. E., Sheffield, D., & Shingler, D.** (2011). The relationship between adult romantic attachment anxiety, negative life events and compliance. *Personality and Individual Differences*, 50 (5), 742-746.
- Ellett, L., Kingston, J., & Chadwick, P.** (2018). State paranoia and urban cycling. *Psychiatry Research*, 266, 341-344.
- Erbil, N.** (2018). Attitudes towards menopause and depression, body image of women during menopause. *Alexandria Journal of Medicine*, 54, 241-246.
- Ergin, A., Uzun, S. U., & Topaloğlu, S.** (2016). Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin sürekli kaygı ve mesleki kaygı düzeyleri ve bunları etkileyen etkenler. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Dergisi*, 3(3), 16-21.
- Erkan, Z.** (2002). Sosyal kaygı düzeyi yüksek ve düşük ergenlerin ana baba tutumlarına ilişkin nitel bir çalışma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(10), 120-133.
- Erkan, Z., Güçray, S., & Çam, S.** (2002). Ergenlerin sosyal kaygı düzeylerinin ana baba tutumları ve cinsiyet açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(10), 64-75.

- Erol, A., Topark, G., & Yazıcı, F.** (2002). Üniversite öğrencisi kadınlarda yeme bozukluğu ve genel psikolojik belirtileri yordayan etkenler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 13(1), 48-57.
- Erözkan, A.** (2005). Üniversite öğrencilerinin kişilerarası duyarlılık ve depresyon düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 129-155.
- Evans, N., Ellett, N., Carpenter, R., & Kingston, J.** (2019). Immediate and short term effects of values-based interventions on paranoia. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 65, 1-7.
- Farshidfar, Z., Dastjerdi, R., & Shahabiazadeh, F.** (2013). Acceptance of cosmetic surgery:Body image, self esteem and conformity. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 84, 238-242.
- Feng, T., Malmo, V., Laugsand, L. E., Strand, L. B., Gustad, L. T., Ellekjaer, H., Loennechen, J. P., Mukamal, K., & Janszky, I.** (2019). Symptoms of anxiety and depression and risk of atrial fibrillation: The HUNT study. *International Journal of Cardiology*, 1-6.
- Frick, A., Engman, J., Alaie, I., Björkstrand, J., Gingnell, M., Larsson, E. M., Eriksson, E., Wahlstedt, K., Fredrikson, M., & Furmark, T.** (2020). Neuroimaging, genetic, clinical and demographic predictors of treatment response in patients with social anxiety disorder. *Journal of Affective Disorders*, 261, 230-237.
- Fuentes, C. T., Longo, M. R., & Haggard, P.** (2013). Body image distortions in healthy adults. *Acta Psychologica*, 144, 344-351.
- Furiata, R., Siatoh, K., Suzuki, M., Jike, M., Kaneita, Y., Ohida, T., Buysse, D. J., & Uchiyama, M.** (2020). A composite measure of sleep health is associated with symptoms of depression among Japanese female hospital nurses. *Comprehensive Psychiatry*, 97, 1-7.

- Garcia, H., & Soriano, E.** (2017). The romantic ideal of men and women involved in the relationship of friends with benefits. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 237, 203-208.
- Gembeck, M. J. Z., & Webb, H. J.** (2017). Body image and peer relationships: Unique associations of adolescents' social status and competence with peer and self reported appearance victimization. *Journal of Adolescence*, 61, 131-140.
- Ghezelseflo, M., Younes, S. J., & Amani, R.** (2013). Comparison of body image and self esteem among married individuals with sexual dissatisfaction and normal married individuals in Tehran. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 84, 538-541.
- Gizir, C. A.** (2013). Üniversite öğrencilerinin ilişki inançlarının cinsiyet ve romantik ilişki yaşama durumlarına göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 38(170), 373-383.
- Grilo, C. M., Ivezaj, V., Lydecker, J. A., & White, M. A.,** (2019). Toward and understanding of the distinctiveness of body image constructs in persons categorized with overweight/obesity, bulimia nervosa and binge eating disorder. *Journal of Psychosomatic Research*, 126, 1-8.
- Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Lysdottir, L. B., & Olafsdottir, H.** (2008). The relationship between adult romantic attachment and compliance. *Personality and Individual Differences*, 45(4), 276-280.
- Gupta, M. A., & Gupta, A. K.** (2013). Cutaneous body image dissatisfaction and suicidal ideation: Mediation by interpersonal sensitivity. *Journal of Psychosomatic Research*, 75, 55-59.
- Halliwell, E.** (2013). The impact of thin idealized media images of body satisfaction: Does body appreciation protect women from negative effects. *Body Image*, 10, 509-514.

- Hamurcu, P., Öner, C., Telatar, B., & Yeşildağ, Ş.** (2015). Obezitenin benlik saygısı ve beden algısı üzerine etkisi. *Türk Aile Hekimliği Dergisi*, 19(3), 122-128.
- Haspolat, N. M. & Kağan, M.** (2017). Sosyal fobinin yordayıcıları olarak beden imajı ve benlik saygısı. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 139-152.
- Herbozo, S., & Thompson, J. K.** (2006). Appearance related commentary, body image and self esteem: Does the distress associated with the commentary matter. *Body Image*, 3, 255-262.
- Homonoff, Z., & Sciutto, M. J.** (2019). The effects of obsession type and diagnostic label on OCD stigma. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 23, 1-7.
- Ivarsson, T., Svalander, P., Litlere, O., & Nevenon, L.** (2006). Weight concerns, body image, depression and anxiety in Swedish adolescents, *Eating Behaviours*, 7, 161-175.
- Ivezaj, V., Saules, K. K., Hoodin, F., Alschuler, K., Angellela, N. E., Collings, A. M., Scott, D. S. & Wiedemann, A. A.** (2010). The relationship between binge eating and weight status on depression, anxiety and body image among a diverse college sample: A focus on Multiracial women. *Eating Disorders*, 11, 18-24.
- Kalafat, T., & Kincal, R. Y.** (2008). Üniversite öğrencilerinin beden memnuniyeti düzeyleri ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 41-47.
- Kamış, G. Z., Aki, Ş. Ö. E., Yıldız, M. İ., Varan, H. D., & Dolgun, A. B.** (2019). Depresyonda Kendini Damgalama Ölçeği: Türkçe formu, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 30(3), 200-209.
- Kansky, J., Allen, J. P., & Diener, E.** (2019). The young adult love lives of happy teenagers: The role of adolescent affect in adult romantic relationship functioning. *Journal of Research in Personality*, 80, 1-9.

- Kantanista, A., Osinski, W., Borowiec, J., Tomzcak, M., & Zielinska, M. K.** (2015). Body image, BMI and physical activity in girls and boys aged 14-16 years. *Body Image*, 15, 40-43.
- Karaman, D., Durukan, İ., & Erdem, M.** (2011). Çocukluk çağı başlangıçlı obsesif kompulsif bozukluk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(2), 278-295.
- Karamustafaloğlu, O., & Yavuz, B. G.** (2011). Major depresif bozukluk tedavisinde yetersiz yanıtın yönetimi ve yeni tedavi seçenekleri. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 21, 520-525.
- Karamustafaloğlu, O., & Yumrukçal, H.** (2011). Depresyon ve anksiyete bozuklukları. *Şişli Etfal Hastanesi Tıp Bülteni*, 45(2), 65-74.
- Kartal, B., Kızılırmak, A., Zedelenmez, A., & Erdem, E.** (2018). Gebe kadınlarda beden algısının gebelikte meydana gelen fiziksel değişikliklere göre incelenmesi. *Journal of Contemporary Medicine*, 8(4), 356-360.
- Kaya, A., Bozaslan, H., & Genç, G.** (2012). Üniversite öğrencilerinin anne-baba tutumlarının problem çözme becerilerine, sosyal kaygı düzeylerine ve akademik başarılarına etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 208-225.
- Kaya, B., & Kaya, M.** (2007). 1960'lerden günümüze depresyonun epidemiyolojisi, tarihsel bir bakış. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 10(6), 3-10.
- Kaya, M., & Varol, K.** (2004). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin durumluk-sürekli kaygı düzeyleri ve kaygı nedenleri (Samsun örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(17), 31-63.
- Kermen, U., Tosun, N. İ., & Doğan, U.** (2016). Yaşam doyumu ve psikolojik iyi oluşun yordayıcısı olarak sosyal kaygı. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 20-29.
- Kesebir, S.** (2004). Depresyon ve somatizasyon. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 1, 14-19.
- Kılıç, E. K., & Çalıyurt, O.** (2019). Bipolar depresyonda üçlü kronoterapi: Olgu sunumu. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 30(3), 220-223.

- Knezevic, G., Lazarevic, L. B., Puric, D., Bosnjak, M., Teovanovic, P., Petrovic, B., & Opacic, G.** (2019). Does Eysenck's personality model capture psychosis-proneness? A systematic review and meta-analysis. *Personality and Individual Differences*, 143, 155-164.
- Kogure, G. S., Riberio, V. B., Lopes, I. P., Furtado, C. L. M., Kodato, S., Sa, M. F. S., Ferriani, R. A., Lara, L. A. S., & Reis, R. M.** (2019). Body image and its relationships with sexual functioning, anxiety and depression in women with polycystic ovary syndrome. *Journal of Affective Disorders*, 253, 385-393.
- Kops, N. L., Bessel, M., Knauth, D. R., Caleffi, M., & Wendland, E. M.** (2018). Body image dissatisfaction among low-income adult women. *Clinical Nutrition*, 1-7.
- Kozan, H. İ. Ö., & Hamarta, E.** (2017). Beliren yetişkinlikte beden imgesi: Bağlanma ve sosyal görünüş kaygısının rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 7(48), 63-81.
- Krainers, M. A., Kelberer, L. J. A., & Wells, T. T.** (2018). Rejection sensitivity, interpersonal rejection and attention for emotional facial expressions. *Journal of Behavioral Therapy and Experimental Psychiatry*, 59, 31-39.
- Launes, G., Hagen, K., Sunde, T., Öst, L. G., Klovning, I., Laukvik, I. L., Himle, J. A., Solem, S., Hystad, S. W., Hansen, B., & Kvale, G.** (2019). A randomized controlled trial of concentrated ERP, self-help and waiting list for obsessive compulsive disorder: The Bergen 4- Day Treatment. *Frontiers in Psychology*, 10, 1-13.
- Leeuw, G., Gerrits, M. J., Terluin, B., Numans, M. E., Cornelis, C. M. F., Horst, H. E., Penninx, B. W. J. H., & Marwijk, H. W. J.** (2015). The association between somatization and disability in primary care patients. *Journal of Psychosomatic Research*, 79, 117-122.

- Maes, M., & Rief, W.** (2012). Diagnostic classifications in depression and somatization should include biomarkers, such as disorders in the tryptophan catabolite (TRYCAT) pathway. *Psychiatry Research*, 196, 243-249.
- Maister, L., & Tsakiris, M.** (2016). Intimate immiation:Automatic motor imitation in romantic relationship. *Cognition*, 152, 108-113.
- Markey, C. H., Dunaev, J. L., & August, K. J.** (2020). Body image expeirences in the context of chronic pain:An examination of associations among perceptions of pain, body dissatisfaction and positive body image. *Body Image*, 32, 103-110.
- Matias, T. S., Lopes, M. V., Mello, G. T., & Silva, K. S.** (2019). Clustering of obesogenic behaviors and association with body image among Brazilian adolescents in the national school-based health survey. *Preventive Medicine Reports*, 16, 1-7.
- McComb, S. E., & Mills, J. S.** (2020). A systematic review on the effects of media disclaimers on young women’s body image and mood. *Body Image*, 32, 34-52.
- McDonnell, J., Stahl, D., Day, F., Meguire, P., & Valmaggia, L. R.** (2018). Interpersonal sensitivity in those at clinical high risk for psychosis mediates the association between childhood bullying victimisation and paranoid ideation:A virtual reality study. *Schizophrenia Research*, 192, 89-95.
- McLean, S. A., & Paxton, S. J.** (2019). Body image in the context of eating disorders. *The Pychiatry Clinics of North America*, 42(1), 145-156.
- Mercan, Ç. S., & Yavuzer, H.** (2017). Bilişsel davranışçı yaklaşımla bütünleştirilmiş sosyal beceri eğitiminin ergenlerin sosyal kaygı düzeylerine etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(63), 1187-1202.

- Moehlecke, M., Blume, C. A., Cureau, F. V., Kieling, C., & Schaan, B. D.** (2019). Self perceived body image, dissatisfaction with body weight and nutritional status of Brazilian adolescents: A nationwide study. *Jornal de Pediatria*, 712, 1-8.
- Monzani, B., Jassi, A., Heyman, I., Turner, C., Volz, C., & Krebs, G.** (2015). Transformation obsessions in paediatric obsessive-compulsive disorder: Clinical characteristics and treatment response to cognitive behaviour therapy. *Journal of Behaviour Therapy and Experimental Psychiatry*, 48, 75-81.
- Morawa, E., Dragano, N., Jöckel, K. H., Moebus, S., Brand, T., & Erim, Y.** (2017). Somatization among persons with Turkish origin: Results of the pretest of the German National Cohort Study. *Journal of Psychosomatic Research*, 96, 1-9.
- Oh, E., Song, E., & Shin, J.** (2017). Individual factors affecting self-esteem and relationships among self-esteem, body mass index and body image in patients with schizophrenia. *Archives of Psychiatric Nursing*, 31(6), 588-595.
- Oktan, V., & Şahin, M.** (2010). Kız ergenlerde beden imajı ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 544-556.
- Okumuş, F. E. E., Berk, H. Ö. S., & Yücel, B.** (2016). Yeme bozukluklarında tedavi motivasyonu ve yordayıcıları. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 36(1), 41-64.
- Okumuşoğlu, S.** (2017). Diyet yapan kadınlarda beden algısı, benlik saygısı, yaş ve vücut kitle indeksi ilişkisinin araştırılması. *Ulakbilge*, 5(13), 1171-1181.
- Otani, K., Suzuki, A., Matsumoto, Y., & Shirata, T.** (2018). Close relation of interpersonal sensitivity with negative core beliefs about the self, the central construct of cognitive vulnerability to depression. *Psychiatry Research*, 263, 162-165.

- Öncüoğlu, H. E. & Yüksel, N.** (1998). Somotoform Bozuklukların İlaçla Tedavisi. *Klinik Psikiyatri*, 2, 109-114.
- Öngören, B.** (2015). Sosyolojik açıdan sağlıklı beden imgesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 34, 25-45.
- Özcan, H., Subaşı, B., Budak, B., Çelik, M., Gürel, Ş. C., & Yıldız, M.** (2013). Ergenlik ve genç yetişkinlik dönemindeki kadınlarda benlik saygısı, sosyal görünüş kaygısı, depresyon ve anksiyete ilişkisi. *Journal of Mood Disorders*, 3(3), 107-113.
- Özen, E. M., Serhadlı, Z. N. A., Türkcan, A. S., & Ülker, G. E.** (2010). Depresyon ve anksiyete bozukluklarında somatizasyon. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 23(1), 60-65.
- Park, W., & Epstein, N. B.** (2013). The longitudinal causal directionality between body image distress and self esteem among Korean adolescents: The moderating effect of relationship with parents. *Journal of Adolescence*, 36, 403-411.
- Pazvantoğlu, O., Okay, T., Dilbaz, N., Şengül, C., & Bayam, G.** (2004). Major depresyon tanısı alan hastalarda somatik belirtilerin yoğunluğunun intihar düşüncesi, davranışı ve niyetine etkisi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 7, 153-160.
- Petersen, R. B.**(2017). Adolescents with body image concerns and a propensity for somatization reported more frequent temporomandibular joint clicking. *JADA*, 148(8).
- Phillips, K. A., Kim, J. M., & Hudson, J. I.** (1995). Body image disturbance in body dysmorphic disorder and eating disorders. *The Psychiatric Clinics of North America*, 18(2), 317-334.
- Porter, E., & Chambless, D. L.** (2017). Social anxiety and social support in romantic relationships. *Behavior Therapy*, 48(3), 335-348.
- Priebe, S., & Röhrich, F.** (2001). Specific body image pathology in acute schizophrenia. *Psychiatry Research*, 101(3), 289-301.

- Reid, A., Halgunseth, L. C., Hernandez, G. E., Csizmadia, A., & Card, N.** (2019). Cultural values and romantic relationship satisfaction in Mexican adolescents: The moderating effects of parental psychological control and gender. *Journal of Adolescence*, 77, 118-128.
- Robinson, L., Prichard, I., Nikolaidis, A., Drummond, C., Drummond, M., & Tiggemann, M.** (2017). Idealised media images: The effect of fitspiration imagery on body satisfaction and exercise behaviour. *Body Image*, 22, 65-71.
- Ruiz, M. L., Losilla, J. M., Monfort, J., Portell, M., Gutierrez, T., Poca, V., Fructuoso, F. G., Liorente, J., Fontalans, A. G., & Deus, J.** (2019). Central sensitization in knee osteoarthritis and fibromyalgia: Beyond depression and anxiety. *Plos One*, 1-17.
- Sack, M., Leiner, K. B., & Lahmann, C.** (2010). Association of nonsexual and sexual traumatizations with body image and psychosomatic symptoms in psychosomatic outpatients. *General Hospital Psychiatry*, 32, 315-320.
- Saiphoo, A. N., & Vahedi, Z.** (2019). A meta-analytic review of the relationship between social media use and body image disturbance. *Computers in Human Behaviour*, 101, 259-275.
- Salokangas, R. K. R., Luutonen, S., Nieminen, M., & Karlsson, H.** (2006). Psychosis and its dimensions in primary care. Associations with patients background and manic depressive symptoms. Results of the RADEP study. *Nordic Journal of Psychiatry*, 60(6), 492-500.
- Saraç, A., Hamamcı, Z., & Güçray, S.** (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunun yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43), 69-81.
- Sarwer, D. B.** (2018). Body image, cosmetic surgery and minimally invasive treatments. *Body Image*, 1015, 1-7.

- Satıcı, B., & Deniz, M. E.** (2018). Cinsiyetin romantik ilişki doyumu üzerindeki etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *Elementary Education Online*, 17(2), 1078-1091.
- Schröder, M., Lüdtke, J., Fux, E., Izat, Y., Bolten, M., Tippelt, G. G., Suess, G. J., & Schmid, M.** (2019). Attachment disorder and attachment theory- two sides of one medal or two different coins. *Comprehensive Psychiatry*, 95, 1-9.
- Seekis, V., Bradley, G. L., & Duffy, A.** (2017). The effectiveness of self compassion and self-esteem writing tasks in reducing body image concerns. *Body Image*, 23, 206-213.
- Selvi, Y., Beşiroğlu, L., Akbaba, A.T., Aydın, A., Özbebit, Ö., Atlı, A., & Özdemir, O.** (2010). *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 13, 5-13.
- Sertöz, Ö. Ö., Mete, H. E., Noyan, A., Alper, M., & Kapkaç, M.** (2004). Meme kanserinde ameliyat tipinin beden algısı, cinsel işlevler, benlik saygısı ve eş uyumuna etkileri: Kontrollü bir çalışma. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 15(4), 264-275.
- Shakil, Z., & Yousaf, T.** (2015). Gender differences in death obsession. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 185, 146-150.
- Siyez, D. M.** (2006). Yeme bozukluğu olan çocuklar ve ergenler etiyolojisi ile ilgili çalışmalar, müdahale, değerlendirme ve tedavi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 21-27.
- Smeijers, D., Bulten, E. B. H., & Brazil, I. A.** (2019). The computations of hostile biases (CHB) model: Grounding hostility biases in a unified cognitive framework. *Clinical Psychology Review*, 73, 1-18.
- Sümer, S., & Arıcak, T.** (2018). Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri, romantik kıskançlık ve ilişki doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Psikoloji Araştırmaları*, 3(6), 6-13.

- Taş, M., & Özpek, Ö.** (2019). Hans Eysenck'in kişilik kuramı kapsamında Andy Warhol'un kişilik tanımı. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(6), 500-514.
- Tatar, A., Saltukoğlu, G., Aksu, F., Haşlak, F. D., Zekioğlu, A., Kılıç, N., & Bekiroğlu, B.** (2017). İki Boyutlu Beden İmgesi Ölçeği'nin genel örnekleme uyarlanması, psikometrik özelliklerinin Madde Cevap Kuramı ile incelenmesi ve cinsiyet farklılıklarının karşılaştırılması. *Researcher: Social Science Studies*, 5(4), 21-40.
- Tiggemann, M., & Hage, K.** (2019). Religion and spirituality: pathways to positive body image. *Body Image*, 28, 135-141.
- Todd, J., Aspell, J. E., Barron, D., & Swami, V.** (2019). An exploration of the associations between facets of interoceptive awareness and body image in adolescents. *Body Image*, 31, 171-180.
- Torres, F. G., & Mayen, R. C.** (2019). Differences in Eysenck's personality dimensions between a group of breast cancer survivors and the general population. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(7), 1-6.
- Tunay, Ş., & Soygüt, G.** (2009). Türk üniversite öğrencileri üzerinde Endişe Şiddeti Ölçeği'nin güvenilirlik ve geçerliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 20(1), 68-74.
- Tunç, E., & Aliyev, R.** (2015). Lisansüstü öğrencilerinin kişilik özelliklerinin incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 14(4), 949-963.
- Ulaş, B., Uncu, F., & Üner, S.** (2013). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinde olası yeme bozukluğu sıklığı ve etkileyen faktörler. *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2, 15-22.
- Vannucci, A., & Ohannessian, C. M.** (2019). Body image dissatisfaction and anxiety trajectories during adolescence. *J Clin Child Adolesc Psychol*, 47(5), 785-795.

- Vidyanidhi, K., & Sudhir, P. M.** (2009). Interpersonal sensitivity and dysfunctional cognitions in social anxiety and depression. *Asian Journal of Psychiatry*, 2, 25-28.
- Volovka, J., Vandorn, R. A., Citrome, L., Kahn, R. S., Fleischhacker, W. W., & Czobor, P.** (2016). Hostility in schizophrenia: An integrated analysis of the combined Clinical Antipsychotic Trials of Intervention Effectiveness (CATIE) and the European First Episode Schizophrenia Trial (EUFEST) studies. *European Psychiatry*, 31, 13-19.
- Waite, F., & Freeman, D.** (2017). Body image and paranoia. *Psychiatry Research*, 258, 136-140.
- Walton, N., & Maguire, J.** (2019). Allopregnanolone-based treatments for postpartum depression: Why/ how do they work. *Neurobiology of Stress*, 11, 1-8.
- Wedgeworth, M., Larocca, M. A., Chaplin, W. F., & Scogin, F.** (2017). The role of interpersonal sensitivity, social support and quality of life in rural older adults. *Geriatric Nursing*, 38(1), 22-26.
- Xiujin, L., Jianbo, L., Xuan, Z., Shengjie, Z., Yuli, P., & Junduan, W.** (2019). Effects of the neuropeptide s receptor gene on the mediating effect of somatization on the association between life-event scores and psychological distress. *Journal of Affective Disorders*, 246, 738-744.
- Yavuzer, N.** (2017). Ergenlerde romantik ilişkiler açısından gelecek zaman yönelimleri ile benlik kurguları arasındaki ilişkiler. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(4), 275-296.
- Yen, C. F., Liu, T. L., Ko, C. H., Wu, Y. Y., & Cheng, P. C.** (2014). Mediating effects of bullying involvement on the relationship of body mass index with social phobia, depression, suicidality, self-esteem and sex differences in adolescents in Taiwan. *Child Abuse and Neglect*, 38, 517-526.

- Yenilmez, K., & Özbey, N.** (2006). Özel okul ve devlet okulu öğrencilerinin matematik kaygı düzeyleri üzerine bir çalışma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 431-448.
- Yılmaz, A. E.** (2014). Endişe ve ruminasyonun kaygı ve depresyon belirtileri üzerindeki rolü. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 25, 1-9.
- Yu, F., Chen, X., Zhang, L., Bai, T., Gao, Y., Dong, Y., Luo, Y., Zhu, C., & Wang, K.** (2019). Shared response inhibition deficits but distinct error processing capacities between schizophrenia and obsessive compulsive disorder patients revealed by event related potentials and oscillations during a stop signal task. *Frontiers in Psychiatry*, 10, 1-10.